

Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΠΟΜΑΚΩΝ
ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΔΑΥΛΟΣ

ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 500

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Νέες περιβαλλοντικές Γεωεπιστήμες

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Ἀθήνα
Τηλ.: 3223957 ἢ 9841655.

Τὰ Γραφεῖα τοῦ Περιοδικοῦ
λειτουργοῦν πρωινές ὥρες
9.30-13.30 καθημερινά.

Ἰδιοκτῆτης-Ἐκδότης
- Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΔΑΜΠΡΟΥ
Ἀχιλλέως-Μουσῶν 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία- Ἀτελιέ:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & Σία ΕΠΕ»
Μάγερ 11, Ἀθήνα, τηλ. 5221792.
Ἐκτύπωση-Βιβλιοδεσία:
«ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Καλλιδρόμου 10
Μπουρνάζι, τηλ. 5726819

- Τιμὴ ἀντιτύπου: 500 δρχ.
- Ἐτήσια συνδρομὴ: 5.000 δρχ.
- Ὁργανισμῶν κ.λπ.: 7.000 δρχ.
- Φοιτητῶν: 3.500 δρχ.
- Ἐξωτερικοῦ: 50 δολλ. ΗΠΑ.

• Οἱ συνδρομὲς προκαταβάλλονται
τὸν μῆνα Ἰανουάριο κάθε χρόνου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

• Ὅλες οἱ συνεργασίες καὶ τὰ
ταχυδρομικὰ ἐμβάσματα στὴ
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΔΑΜΠΡΟΥ, Μουσῶν 51
175 62, Π. Φάληρο, Ἀθήνα.

• Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς
ποὺ ἀλλάζουν διεύθυνση, νὰ τὸ
γνώστοποιοῦν στὸ περιοδικό.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 6564:

Γιὰ τὶ ψάχνει ἡ Ἀνθρωπότητα;

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 6566:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ, αἰδεσμ. RENA-
TO DELOS, Γ. ΒΑΘΗΣ, ΧΑΡ. ΗΣΑΪΑΣ, Γ.
ΣΚΑΡΑΛΤΟΣ, Η. ΓΑΖΗΣ, Δ. ΜΠΟΓΔΑΝΟ-
ΠΟΥΛΟΣ.

ΣΕΛΙΣ 5577:

Ἡ ζεῦξι τῆς σοφίας μὲ τὴν πολιτικὴν
ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 6585:

Οἱ ἐλληνικὲς λέξεις ἀρχή», «ἄρχων»
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΓΑΤΣΙΑΣ

ΣΕΛΙΣ 6591:

Ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας
ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 6603:

Νέες περιβαλλοντολογικὲς γεωεπιστῆμες
Φ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-Ν. ΛΕΟΥΤΣΑΡΑΚΟΣ

ΣΕΛΙΣ 6613:

*Ἡ ἐλληνικότητα τῶν Πομάκων-Θρακῶν
καὶ ὁ μισελληνισμὸς τοῦ Ρωμῆικου Κράτους*
ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

ΣΕΛΙΣ 6621:

Τὰ δερμάτινα μπουφάν καὶ οἱ εὐνοῦχοι
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΠΟΙΗΣΗ:

Παρασκευὴ Παπαδοπούλου, Θεόπη Παπαδοπού-
λου, Χρήστος Βαμβάκας-Περαμιώτης, Δημ. Τσι-
νικόπουλος, Χάρης Χρόνης, Τατιανὴ Ἀναγνώ-
στοπούλου.

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ:

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ: σελ. 6575 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ Α-
ΔΗΡΙΤΑ: σελ. 6583 • ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΧΩΡΙΣ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ: σελ. 6589 • ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ:
σελ. 6611 • ΔΙΗΓΗΜΑ: σελ. 6622 • Η ΚΙΝΗΣΗ
ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ: σελ. 6625 • ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 6601.

Γιατί ψάχνει η ανθρωπότητα;

Παγκόσμια αναζήτηση.

Γιατί αυτό το φαινόμενο; Είναι απλώς η γνωστή διαδικασία της ανιδρύσεως νέων θεών, που παρατηρείται όσάκις γκρεμίζονται ή εκφυλίζονται οι παλαιοί;

Όχι, είναι κάτι βαθύτερο. Και είναι πρωτοφανές στην Ίστορία.

Το πρωτοφανές προκύπτει από το γεγονός ότι στην «νυν γένεσιν» κατ' Ἀριστοτέλη, δηλαδή στην μετὰ τὸν Κατακλυσμὸ περίοδο τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας, **γιά πρώτη φορά τώρα** τὸ ἀνθρώπινο εἶδος **ψαύει χειροπιαστὰ τὸ Ὅραμα τῆς Παγκοσμιότητας.**

Τὸ βαθύτερο ἔγκειται **στὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη ζωῆς ἢ θανάτου**, ἀνάγκη ποὺ ἐξ ἀντικειμένου πῆρε ἱστορική ὑπόσταση λόγω τῆς ἀναπτύξεως τῆς τεχνολογίας **σὲ βαθμὸ θανάσιμης «τελειότητας».**

Ὅσοι δὲν καταλαβαίνουν ποιά εἶναι ἡ (ἄνευ προηγουμένου) φύση τῆς Ἱστορικῆς Στιγμῆς ψάχνουν σκοπιμοθηρικὰ ἢ «τεχνοκρατικά», γιὰ νὰ ἀνιδρύσουν κάποιον, ὁποιονδήποτε, νέο θεό, ὅπως ἔκαναν πάντοτε, γιὰ νὰ τὸν βάλουν στὴν θέση τῶν καταρρεόντων. Αὐτοὶ οἱ «ἀναζητοῦντες» βρίσκονται ἐκτὸς παιχνιδιοῦ, εἶναι χαμένοι «ἀπὸ χέρι»: Δὲν ἔχουν ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀδυσώπητη πραγματικότητα.

Ὅσοι συνέλαβαν τὴν τρομακτικὴ ἀπειλὴ ποὺ ἀντιπροσωπεύει ἡ σημερινὴ Ἱστορικὴ Καμπὴ προσπαθοῦν ἐν μέρει διὰ τῆς Λογικῆς καὶ ἐν μέρει διὰ τῆς «ἐκ θεμελίων» ἀνασκοπήσεως τῆς Ἱστορίας νὰ βροῦν τὴν Λύση τῆς Ζωῆς.

Ἡ Λογικὴ (ὁ Λόγος), ἂν λειτουργήσῃ, ἔχει τὴν ἀπάντηση. Οἱ ἔλ-λογοὶ τὴν «βλέπουν», τὴν κατέχουν.

Ἡ ἐξ ὑπαρχῆς θεώρηση τῆς Ἱστορίας ἔχει ἐπίσης τὴν ἀπάντηση: Πρόβλημα Οἰκουμενικότητας ἢ Παγκοσμιότητας τῆς Ἱστορίας εἶχε ἀντιμετωπίσει καὶ ἄλλοτε ἢ Ἀνθρωπότητα. Ἦταν στὴν «πρὸ τῆς νῦν γενέσεως» περίοδο, τὴν περίοδο τοῦ χαμένου Μεγάλου Πολιτισμοῦ.

Τύχῃ ἀγαθὴ μερίμνησε, γιὰ νὰ ἔχουμε στὰ χέρια μας σήμερα ἐπαρκῆ-πλήρῃ στοιχεῖα ἀπὸ τὴ λύση ποὺ δόθηκε τότε, λύση ἐπὶ τῆς ὁποίας θεμελιώθηκε

στέρεα ή εύτυχία τής 'Ανθρωπότητας. Τόσο στέρεα, ὥστε μόνον ή Μεγάλη Φυσική Καταστροφή νά μπορέση νά τήν καταστρέψη.

Ἡ ζεύξη (= Ζεύς) Λόγου καί Πολιτικῆς δίδει «ἐν τὸ σοφόν, Ζηνὸς οὖνομα» τοῦ Ἡρακλείτου, δίδει δηλαδή τήν ζευγνύουσα πρακτική στο ἀνικανοποίητο αἴτημα τοῦ Πλάτωνος νά φιλοσοφήσουν οἱ βασιλεῖς ἢ νά βασιλεύσουν οἱ φιλόσοφοι.

Ὁ θεσμός «Ζεύς», ἀνώτατο ὄργανο ἀποφάσεων, ἐφθασε σέ μᾶς μέ πλήρη τήν ταυτότητά του: Ἡ «Μνημοσύνη» (= ὀρθή ἐρμηνεία τοῦ παρελθόντος), ή «Μῆτις» (= ἔλ-λογη ἀντιμετώπιση τῶν παγκοσμίων προβλημάτων), ή «Θέμις» (= κατ' ἀξίαν ιεράρχηση τῶν εὐθυνῶν καί τῶν ὑπευθύνων) καί ή «Εὐρυνόμη» (= καθολική ἰσχὺς καί ἄνευ ἐξαιρέσεων ἐφαρμογή ἐνός καί μοναδικοῦ παγκοσμίου Δικαίου), οἱ τέσσερες «γάμοι» τοῦ θεσμοῦ «Ζεύς», ἔδιδαν τήν ἀπόλυτη εὐστάθεια τῆς τετράπλευρης Πυραμίδας τῶν ἀξιῶν καί τῶν ἀνθρώπων. Καί ή στήριξη τοῦ Δελφικοῦ Τρίποδος στη γνώση τοῦ παρελθόντος, τήν ὀρθή κατανόηση τοῦ παρόντος καί (συνεπῶς) τήν δυνατότητα προβλέψεως τοῦ μέλλοντος ἐξασφάλιζε πολιτικά τήν ἰσορροπία (αὐτήν δηλαδή πού σήμερα ἀνετράπη, λόγω τῆς διαστρεβλώσεως καί παρερμηνείας τοῦ παρελθόντος ἀπὸ τοὺς πλαστογράφους τῆς Ἱστορίας).

Ὁ θε(σ)μός «Ζεύς» ὡς ἀνώτατο πολιτικό ὄργανο εἶναι ή μεγαλύτερη κατάκτηση τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Οἱ Ἕλληνες εἴμεθα προνομιοῦχοι, γιὰ τὸν μοναδικὸ λόγὸ ὅτι ἔχουμε ὡς μητρική μας γλῶσσα τήν Ἑλληνική. Ἡ Ἑλληνική Λέξη (πού μόνον ὁ Ἕλληνας μπορεῖ νά «σπάση» τὸν κώδικά της) ἀπαντᾷ στο θανάσιμο ἐρώτημα πὺ ἀντιμετωπίζει σήμερα ή Ἀνθρωπότητα.

Ἡ ζεύξη Λόγου καί Πολιτικῆς, Φύσεως καί Ἱστορίας, Ἀνθρώπου καί Σύμπαντος εἶναι γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες ὅχι ἀπλῶς ή ἀπάντηση στὴν Ἱστορική Πρόκληση. Εἶναι ή πολὺ συγκεκριμένη, ή πολὺ καθωρισμένη (μέ τις Ἑλληνικὲς Λέξεις) σ' ὅλες της τις λεπτομέρειες καί ή πολὺ ἐφαρμόσιμη λύση. Δὲν ἔχουμε παρὰ νά μάθουμε νά ρωτᾶμε τήν Ἑλληνική Λέξη.

Δ.Ι.Λ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Οί έννοιες «Έλληνας έθνικιστής» καί «Έλλην» άπλως

Άγαπητοί φίλοι,

Ο τύπος του «έθνικιστού», πού περιγράψατε στο προηγούμενο τεύχος του «Δ», δέν είναι άντιπροσωπευτικός του πραγματικού έθνικιστού — καί πολύ λιγώτερο του Έλληнос έθνικιστού. Έπιλέγοντας τόν πιό κουτό πατριώτη, ό όποιος «φροντίζει νά καταλαμβάνη περίβλεπτο θέσι στις γιορτές», ό όποιος «τρομάζει μέ κάθε νέο καί σπεύδει νά τό χαρακτηρίση επικίνδυνο για τό έθνος», ό όποιος συνήθως «άπορρίπτει τήν άληθινή έπιστήμη, τήν φιλοσοφία καί τις τέχνες» καί ό όποιος «άδυνατεί νά σκεφθώ όρθά καί νηφάλια καί άδυνατεί νά καταλάβη τά λογοκρατικά τεχνάσματα», προσπαθήσατε νά γελοιοποιήσετε τόν πραγματικό έθνικιστή.

Βεβαίως ό έθνικιστής δέν είναι ίδιος σέ κάθε λαό, άφού οί έθνικές άξίες έπίσης διαφοροποιούνται άπό έθνους σέ έθνος. Ο Έλλην έθνικιστής πάντως είναι αυτός, πού νοιώθει στο βάθος της τήν Ψυχή του Έθνους του καί τόν Πνευματικό του Πολιτισμό. Είναι αυτός πού άγωνίζεται βεβαίως καί για τήν ύλική προκοπή του λαού του — άφού χωρίς ύλικές προϋποθέσεις δέν μπορεί νά ύπάρξη καί πνευματική άνάπτυξη—, άλλα όχι σάν αυτοσκοπό. Κυρίως άγωνίζεται για τήν πνευματική άνοδο του λαού του, για τόν Έθνικό Πολιτισμό σέ όλες του τις μορφές. Δέν τόν τρομάζει τίποτε τό νέο ή άλλότριο, διότι, έχοντας έμπιστοσύνη στον λαό του, ξέρει πώς αυτό μπορεί κατάλληλα νά άφομοιωθώ άπ' αυτόν καί νά μετουσιωθώ γόνιμα. Έτσι δέν τόν ένοχλεί καί ή νεότευκτη λέξις «έθνικιστής» — ή όποία σάν έννοια είναι άλλωστε πανάρχαια.

Έλλην έθνικιστής είναι συνακόλουθα αυτός, πού άγωνίζεται για τήν άναστήλωση καί τής Έλληνικής Γλώσσας (ό «Δαυλός» έπί παραδείγματι), μη λησμονώντας όμως ότι καί ή Γλώσσα είναι γέννημα καί θρέμμα του Έλληνισμού. Ο Έλληνισμός είναι για τόν έθνικιστή ή υπεράτη άξία. Χωρίς αυτόν ούτε ή Γλώσσα του θα είχε ποτέ πλασθώ ούτε αυτή θα μπορούσε καί στο μέλλον νά έπιβιώση. Έν άρχή ήν τό Έθνος.

Φιλικά

Δημήτρης Δημόπουλος

Πλαστήρα 77

171 21 Νέα Σμύρνη

ΣΧΟΛΙΟ ΤΟΥ «Δ»:

1) Το δημοσίευμα του «Δ» άνεφέρετο στον έθνικιστή γενικά καί άπέρριπτε τήν έννοια «Έλλην έθνικιστής» ως άντιφατική καί αυτοαναιρούμενη.

2) Στόν «Δ» έπί σειράν έτών έγιναν συστηματικές έργασίες για τό ξεκαθάρισμα τής έννοιας «Έλλην». Δέν θα άναπτυχθώ πάλι έδώ, ποιό είναι τό περιεχόμενο τής έννοιας αυτής. Είναι βέβαιο πάντως, ότι ό όρος «Έλλην»

δὲν καλύπτεται ἢ δὲν ἀποδίδεται ἢ δὲν καθορίζεται βάσει «εἰδοποιοῦ διαφορᾶς» μ' αὐτὸν «*ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν πνευματικὴ ἄνοδο τοῦ λαοῦ του*» (ἀλλὰ εἶναι π.χ. δογματικός), οὔτε μ' αὐτὸν «*ποὺ νιώθει στὸ βάθος του τὴν ψυχὴ τοῦ Ἑθνους του*» (ἀλλὰ εἶναι π.χ. ἐξουσιαστικός), οὔτε μ' αὐτὸν ποὺ «*δὲν τὸν τρομάζει τίποτε τὸ νέο ἢ τὸ ἀλλότριον*» (ἀλλὰ εἶναι π.χ. οἰκονομιστής). Συνεπῶς ἂν τὰ γνωρίσματα αὐτὰ ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ ἐπιστολογράφος ἀποδίδουν τὴν ἔννοια «ἐθνικιστής», τότε λογικῶς ὁ «ἐθνικιστής» του αὐτοῦ δὲν εἶναι ὁ «Ἕλληνας» ἢ τουλάχιστον μπορεῖ νὰ εἶναι τελείως διαφορετικός ἀπὸ τὸν «Ἑλληνα» (ἀνεξάρτητα ἂν πρόκειται γιὰ «Ἕλληνα ἐθνικιστὴ» ἢ «μὴ Ἕλληνα ἐθνικιστὴ»). Γιὰ ποιὸν ἐνδιαφέρεται ὁ ἐπιστολογράφος: Γιὰ τὸν «Ἑλληνα» ἢ τὸν «ἐθνικιστὴ»;

3) Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐννοιολογικῆς πλευρᾶς τοῦ θέματος (ποὺ εἶναι πάντως ἀπαραίτητη, γιὰ νὰ «ξέρουμε τί λέμε»), γιατί σώνει καὶ καλὰ δίπλα στὴν λέξη «Ἕλληνας» χρειάζεται στὸν ἐπιστολογράφο ἡ λέξη «ἐθνικιστής»; Γιατί δὲν τὸν ἀπασχολεῖ ὁ καθορισμὸς τοῦ περιεχομένου μόνον τῆς πρώτης, τῆς τόσο διαυγοῦς ἀλλὰ καὶ τόσο κακοποιημένης κοσμοθεωρητικᾶς, ὥστε νὰ μὴ δημιουργοῦνται οἱ παρεξηγήσεις καὶ ἡ σύγχυση, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολὺ χειρότερα, ποὺ προκαλεῖ τὸ νεοεξ-ουσιαστικὸ χαλκευμένο σχῆμα-ὄρος «Ἕλληνας ἐθνικιστής»;

4) Ἡ ἀπάντηση στὸ ζήτημα ἂν ὁ «Ἑλληνισμός» (προσοχὴ στὸν ἐπίσης νεότευκτον αὐτὸν ὄρο) ἔφτιαξε τὴν Ἑλλοπικὴ-Πελασγικὴ-Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἢ ἡ Γλῶσσα αὐτὴ ἔφτιαξε τὸν «Ἑλληνισμό», εἶναι θέμα ἔρευνας καὶ ὄχι «θέσεως». Ὅπωςδήποτε κάποιοι ἄνθρωποι ἔκαναν τὴν γλῶσσα, ἀλλ' ἂν αὐτοὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ «Ἑθνη» τοῦ κ. Δ.Δ. ἢ ὄχι, αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα. Οἱ ἔρευνες τοῦ «Δ» ἔχουν δώσει σαφέστατη ἱστορικὴ εἰκόνα γιὰ τὴν διαδικασία γενέσεως τῆς ἑλληνικῆς (= παγκόσμιας) γλώσσας. Μὲ βάση τὴν εἰκόνα τῆς διαδικασίας αὐτῆς μπορεῖ κανεὶς νὰ φρονεῖ ὅ,τι νομίζει ὡς πρὸς τὸ ποιὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς Γλώσσας καὶ ποιὸς τοῦ «Ἑθνους».

**«Δὲν ὑπάρχει γλυκύτερο πρᾶγμα ἀπὸ τὸ νὰ σὲ σκεπάσει
μία λέξη Ἑλληνικὴ στὸν τάφο σου...»**

Πρὸς
Τὸ περιοδικὸ ΔΑΥΛΟΣ
Ἀθήνα

Κύριε διευθυντά,
Ἐδιόβασα στὸ περιοδικὸ ΔΑΥΛΟΣ, τεῦχος 110 τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1991, τὴν ἐπιστολὴ μὲ τίτλο «Ποιὸς τηλεφώνησε στὸν αἰδεσιμώτατο Ρενᾶτο;» τοῦ κ. Ἐπ.

Βρανόπουλου. Συγγνώμῃ ποὺ γίνομαι βάρος χρησιμοποιώντας λίγο χώρο ἀπὸ τὸ ἔγκριτο περιοδικό σας, ἀλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος ν' ἀντικρούσω τοὺς ὑπαινιγμοὺς καὶ τὰ ὑπονοούμενα τοῦ κ. Βρανόπουλου σὲ βάρος ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ ἔχει δώσει τὴν ζωὴ του γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸν καθηγητὴ, μέχρι τοῦ σημείου ποὺ λέγει ὅτι δὲν ἔκαμε αὐτὸς τὸ τηλεφώνημα,

θὰ θέλαμε νὰ τὸν πιστέψουμε· ὅμως αὐτὸς συνεχίζει: «καταλαβαίνετε λοιπὸν σὲ ποιὸ συμπέρασμα ὁδηγεῖ ἡ ἐπὶ λέξει καταγραφὴ στὸ περιοδικὸ τηλεφωνήματός μου φανταστικοῦ καθ' ὁλοκληρίαν, τὸ ὁποῖο ποτὲ δὲν ἔγινε». Καὶ ὅμως τὸ τηλεφώνημα δὲν ἦταν φανταστικό, ἦταν πραγματικό, διότι ἐγὼ τὸ ἔλαβα, καὶ ὁ κ. Βραν. δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ὀνομάζει φανταστικὸ οὔτε μπορεῖ νὰ μᾶς διαψεύδει. Ἄλλὰ προχωρεῖ καὶ σὲ ὑπονοούμενα: «...ἐκτὸς ἂν χρησιμοποιήθηκε τὸ ὄνομά μου, πᾶγμα ποῦ δὲν εἶναι καὶ τόσο εὐκόλο νὰ πιστέψω. Κατόπιν τούτου γεννιέται τὸ ἐρώτημα, μήπως οἱ ἀντιζηλίες τῶν κύκλων ποῦ ἀπασχολοῦνται μὲ τοὺς Ἑλληνόφωνους, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν ἀπαράδεκτο αὐτὸν τρόπο δημοσιεύσεως ἀνυπαρκτοῦ τηλεφωνήματος, βλάπτουν περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο τὸ θέμα τῆς ἐπιβιώσεως τῶν Ἑλληνοφώνων, γιὰ τὴν ὁποίαν ὑποτίθεται πὼς ἀγωνίζονται, ἐνῶ ἴσως ἔχουν ἄλλα κίνητρα».

Ἀπαντῶ λοιπὸν στὸν κ. καθηγητῆ: Ἀφοῦ δὲν πιστεύει πὼς ἄλλος ἔκαμε χρῆση τοῦ ὀνόματός του καὶ ἀφοῦ τὸ τηλεφώνημα εἶναι μιὰ πραγματικότης καὶ ὄχι φανταστικό, τότε δὲν μένει (μὲ τὸν ἴδιο συλλογισμό τοῦ κ. καθηγητῆ) παρὰ νὰ εἶναι ὁ ἴδιος ποῦ τὸ πραγματοποιήσε. Διότι ἐγὼ ἔλαβα τὸ τηλεφώνημα, ἐγὼ ἀγανάκτησα, ἐγὼ τὸ μετέφερα στὸν κ. Πιτσελᾶ καὶ μάλιστα μὲ πολὺ πιὸ ἔντονο τρόπο ἀπ' ὅ,τι κατεγράφη. "Ο-

σο γιὰ τὸν κ. Πιτσελᾶ, τὴν προσφορά, τὴν φιλαλήθεια καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν Μ. Ἑλλάδα καὶ Ἑλλάδα τὴν γνωρίζουμε καλύτερα.

Ἐμεῖς ἐδῶ ἀγαπᾶμε ὅλους τοὺς Ἕλληνες καὶ τὴν Ἑλλάδα, γι' αὐτὸ μένουμε τῶσους αἰῶνες μὲ τὴν γλῶσσα μας. Μὰ ἀπὸ ἐσᾶς πόσοι μᾶς ἀγαπήσατε; καὶ πότε; Ἄν ἐξαιρέσουμε ἓνα-δύο-τρεῖς ἀνθρώπους: μέσα σ' αὐτοὺς εἶναι καὶ ὁ κ. Πιτσελᾶς.

Προσπαθοῦμε μέχρι τὶς τελευταῖες μας στιγμὲς νὰ ὑπάρχομε Ἕλληνες. Νὰ σκεπτόμαστε Ἑλληνικά. Νὰ φύγομε ξεκούραστοι. Νὰ φύγομε, καὶ ἡ γλῶσσα νὰ ὑπάρχει στὸν τόπο μας. Δὲν ὑπάρχει γλυκύτερο πᾶγμα ἀπὸ τὸ νὰ σὲ σκεπάσει μιὰ λέξη Ἑλληνικὴ στὸν τάφο σου.

"Ἄς ἀναρωτηθῇ λοιπὸν ὁ κ. καθηγητῆς, ἂν θέλει νὰ βρῇ τὴν ἀλήθεια, μακριὰ ἀπὸ ὑπονοούμενα. Ἄς ἀναρωτήσῃ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς πέριξ τοῦ ἑαυτοῦ του. Τὸ μόνο πᾶγμα γιὰ τὸ ὁποῖο δὲν χωρᾷ ἀμφιβολία, εἶναι ὅτι τὸ τηλεφώνημα ἔγινε.

Μὲ τὴν ἀγάπη καὶ
τοὺς χαιρετισμούς μου σὲ ὅλους
τοὺς Ἕλληνες

Renato Delos

Parroco [ἐφημέριος] di Martino
c/o Chiesa Assunta
730 25 Martino (Le)
ITALIA

Ὁ σφετερισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους

Κύριε διευθυντά,

Διαβάζοντας στὸ τεῦχος 111 τοῦ «Δαυλοῦ» τὴν μελέτη τοῦ κ. Δάκογλου γιὰ τὴν «ἀκολουθία Fibonacci» ἐνίωσα πιεστικὴ τὴν πρόκληση νὰ ξανακυττάξω ἓνα ἄρθρο γραμμένο ἀπὸ κάποιον Martin Gardner, ποῦ δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ "Scientific American" τοῦ Μαρτίου 1969 (σελ. 116) καὶ τὸ ὁποῖο καταφανῶς παραπλανᾷ τὸν ἀναγνώστη, ὅτι ἀνήκει στὸν Fibonacci ἡ πατρότης τῆς φερωνύμου ἀκολουθίας ἀριθμῶν. Ἐχομε δηλαδὴ κι ἐδῶ τὸ γεγονὸς τοῦ σφετερισμοῦ τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας τῶν Ἀρχαίων Προγόνων μας, σὰν κι αὐτὸν ποῦ ἔγινε ἀπὸ τὸν πολωνὸ ἀστρονό-

μο Κοπέρνικο, ὁ ὁποῖος ὑπεστήριξε τὸ ἡλιοκεντρικὸ σύστημα, χωρὶς νὰ ἀναφέρει ὅτι ἡ πατρότης τῆς θεωρίας «του» ἀνήκει στὸν μεγάλο Ἕλληνα τῆς ἀρχαιότητος Ἀρίσταρχο τὸν Σάμιο (320-250 π.Χ.).

Καὶ οἱ μὲν ξένοι σκοπίμως γαλουχοῦνται ἀπὸ τέτοια ψευδῆ στοιχεῖα· ἐμεῖς ὅμως ἔχομε ἐπιτακτικὸ καθῆκον ν' ἀποκαλύπτωμε τοὺς κακοήθεις σφετεριστές, καὶ νὰ τοὺς στιγματίζομε. Ὅπως, ἀκριβῶς, κάνει ὁ κ. Δάκογλου μὲ τὴν προαναφερθεῖσαν μελέτη του.

Μὲ ἐκτίμηση

Γεώργιος Βάθης

Μαθηματικός-γυμνασιάρχης
Τ.Θ. 23 — ΑΓΡΙΝΙΟΝ

Νὰ συνειδητοποιήσει ὁ Ἑλληνισμὸς τὸν ρόλο του ὡς συνεχιστῆς τοῦ Ἀρχαιοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ

Κύριε διευθυντά,

Ἐχὼ δεῖ κατὰ καιροῦς, τόσο στὸ περιοδικό σας ὅσο καὶ ἀλλοῦ, ἐπιστολὲς καὶ ἄρθρα διαμαρτυρίας καὶ καταδίκης τῆς Ἱστορίας τῆς Εὐρώπης πού συνέγραψε ὁ κ. Dugoselle, ἐξ αἰτίας τῆς ὑποτιμήσεως τῆς συμβολῆς τῆς Ἑλλάδος σ' αὐτήν. Ὅλες βεβαίως οἱ αἰτιάσεις εἶναι σωστές, ἐφ' ὅσον ὁ ρόλος τῆς Ἑλλάδος, εἴτε σκόπιμα καὶ ὑποβολιμαία εἴτε ἀπὸ ἄγνοια, πράγματι ὑποτιμᾶται ἢ καὶ παρασιωπᾶται. Νομίζω ὅμως, ὅτι οἱ διαμαρτυρίες μας, καὶ μάλιστα δημοσιευμένες σὲ ἐκδόσεις πού προορίζονται γιὰ νὰ κυκλοφορήσουν μεταξὺ Ἑλλήνων, δὲν προσφέρουν πολλὰ πράγματα στὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας. Καὶ ἡ ἀλήθεια στὴν προκειμένη περίπτωση δὲν εἶναι μόνο χρήσιμη γιὰ τὴν σωστή ἀποτίμηση τοῦ ρόλου τῶν προγόνων μας, ἀλλὰ, περισσότερο ἴσως, χρειάζεται σὰν προσφορὰ στὴν σωστή ἱστορικὴ γνώση αὐτῶν, κυρίως τῶν ξένων, πού ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς Ἠπείρου μας. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὕτη ὁ παραπάνω συγγραφέας δὲν ἐμφανίζεται ἀπλῶς σὰν ἓνας μισέλλη, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ σὰν διαστρεβλωτῆς τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἐνοχος ἀπέναντι σὲ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα.

Πιστεύω, ὅτι ἐμεῖς πού ξέρουμε τὴν ἀλήθεια θὰ πρέπει, ἀπὸ ὑποχρέωση ὄχι μόνο ἀπέναντι στοὺς προγόνους μας ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι στὴν ἀνθρωπότητα, νὰ ἐπιμεληθοῦμε σοβαρὰ τὴν ἀποκατάστασή της. Νὰ ἀναλάβει τὸ Κράτος καὶ οἱ «εἰδικοί» μας (οἱ ἀρμόδιοι πανεπιστημιακοὶ ἢ ἀκαδημαϊκοὶ δάσκαλοι ἀλλὰ καὶ κάθε γνώστης) νὰ συντάξουν τεκμηριωμένες ἱστορικὲς μελέτες καὶ νὰ συγκεντρώσουν ὅ,τι σχετικὸ ἔχει δημοσιευθεῖ ἀπὸ ἀντικειμενικὲς ξένες πηγές καὶ νὰ τὸ κυκλοφορήσουν διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ πού κυκλοφόρησε ὁ κ. Dugoselle τὴν ἐλλιπῆ ἱστορία του. Ἐτσι θὰ ἐκτεθεῖ περισσότερο ἀπὸ ὅσο δταν ἀκοῦνε οἱ ἀμύητοι κάποιες διαμαρτυρίες μας, πού μπορεῖ κάλλιστα νὰ τὶς ἐκλαμβάνουν καὶ σὰν σωβινιστικὲς κορῶνες ἐκ μέρους μας. Γιὰ τὸν

ἴδιο λόγο πιστεύω, ὅτι θὰ ἄξιζε νὰ καταβληθεῖ φροντίδα, γιὰ νὰ γίνουν γνωστὲς διεθνῶς οἱ μελέτες τῶν συνεργατῶν σας περὶ τῆς δημιουργίας τῆς γλώσσας καὶ τῆς γραφῆς (ιδίως τῶν κ.κ. Τσατσόμοιρου καὶ Γάτσια ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων). Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ ἀποκαλυφθεῖ μία ἐπικὴ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ κατακτήσει τὸν πολιτισμό, πού δικαιοῦνται νὰ τὴν γνωρίζουν ὅλοι καὶ ὄχι μόνο οἱ ἀπ' εὐθείας ἀπόγονοι αὐτῶν πού τὴν πραγματοποίησαν, δηλαδὴ οἱ Ἕλληνες.

Ἐκεῖνο ὅμως πού νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται πάνω ἀπὸ ὅλα εἶναι, νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὶς ὑποχρεώσεις μας ἀπέναντι στὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸν ρόλο πού εἶναι ὑποχρέωσή μας νὰ διαδραματίσουμε σήμερα σὰν ἀπόγονοι καὶ συνεχιστὲς μιᾶς Ἱστορίας καὶ σὰν φορεῖς τῶν ἰδίων ιδιοτήτων καὶ χαρακτηριστικῶν μὲ ἐκείνους πού τόσο μεγάλῃ συμβολῇ εἶχαν στὴν διαμόρφωση τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μέχρι σήμερα.

Τὸ ὅτι καὶ ἡ σημερινὴ γενιά τῶν Ἑλλήνων ἀποτελεῖ συνέχεια καὶ διαδοχὴ ἐκείνων πού ἔγραψαν τὴν παλαιότερη ἱστορία δὲν θὰ χρειαζόταν νὰ τὸ ξαναεξηγήσουμε τώρα, τὸ ἀποδεικνύουν ὅμως περίτρανα, γιὰ ὅσους τυχοῦν ἀμφιβάλλουν, ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ, ἡ φιλοσοφία του, τὸ Δημοτικὸ του Τραγούδι, οἱ μῦθοι του, πού διατηροῦν τὰ ἴδια θέματα καὶ τὰ ἴδια νοήματα ἀπαράλλαχτα μέσα στοὺς αἰῶνες, ἀκόμη καὶ σὲ περιπτώσεις πού δὲν ὑπῆρξε γραπτὴ διάσωση γιὰ νὰ τὸ δικαιολογήσει. Τὸ ἀποδεικνύουν ἀκόμη τὸ ὑποσυνειδητο τοῦ λαοῦ καὶ τῆς γλώσσας του, ἡ ἀντίληψή του γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὶς προτεραιότητές της, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλαττώματά του, ἂν θέλετε.

Ἐνα ἔθνος ὅμως, πού ἄντεξε καὶ διατήρησε τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὶς ἀρετές του ἐναντία στὶς θύελλες τῆς Ἱστορίας, σημαίνει ὅτι ἔχει κάποιο ρόλο ἀκόμη, ἀνάλογο, νὰ παίξει καὶ οἱ ἀρετές του αὐτὲς θὰ χρειασθοῦν ἢ χρειάζονται πάλι στὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Ἑλλάδα, λόγω θέσεως, βρέθηκε ἀναμφισβήτητα στὴν ἀνάγκη

πολλές φορές νά υπερασπισθεῖ τὴν Εὐρώπῃ καὶ νά κερδίσει μάχες ποὺ ἔκριναν ἐν πολλοῖς τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν ἐξέλιξή της. Ἡ κυριώτερη ὅμως προσφορά της ἦταν ἡ συμμετοχὴ της στὴν ἐξέλιξη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καὶ κατ' ἐπέκταση τοῦ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ [...].

Ποὺ βρίσκεται ὅμως σήμερα ὁ Κόσμος; Σήμερα ἡ Θετικὴ Ἐπιστὴμὴ ἔχει προχωρήσει τόσο πολὺ, ὥστε νά παίζει βασικὸ ρόλο στὸ «κοινωνικὸ γίγνεσθαι». Δὲν κατάφερε νά ἐκτοπίσει τὶς ἰδέες ποὺ περικλείει ἡ Χριστιανικὴ Διδασκαλία, ἀλλὰ παρέσυρε τὴν προσοχή μας ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἐξετόπισε τοὺς μύθους καὶ τὰ σύμβολα ποὺ ἐξέφραζαν αὐτοί. Ἀποτέλεσμα εἶναι, ὁ κόσμος νά στρέφεται σὲ σύμβολα μειονοτικὰ ἢ σὲ πρωτόγονες μορφές θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, γιὰ νά κατασιγάσει τὶς ἀνασφάλειες καὶ τὶς ἀγωνίες του. Ἄλλοτε περιφέρεται κουρασμένος, ἄπιστος καὶ ἀπελπισμένος, εὐκολο θύμα κάθε μορφῆς προπαγάνδας. Ἀρχισαν οἱ ἄνθρωποι νά τὰ ζητοῦν ὅλα ἀπὸ τὴν Πολιτεία, χωρὶς νά αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νά τῆς ἀντιπαράσχουν τίποτε, μολονότι αὐτοὶ θὰ ἔπρεπε νά τῆς προσφέρουν, ἀφοῦ ἡ ὀρθὴ Πολιτεία εἶναι ὁ τελικὸς σκοπός. Λεῖπει ἀπὸ τὸν κόσμον ἡ ἀγάπη. Ἀναπτύχθηκε τὸ Πνεῦμα καὶ ἄφησε πίσω τὸ συναίσθημα. Κατακτῆθηκε μὲ θαυμαστὸ τρόπο ἡ Ὑλὴ καὶ θεοποιήθηκε ἀδίκαιολόγητα.

Ὁ Ἕλληνας εἶναι ἱκανὸς νά δώσει τὸν τέλειον ἄνθρωπον ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδυσώπητον ἄνθρωπον. Μπόρεσε νά δώσει στὴν ἀνθρωπότητα ἀγαθὰ, ποὺ κανεὶς λαὸς δὲν τῆς ἔδωσε καὶ θυσιάστηκε γιὰ τὸν συνάνθρωπον καὶ τὴν πίστη του καὶ τὴν Πατρίδα. Ὁ ἱδιος ὅμως ἔφθασε καὶ σὲ ἐπίπεδα ἀπαράδεκτα χαμηλὰ γιὰ τὴν Ἱστορία του, ὅταν τὸν

κατακυρίευσε ὁ ἀτομισμὸς καὶ διχάσθηκε. Καθῆκον του εἶναι σήμερα νά πλησιάσει πάλι τὸ ἰδανικόν. Ἡ ἀνθρωπότητα τὸν χρειάζεται καὶ κανεὶς δὲν εἶναι σὲ θέση νά τὸν ὑποκαταστήσει. Ἐχει ὑποχρέωση νά βιασθεῖ, γιὰ τὸν περιμένει μία καινούργια ἱστορικὴ ἀποστολὴ καὶ δὲν ἔχει δικαίωμα νά τὴν ἀπεμπολήσει. Δὲν ἀρκεῖ νά θυμώμαστε καὶ νά διεκδικοῦμε τὴν ἀναγνώριση τῆς Ἀρχαίας μας Δόξας. Πρέπει νά βοηθήσουμε, γιὰ νά μποῦν οἱ ἀρχές τῆς Νέας Τάξης. Δὲν ἔχουμε τὰ μέσα, τὰ οἰκονομικὰ κυρίως, γιὰ νά συναγωνισθοῦμε τοὺς κολοσσούς στὴν Τεχνολογία. Μποροῦμε ὅμως νά διεκδικήσουμε τὴν πρωτοπορία στὸ Πνεῦμα ἀντλώντας ἀπὸ τὴν ἀκένωτη πηγὴ τῆς παραδόσεώς μας καὶ ἐπιστρατεύοντας τὸ ὀπλοστάσιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου. Ὁ Κ. Τσάτσος εἶπε, ὅτι μόνο ὁ Ἕλληνας μπορεῖ νά βγάλει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ σημερινὸ ἀδιέξοδο, ἀρκεῖ νά τὸ ἐπιδιώξει καὶ νά τὸν φωτίσει ὁ Θεός. Γιὰ νά γίνει αὐτό, χρειάζεται πρῶτα ἡ δικὴ μας ἀνάταση, καὶ πρέπει πρῶτα ὁ καθ' ἓνας μας νά βρεῖ τρόπο νά ἐκκληρώσει τὸ προσωπικόν του χρέος, καὶ τότε αὐτόματα θὰ ἔχει μπεῖ στὸν δρόμον καὶ ἡ ἐκπλήρωση τοῦ συλλογισμοῦ.

Τότε θὰ ἔχουμε κάθε λόγον νά εἴμαστε ὑπερήφανοι καὶ ἥσυχτοι καὶ δὲν θὰ ἔχουμε λόγον νά διαμαρτυρόμαστε, γιὰ τὸν μᾶς δόθηκε ἡ θέση ποὺ μᾶς ἔξιζε στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἱστορία, ἀφοῦ θὰ ἔχουμε κατακτήσει μὲ τὸ σπαθὶ μας τὴν θέση ποὺ μᾶς ἀνήκει στὴν σύγχρονή Ἱστορία.

Μετὰ τιμῆς

Χαράλαμπος Ἡσαΐας

Πολιτικὸς Μηχανικὸς
Πρόεδρος Ἑλληνικῆς Κοινότητος
Τζέντα Σαουδικῆς Ἀραβίας

Τῆς θεοῦ (Ἀθηνᾶς) χάριν, ἡ ...προτέραν μὲν τὴν παρ' ὑμῖν (πόλιν) ἔτεσι χιλίοις ἔλαχε καὶ ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσεν...

Κύριε διευθυντά,

Στὸ τεῦχος Φεβρουαρίου τοῦ «Δαυλοῦ» ἔγινε μιὰ ἐκτεταμένη κριτικὴ ἀπὸ ἐκλεκτοὺς συνεργάτες σας στὸ βιβλίο τοῦ Martin Bernal "*Black Athena*", vol. I: The fa-

brication of ancient Greece, 1785-1895 (Free Association Books, London 1987). Ἐπειδὴ πιστεύω, ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ κλασσικοὶ συγγραφεῖς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἔχουν τοποθετήσει ἀσφαλιστικὰς δικλείδες στὰ ἔργα

τους καί, τέλος πάντων, «ὃ ἔχων ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω...», ἀναφέρω:

«'Ακούσας οὖν ὁ Σόλων ἔφη θαυμάσαι καὶ πᾶσαν προθυμίαν ἔχειν δεόμενος τῶν ἱερέων πάντα δι' ἀκριβείας οἱ τὰ περὶ τῶν πάλαι πολιτῶν ἐξῆς διελθεῖν. Τὸν οὖν ἱερέα φάναι· φθόνος οὐδεὶς, ὦ Σόλων, ἀλλὰ σοῦ τε ἔνεκα ἐρῶ καὶ τῆς πόλεως ὑμῶν, μάλιστα δὲ τῆς θεοῦ χάριν, ἣ τήν τε ὑμετέραν καὶ τήνδε ἔλαχε καὶ ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσεν, προτέραν μὲν τὴν παρ' ὑμῖν ἔτεσι χιλίοις, ἐκ Γῆς τε καὶ Ἥφαιστου τὸ σπέρμα παραλαβοῦσα ὑμῶν, τήνδε δὲ ὑστέραν. Τῆς δὲ ἐνθάδε διακοσμῆσεως παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ὀκτακισχίλιων ἐτῶν ἀριθμὸς γέγραπται. Περὶ δὲ τῶν ἐνακισχίλια γεγονότων ἔτη πολιτῶν σοι δηλώσω διὰ βραχέων νόμους, καὶ τῶν ἔργων αὐτοῖς ὁ κάλλιστος ἐπράχθη· τὸ δ' ἀκριβὲς περὶ πάντων ἐφεξῆς εἰσαυθὶς κατὰ σχολὴν αὐτὰ τὰ γράμματα λαβόντες διέξιμεν». (Πλάτων, «Τίμαιος» 23D-E).

Καὶ κατὰ μετάφρασιν (ἐκδ. «Πάπυρος», μτφ. Ἀνδρέου Παπαθεοδώρου): «Ἄμα ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Σόλων, ὅπως μοῦ εἶπεν, ἐθαύμασε καὶ ἔδειξε πολὺ μεγάλην προθυμίαν νὰ μάθῃ περισσότερα, παρακαλῶν τοὺς (Αἰγυπτίους) ἱερεῖς νὰ τοῦ διηγηθοῦν ὅλα γενικῶς καὶ μὲ κάθε λεπτομέρειαν διὰ τοὺς ἀρχαίους συμπολίτας του. Ὁ ἱερεὺς

λοιπὸν τοῦ εἶπε: «Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴν τὸ κάμω, Σόλων, ἀλλὰ θὰ σοῦ τὰ εἶπω καὶ πρὸς χάριν σου καὶ χάριν τῆς πόλεώς σας, πρὸ πάντων ὅμως χάριν τῆς θεᾶς, ἣ ὁποία καὶ τὴν ἰδικὴν σας καὶ τὴν ἰδικὴν μας χώραν ἐπροστάτευσεν καὶ ἀνέθρεψε καὶ ἐμόρφωσε, τὴν ἰδικὴν σας χίλια χρόνια πρωτύτερα, ἀφοῦ ἐπῆρε τὸ σπέρμα διὰ σᾶς ἀπὸ τὴν Γῆν καὶ τὸν Ἥφαιστον, καὶ ἀργότερα τὴν ἰδικὴν μας. Εἰς τὰ ἱερά μας βιβλία εἶναι γραμμένον, ὅτι ἡ διοργάνωσις πόλεως ἐδῶ (εἰς τὴν Αἴγυπτον) ἐγένετο πρὸ ὀκτῶ χιλιάδων ἐτῶν. Θὰ σοῦ διηγηθῶ λοιπὸν μὲ λίγα λόγια διὰ τοὺς νόμους πού εἶχαν καὶ διὰ τὸ πλέον ὠραιότερον πού ἔκαμαν οἱ πρὸ ἐννέα χιλιάδων ἐτῶν συμπολίται σου (Ἀθηναῖοι): ἄλλοτε, ὅταν θὰ ἔχωμεν εὐκαιρίαν, θὰ εἴπωμεν τὰς λεπτομερείας δι' ὅλα αὐτά, ἀφοῦ θὰ ἔχωμεν ἐμπρὸς μας τὰ ἱδια τὰ κείμενα...».

Διὰ τοὺς «μετέχοντας τῆς ἡμετέρας παιδείας καὶ τῶν ἡμετέρων μυστηρίων» ποία, λοιπὸν, ἦτο αὐτὴ ἡ ἑλληνίδα θεὰ τῷ 9000 π.Χ.; Ὑπάρχει χρειὰ ἀπαντήσεως; ἢ μήπως θὰ ἀμφισβητήσουμε τὸν Πλάτωνα;

Μήπως οἱ καιροὶ θὰ ἐπέβαλλον κατάστασιν τοῦ «πάλλειν» καὶ «ὀρχεῖν»;

Εὐχαριστῶ

Γεώργιος Σκαρλᾶτος

Θηβῶν 375 Αἰγάλεω

Οἱ Ἑλληνοκτονίες τῶν Τούρκων καὶ οἱ Ἑλληνες τουρίστες

Κύριε διευθυντά,

Τὸ τί ἐστὶ Τουρκία τὸ περιέγραψα στὸ 100 τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ» καὶ μεταξὺ ἄλλων τόνιζα, πὼς τὰ στρατόπεδα τοῦ Νταχάου καὶ τοῦ Ἀουσβιτς ὠχριοῦν μπροστὰ στὰ τούρκικα μαρτύρια πού γνώρισαν οἱ κατακτηθέντες λαοί. Κάποιος τότε μὲ χαρακτήρισε ὑπερβολικό, ἄλλος μὲ βεβαίωσε ὅτι «οἱ Τούρκοι σήμερα ἔχουν ἐξευγενισθεῖ, καὶ μ' αὐτὰ πού γράφεις, δὲν συμβάλλεις στὴν Ἑλληνοτουρκικὴ φιλία». Τώρα πὼς γίνεται οἱ ἡγέτες τῶν μεγάλων δυνάμεων νὰ ἀντιπαρέρχονται ἢ ἀγνοοῦν τί εἶναι τουρκικὴ θηριωδία, τοῦτο ὀφείλεται στὴν πληρὴ ἀνυπαρξία τῆς διπλωματίας μας καὶ στοὺς δασκάλους, ζῶντες καὶ μὴ, τοῦ Ἑθνους μας, πού ἡ μόνη τους φιλοδοξία εἶ-

ναι νὰ βουτᾶνε τὰ βραβεῖα, πού μὲ τόση ἀπλοχερίᾳ τοὺς χορηγοῦνται. Ἄν ρωτήσῃ κανεὶς, πὼς ἀντιδρᾷ τὸ κράτος, ἢ ἀπάντησιν εἶναι πὼς δὲν ἀντιδρᾷ ποτὲ σωστὰ οὔτε ποτὲ φρόντισε νὰ διαφωτίσῃ τὴν διεθνή κοινὴ γνώμη γιὰ τὰ σχιζοφρενικὰ αὐτὰ ὄργανα πού διαπράττονται μέχρι σήμερα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν παντοτεινὰ κατὰπτυστη τουρκικὴ πολιτικὴ. Μὲ ἀποτέλεσμα, παρὰ τίς γενοκτονίες καὶ δηλώσεις ὀλοκλήρων λαῶν, ἡ Τουρκία νὰ εἶναι σήμερα τὸ χαϊδεμένο παιδί ὅλων τῶν ἐθνῶν. Μὲ ψευδολογίες κατόρθωσε ἢ προπαγάνδα τους, καὶ μὴ ὑπαρχούσης δικῆς μας, νὰ πείσει. Σὲ σχετικὴ μὲ τὸ θέμα ἐπιστολῇ πού εἶχα ἀπευθύνει ἄλλοτε στὸν Πρωθυπουργὸ τότε κ. Γ. Ράλλη, μοῦ ἀπήντησε «προσωπικῶς»: «Συμμερίζο-

μαί τις απόψεις σου και άνησυχίες σου: 'Ως πρὸς τοὺς μεγάλους ἰθύνοντας, ὑπάρχουν δυστυχῶς πολιτικὲς σκοπιμότητες». Τοῦ ἀπήντησα: «Ναί, ὑπάρχουν, κύριε Πρωθυπουργέ, γιατί οἱ κυβερνήσεις σας δὲν ἔκαναν ποτὲ τίποτε». Τὸ ἑλληνοκτόνο κράτος μας ἐξακολουθεῖ νὰ δέχεται τὰ ἀλλεπάλληλα ραπίσματα καὶ τὶς ἱταμὲς καθημερινὲς προκλήσεις, καὶ τὸ μόνο ποὺ κάνει εἶναι νὰ διαμαρτύρεται διακριτικά, ἐκφράζοντας καμμία φορά τὴν ἱκανοποίησί του γιὰ κάποια ἀσαφὴ ἀπάντηση ἀπὸ κάποιον, ὑποτίθεται, τοῦρκο ἀρμόδιο ἀλλὰ καὶ ὑπεύθυνον γιὰ τὴν ὅποια πρόκληση ἦ συμφορά. Οἱ ἐκάστοτε τουρκικὲς κυβερνήσεις, μὲ τὴν ψευδαίσθηση πὼς θ' ἀναβιώσουν τὴν 'Οθωμανικὴ Αὐτοκρατορία, καλλιερگوῦν μὲ σύστημα στὸ λαό τους τὸ θανάσιμο μίσος ἐναντίον μας, ἀλλὰ καὶ τὸ αἶσθημα ὑπεροχῆς. "Αν κάποιος ἀπ' τοὺς δικούς μας ἰθύνοντες ὀρθῶνε τὸ ἀνάστημά του ὅταν μᾶς προκαλοῦν, σὲ καμμία περίπτωση δὲν θ' ἀποθρασύνονταν περισσότερο. Οἱ Τοῦρκοι εἶναι θρασύδειλοι, καὶ εἶναι ἄγνωστη ἡ μεγαλοψυχία σ' αὐτούς: ὅσο ὑποχωρεῖς τόσο πιὸ ἐπιθετικοὶ γίνονται.

Περιμένουν βέβαια καὶ τὸ «πράσινο φῶς» (καὶ ὁ νοῶν νοεῖται). 'Ο λαός μας, ποὺ παρσύρεται εὐκολὰ καὶ δὲν τὸν διαφωτίζει ποτὲ κανεὶς, παραπαίει. Συζήτησα μὲ ἄνθρωπο ποὺ διαμένει στὴν ὁδὸ Βασ. 'Ηρακλείου, καὶ μὲ κομπασμὸ μοῦ δήλωσε πὼς θὰ πῆγαινε τὴν ἐπομένη μὲ τὴν πενταμελῆ οἰκογένειά του γιὰ δευτέρη φορά στὴν Τουρκία, κι ἄρχισε νὰ μοῦ περιγράφει τὰ ἀξιοθέατά της. "Όταν τὸν ρώτησα, πόσες φορές ἔχει πάει στὸ ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο, ποὺ εἶναι μπροστὰ στὸ σπίτι του, ἢ στοὺς Δελφούς, μοῦ ἀπήντησε ἐπὶ λέξει: «Δὲν μὲ τραβᾶνε ἔμένα αὐτά». «Καὶ πᾶς καὶ ἀφήνεις τὰ λεφτά σου σ' αὐτὸ τὸ λαό, ποῦ, ἂν μπορέσει, θὰ βιάσει ὅλη σου τὴν οἰκογένεια ὁμαδικῶς μπροστὰ στὰ μάτια σου καὶ ὕστερα θὰ σᾶς κομματιάσει;». «Αὐτὰ εἶναι τρίχες», μοῦ ἀπήντησε. "Ετσι τὸν ἔμαθαν νὰ σκέφτεται καὶ νὰ φέρεται τὸν λαό μας δυστυχῶς. Εἶναι ἐξακριβωμένο, πὼς τὸ 50% τῶν 'Ελλήνων ἔχουν ἐπισκεφθεῖ τὴν 'Ακρόπολη καὶ τὸ 80% τὴν ...Τουρκία. Καὶ εἰ-

μαστε ἐλάχιστοι ἐμεῖς οἱ καθυστερημένοι, ποῦ δὲν φλεγόμαστε ἀπ' τὴν ἐπιθυμία νὰ ἐπισκεφτοῦμε τὴν Κωνσταντινούπολη. Φάλαγγες ἀπὸ πούλμαν περνοῦν καθημερινῶς τὸν "Εβρο καὶ οἱ ἐπιβάτες τους ἀκουμπᾶνε ὅλες τὶς οἰκονομίες τους (σὲ δολλάρια, παρακαλῶ), καὶ οἱ ἄρπαγες, ἀφοῦ τοὺς ξεζουμίζουν χαμογελώντας, δὲν ἀφήνουν εὐκαιρία νὰ μὴν τοὺς ταπεινώσουν, πότε μὲ λόγια, πότε μὲ λακτίσματα· καὶ προχθὲς τοὺς ἔκασαν μὲ βενζίνη ζωντανούς καὶ μέσα στὴν πλατεῖα... Καὶ ἦταν, ὅπως καὶ τὸ 1955, ἔργο τοῦ ἴδιου τοῦ τουρκικοῦ κράτους τους... Τὸ νὰ πηγαίνει καλοπροαίρετα νὰ τοὺς προσφέρει τὸ ὑστέρημα σου σὲ χρῆμα καὶ αὐτοὶ νὰ σὲ καίνε ζωντανὸ μὲ βενζίνη αὐτὸ ξεπερνάει ὅλες τὶς ἀπάνθρωπες βαρβαρότητες καὶ δὲν ἔχει γίνεῖ ποτὲ καὶ πουθενά, οὔτε στὶς ἄγριες φυλές! Θὰ ἔπρεπε αὐτὴ τὴν πρωτοφανῆ σὲ ἀγριότητα ἀπάνθρωπη κτηνωδία ἡ 'Ελληνικὴ Κυβέρνηση νὰ τὴ βροντοφωνάζει μὲ ὅλα τὰ μέσα ποὺ διαθέτει καὶ πολλὰς φορές, γιὰ νὰ τὴ μάθει ὅλη ἡ ὑφήλιος. Δὲν θὰ ὑπῆρχε ἄνθρωπος, ποὺ νὰ μὴν καταπλαγῇ. Νὰ συστήσει δὲ στοὺς "Ελλήνες, νὰ σταματήσουν αὐτὲς τὶς ἐπικίνδυνες ἐκδρομὲς καὶ νὰ τοὺς ἐξηγήσει ὅτι μὲ τὰ λεφτά, ποῦ μὲ τόση γενναιοδωρία τοὺς ἀφήνουν, οἱ ἄρπαγες ἀγοράζουν ὅπλα γιὰ τὴν ἐξόντωσή μας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν τόκανε οὔτε αὐτὸ μέχρι σήμερα. Καὶ σκέφθηκα, κ. διευθυντά, αὐτὸ ποῦ μᾶς συστήσατε σὲ προηγούμενο τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ»: νὰ ἐνεργοῦμε μόνοι μας σὰν νὰ μὴν ὑπάρχει κράτος. Πὼς ὅμως, ποῦ κυριαρχοῦν οἱ ἀχρεῖοι; Λυπᾶμαι εἰλικρινὰ ποὺ μεταχειρίζομαι αὐτὴ τὴ σκληρὴ γλῶσσα καὶ ἄς μὲ συγχωρήσουν οἱ ἀναγνώστες σας, ἀλλὰ ἀποτελεῖ φωνὴ ἀπογνώσεως καὶ φρίκης. Καὶ κάτι ἀκόμη (ἔτσι κι ἄλλιῶς σᾶς ἔγινε ἐξοργιστικός): Παραχωρήστε, σᾶς παρακαλῶ, μερικὲς σελίδες στὸν στρατηγὸ κ. 'Αχιλλέα Τάγαρη, ποὺ ἔχει μελετήσῃ τὴν ἱστορία αὐτοῦ τοῦ παρσιτικοῦ ἔθνους, γιὰ νὰ πεί γιὰ ἄλλη μιὰ φορά ποῦ ἦταν οἱ πρόγονοί τους, ὅταν ἀκτινοβολοῦσε ὁ 'Ελληνικὸς πολιτισμὸς στὴν Μ. 'Ασία. Διότι διαδίδουν μὲ αὐθάδεια, πὼς ὁ Θαλῆς, ὁ "Ομηρος κ.λπ. ἦταν...

Τοῦρκοι. Τουλλάχιστον ἄς μὴν μολύνουν μὲ
τὸ αἷμοσταγές τους στόμα τὰ ἱερὰ ὀνόματα
τῶν προγόνων μας. Σᾶς διαβεβαιῶ, πὼς μὲ
τὸν ἀξιότιμο κ. Τάγαρη δὲν ἔχω ἀπολύτως

καμμία ἐπαφή.

Μὲ τιμὴ καὶ συλλυπητήρια σὲ ὅλους μας

Ἡλίας Π. Γαζῆς

Ἑρέτρια

Γιὰ Τερτσέτηδες θὰ μιλάμε ἐν ἔτει 1991;

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Διάβασα καὶ ἐγὼ τὰ τῆς δίκης καὶ τῆς ἀ-
θώωσης τοῦ ὕβριστοῦ τοῦ «Δαυλοῦ» (σ.
6251-55) καὶ θέλω νὰ ἀνταποκριθῶ στὴν
πικρία σας, ποὺ τόσο ὀλιγόλογα ἐκφράζει
ἡ αἵτησίς σας νὰ σχολιάσουμε τὴ σχετική
δικαστικὴ κρίση.

Ἡ «κρίσις» τοῦ Δικαστηρίου καὶ τῆς
Δικαιοσύνης βάζει, βέβαια, τὸν καθένα σὲ
σκέψεις. Ἡ πρώτη σκέψις πάει κατ' εὐ-
θείαν στὴ ρήση τοῦ σοφοῦ νομοθέτη Σό-
λωνος τοῦ Ἀθηναίου, ποὺ λέει σταθερά:

*«Νόμοι τοῖς ἀραχνίοις ὅμοιοι. Καὶ γὰρ
ἐκεῖνα (τὰ ἀράχνια) ἐὰν ἐμπέσῃ τι κοῦφον
καὶ ἀσθενές, στέγειν, ἐὰν δὲ μεῖζον, διακό-
ψαν οἴχεσθαι».* Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀ-
πόφαση, τὸ Δικαστήριον «συνετέθη» ἀπὸ

δύο ἀραχνοῦφαντες δικαστίνες, ποὺ ἐν-
σάρκωναν τὴν ἐπίσης ἀραχνοῦφαντη Δι-
καιοσύνη. Τί φταῖνε λοιπόν, ἂν οἱ «μεῖζο-
νες» τίς «διέκοψαν» καὶ ... «ῥχοντο»;

Τὸ Δικαστήριον «σκέφθηκε σύμφωνα μὲ
τὸ νόμο-ἀράχνιον.

Θὰ ἦταν τόσο κακὸς ὁ «Δαυλός», ὥστε
νὰ θέλει νὰ ἰδεῖ τὰ ἀθῶα αὐτὰ ὄργανα στὴν
Καβάλα ἢ τὴν Ξάνθη, ἀντὶ τῆς πρωτεύου-
σας, ὅπου ἔχουν ὅλα τὰ μέσα γιὰ τὴν εὐδό-
κιμη προκοπὴ τους;

Γιὰ Τερτσέτηδες θὰ μιλάμε ἐν ἔτει σω-
τηρίῳ 1991;

Μετὰ τιμῆς

Δ. Μπογδανόπουλος

Δικηγόρος

Ἀγ. Στεφάνου 20 — Πάτρα

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

«Ἀνθρωπισμός»

*Αὐτὸ ποὺ ὀνομάζεται ἐν γένει ἀνθρωπισμός
εἶναι ἓνα ἑκατομμύριο κανόνες·
καὶ εἶναι ἓνας ἰδανικὸς οἰκισμός,
ὅπου κατοικοῦν ψυχὲς ἀνθρώπων μόνες.*

*Αὐτὸ ποὺ ὅλοι λαχταροῦν σὰν λευτεριά
εἶναι ἓνα ἑκατομμύριο κανόνες,
μοιάζει πολὺ μὲ τοῦ ἀντάρτικου τὴν ξαστεριά,
ποὺ πάλι τὴν βλέπουν ψυχὲς καθαρὲς καὶ μόνες.*

*Αὐτὸ ποὺ ἐννοῶ «μόνες ψυχὲς»
εἶναι ἓνα ἑκατομμύριο κανόνες,
εἶναι ἓνα ἀρχεῖο γεμᾶτο φωτογραφίες παλιές,
ποὺ κάποιος τίς στοίβαξε σὲ μικρὲς κολῶνες.*

Η.Α. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

‘Από τὸν ἔλλοπα-θηρευτὴ μέχρι τὴν Ἑποχὴ τοῦ Διὸς

‘Η ἀποκρυπτογράφησι τῶν σημασιῶν
τῶν 24 γραμμάτων τοῦ Ἀλφαβήτου

Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια: ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΔΑΥΛΟΣ 1991

Τὸ σημαντικώτερο καὶ ριζοσπαστικώτερο ἔργο ποὺ
δημοσιεύθηκε ποτὲ στὴ Νεώτερη Ἑλλάδα.

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ

Ἡ ἐξορία τοῦ Λόγου «ἐκτὸς τοῦ Κόσμου τούτου»

Εἶναι πολὺ εὐγλωττη ἡ διαμάχη μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων προφητῶν καὶ τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας («βασιλέων» ἢ «κριτῶν») τοῦ Ἰσραήλ. Ὅταν ἐγκύψῃ κανεὶς μὲ ἐλεύθερη κι ἀδογματιστὴ διάθεση ἐρμηνείας τοῦ φαινομένου αὐτοῦ, θὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἓνας θεσμός, ὁ τῶν «σκεπτομένων» (προφητῶν), βρίσκεται σὲ συνεχῆ πάλη μ' ἓναν ἄλλο θεσμό, τῶν «βουλευτικῶν» (διοικητικῶν), χωρὶς ποτὲ νὰ ὑπάρχῃ ταύτιση καὶ ἐνιση τῶν δύο. Κατὰ καιροὺς ἄλλοτε οἱ προφῆτες ἀποκτοῦν πλήρη ἰσχὺ καὶ παύουν βασιλεῖς (ὁ Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ π.χ.) χριόντες ἄλλους τῆς ἀρεσκείας των (ὁ Σαμουὴλ π.χ. τὸν Δαβὶδ) κι ἄλλοτε οἱ πολιτικοὶ σφάζουν τοὺς προφῆτες, ὅταν γίνωνται ἰδιαιτέρως ἐνοχλητικοί. Ὅμως ὀριστικὸ πολιτικὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαμάχης αὐτῆς δὲν ὑπάρχει, μὲ συνέπεια τοὺς θρήνους καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς τῶν προφητῶν καὶ τὴν μετατόπιση τῶν ἐλπίδων τους πάντοτε στὸ μέλλον.

Θὰ μπορούσαμε μὲ τὰ μέτρα τῆς ἐλληνικῆς σκέψεως νὰ θεωρήσουμε, ὅτι πρόκειται γιὰ τὸ πρόβλημα τοῦ «πῶς νὰ φιλοσοφήσουν οἱ βασιλεῖς ἢ νὰ βασιλεύσουν οἱ φιλόσοφοι» τοῦ Πλάτωνος. Πράγματι ἡ ἰουδαϊκὴ σκέψη δὲν μπόρεσε νὰ συνειδητοποιήσῃ ἔλλογα τὸ φαινόμενο τῆς διαστάσεως μεταξὺ Λόγου καὶ Δυνάμεως, καί, μο-

λονότι τὸ «ζοῦσε» ἔντονα, δὲν μπόρεσε νὰ τὸ περιγράψῃ ἀντικειμενικά, ὅπως ἔκανε ἡ ἐλληνικὴ σκέψη. Πολὺ περισσότερο δὲν μπόρεσε νὰ δώσῃ συγκεκριμένη πρακτικὴ λύση, ὅπως δὲν μπόρεσαν καὶ οἱ κλασσικοὶ Ἕλληνες. Ἔτσι τὸ Πνεῦμα, ὁ Λόγος, παραμένει ἀμέτοχος στὸ πολιτικὸ γίνεσθαι σ' ὅλη τὴν Ἱστορία. Ἀπόπειρες συνεργασίας Λόγου καὶ Ἐξουσίας κατέληγαν πάντοτε σὲ παραχάραξη τῆς ἐννοίας τοῦ Λόγου καὶ κατάργησή του, ὅπως π.χ. συνέβη στὴν πολιτικὴ ὑπόσταση τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Θὰ μπορούσε κανεὶς, προωθώντας τὴν παρούσα προβληματικὴ, νὰ διαβλέψῃ ὅτι ὁ «παράγων» Λόγος καθίσταται ἀνεργὸς στὰ συμβάντα τῆς ἱστορίας, διότι ἐθεωρήθη ὅτι βρίσκεται ἐκτὸς τοῦ Κόσμου τούτου. Πράγματι ὁ Λόγος στὴν ἰουδαιοχριστιανικὴ σκέψη εἶναι ἐξωκοσμικός, εἶναι κτίστης τοῦ Κόσμου. Ὡς τέτοιος δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ «ὀργανικὴ θέση» στὸν κόσμον μας, δὲν μπορεῖ δηλαδὴ νὰ ἀποτελέσῃ ὑπαρκτὸν θεσμὸν συνυπάρχων ὡς ἴσος πρὸς ἴσον μὲ τὰ ἀνθρώπινα. Ζεύξῃ Λόγου καὶ Ἐξουσίας ἀποκλείεται ἐξ ὀρισμοῦ.

Γιὰ τὴν ἐλληνικὴ σκέψη ὁ Λόγος εἶναι ξυνός, κοινός, διάχυτος μέσα στὸν κόσμον καὶ σ' ὅλα. Εἶτε ὡς Λόγος τοῦ Ἑρα-

κλείτου είτε ως 'Ιδέα τοῦ Πλάτωνος είτε ως "Εννοια τοῦ 'Αριστοτέλους είτε ως Νοῦς τοῦ 'Αναξαγόρα κ.λπ. ὁ Λόγος δὲν ἀφίσταται σὲ τίποτε ἀπὸ τὸ Σύνμπαν, ὑπάρχει μέσα σ' αὐτό. Συνεπῶς ἔχει ἄμεση σχέση μετὰ τὰ ἀνθρώπινα, εἶναι μέσα στὰ ἀνθρώπινα, εἶναι μέσα στὸν ἄνθρωπο. Κι ὡς τέτοιος ζητεῖ τὴν ἔκφραση κι ἐκδήλωση κι ἔκφανσή του στοὺς ἀνθρώπινους θεσμούς, στὴν ἀνθρώπινη ὀργάνωση. 'Αδρανοποίηση τοῦ Λόγου κατὰ τὴν ἐλληνικὴ σκέψη ἰσοδυναμεῖ μετ' ἐκτροπὴ ἀπὸ τοὺς νόμους λειτουργίας τοῦ συνμπαντος. Εἶναι δηλαδὴ βιασμός τῆς Φύσεως, εἶναι ἡ «ὑβρις».

Τὸ ζήτημα εἶναι πῶς θὰ ζευχθῇ ὁ Λόγος μετ' τὴν Βούληση (Δύναμη). 'Η μονοκρατορία

τοῦ «Κυρίου τῶν Δυνάμεων» ὠδήγησε σ' αὐτὸ ὅπου ὡς «ὑβρις» κάποτε θὰ κατέληγε ὁπωσδήποτε: Οἱ 'Ερινύες, τὰ ὄργανα τῆς Δίκης, ἐπῆλθαν ἡδὴ ἀνηλεεῖς γιὰ τοὺς βιαστές. Τὸ ζήτημα δηλαδὴ εἶναι πῶς πᾶν ἀπὸ τοὺς «προφήτες» καὶ πᾶν ἀπὸ τοὺς «βασιλεῖς» ἡ «κριτές» θὰ ὑπάρξῃ ἓνα ἀνώτερο ὄργανο, ἓνας ὑπαρκτὸς θεσμός, ποὺ θὰ δώσῃ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ δὲν μπόρεσαν νὰ δώσουν οἱ ἀλληλοτρωγόμενοι δύο θεσμοί. Τὸ ζήτημα δηλαδὴ εἶναι ἡ ἐπαναφορὰ-ἐνεργοποίηση τοῦ Λόγου καὶ στὸν ἀνθρώπινο κόσμος, ἀπ' ὅπου ἡ Δύναμη τὸν ἔχει ἐξορίσει καὶ τὸν καταδιώκει ἡλιθίως, σκάβοντας ἔτσι τὸν λάκκο τῆς καὶ τὸν λάκκο τῆς 'Ανθρωπότητας. **Μετέωρος**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΕΡΑΜΙΩΤΗΣ

Σκληρὸ καὶ ἀπρεπὲς

Χρόνια τώρα ἡ παρθένος Δημοκρατία,
τρόφιμος καταγωγίου, ἐρυθροβαμμένη,
μετὰ τῆς παρθένου 'Ελευθερίας
ἐκεῖ στὰ πεζοδρόμια τῆς 'Ομόνοιας
βιάζονται δημόσια, συνουσιαζόμενες σύρονται στὴ λάσπη.
Καὶ κεῖνες καυχώμενες τὴν ἀρετὴ τῶν προβάλλουν.
Πῶς καταντήσανε;
Παρθένες κατοχικῶν οἰκῶν ἀνοχῆς,
σημαδεμένες στὸ στήθος ἀπὸ ἀλῆτες μετ' στολὴ
χρισμένους ἀπὸ ἀχρήστους ἐκ τῶν χρηστῶν συμπολιτῶν
ἀνευθρίαστους πιθήκους,
ποὺ μόνο χάρισμά τῶν τῶν πρωτινῶν τὴν σιχασιὰ
ὡς πιστοποιητικὸν ἀρετῆς ἔχουν.
Οἱ φύλακες φωνάζουν «'Αννιμπαλ ἄντε πόρτας»
καὶ μεῖς περιμένουμε τὸν τριγμὸ
τῶν σκουριασμένων πυλῶν κλάδους κρατώντας βαῖων,
τοὺς φονιᾶδες ποὺ ἔρχονται νὰ ὑποδεχτοῦμε.
Αὐτοὺς ποὺ θὰ μᾶς θάψουν, γιὰ νὰ φυτρώσῃ στὸν τάφο μας
ἡ σπορὰ τῆς γλώσσας, τῆς ἴδιας μας γλώσσας,
τῶν ἰδίων μας χεριῶν, τοῦ ἴδιου μας κορμιοῦ,
ποὺ στρώθηκαν νὰ περάσουν οἱ Νεοβάρβαροι.
Κορυβαντιοὺν οἱ ἀλῆτες στοὺς θαλάμους
καὶ ἓνας ἐπιλοχίας δὲν ὑπάρχει.

Η.Λ. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΣ

Ἡ ζεύξις τῆς σοφίας μὲ τὴν πολιτικὴν

«Ὁ θέλων νὰ ἐπιδοθῇ στὴν ἐμπρέπουσα ἔρευνα περὶ τοῦ ἀρίστου πολιτεύματος ὀφείλει νὰ καθορίσῃ προτύτερα ποιοῦ εἶδος βίου εἶναι τὸ ἀναζητούμενο. Διότι, ἐὰν τοῦτο ἀγνοηθῇ, δὲν θὰ καταστῇ δυνατόν κατ' ἀνάγκην νὰ καθορισθῇ ποιοῦ εἶναι καὶ τὸ προσαρμοζόμενο πρὸς τὸ αἶτημα αὐτὸ ἄριστο πολίτευμα». (Ἀριστοτέλης, «Πολιτικά» Η 1323 α). Οὐδείς ἀμφιβάλλει, θὰ προσθέσω, ὅτι: μετὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους ὅχι μόνο ἔπαυσε ἡ ἀναζήτησι τοῦ ἀρίστου πολιτεύματος, ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη τοῦ πολιτικοῦ βίου τὰ καθώρισε ὁ κοσμοκρατορικὸς «λόγος» μὲ ἀρχὴ τὴν Ρώμην καὶ ἀργότερα ὁ δογματικὸς «λόγος» μέχρι τὰ σημερινὰ ἀδιέξοδα.

Θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἐπαναλάβῃ κανεὶς καὶ σήμερον τὰ πορίσματα ἐνὸς ἄλλου ἐρευνητοῦ τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Πλάτωνος, γιὰ νὰ καταδείξῃ ὅτι, παρ' ὅλον ὅτι πέρασαν δύο χιλιετίες καὶ τριακόσια ἑβδομήντα χρόνια ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ἡ ἀνθρωπότης εὐρίσκεται στὴν ἴδια τραγικὴ, ἀκόμην, θέσι. «Ἄν — ἔλεγε ὁ Πλάτων (Πολιτεία Ε 473 d-e) — δὲν βασιλεύσουν στὶς πόλεις (σήμερα = Κράτη) οἱ φιλόσοφοι ἢ δὲν φιλοσοφήσουν κατ' αὐθεντικὸν τρόπο γιὰ τοὺς νόμους τῆς δημιουργίας αὐτοὶ ποὺ σήμερον διοικοῦν..., δὲν θὰ παύσουν τὰ δεινὰ τόσο τῶν πόλεων ὅσο καὶ αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητος... Αὐτὸ ἄλλωστε — συνέχιζε — μ' ἐμπόδιζε ἀπὸ καιρὸ νὰ ἐκθέσω τίς σκέψεις μου, διότι προέβλεπα ὅτι θὰ δώσουν τὴν ἐντύπωσιν μεγάλης παραδοξολογίας. Διότι εἶναι πράγματι λυπηρό, νὰ βλέπουμε ὅτι καμμιά πόλις δὲν μπορεῖ νὰ εὐτυχήσῃ οὔτε στὸν ἰδιωτικὸ οὔτε στὸν δημόσιον βίον». Μήπως καὶ σήμερον αὐτὴ ἡ ζητούμενη «εὐτυχία ἰδιωτικοῦ καὶ δημόσιου βίου» ἀπεκτήθη ἀπὸ τοὺς λαοὺς, παρ' ὅλη τὴν ἔκρηξιν τῆς τεχνολογίας τῶν ἑκατὸ τελευταίων ἐτῶν; Πῶς ὅμως θὰ ἠδύνατο νὰ φθάσῃ κανεὶς στὴν σύζευξιν τῆς ἐξουσίας μὲ τὴν φιλοσοφίαν [«εἰς τ' αὐτὸν ξυμπέσῃ δύναμις τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία»];

Ἄς ἔλθουμε ὅμως ἐγγύτερα πρὸς τὰ σημερινὰ πράγματα καὶ ἄς προσπαθήσουμε νὰ φαντασθοῦμε ὅτι μὲ κάποιον τρόπο μπορούσε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ σύζευξις ἐξουσίας καὶ τοῦ «ὀρθοῦ λόγου», δηλαδὴ τῆς ἐρμηνείας τῶν συμβαινόντων γύρω μας διὰ τῆς ἀναλύσεως τῶν παρελθόντων καὶ τῶν παρόντων διὰ τοῦ λόγου, καὶ τῆς ἐξαγωγῆς πορισμάτων, ὥστε δι' αὐτῶν νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ «πρόβλεψις» τῶν μελλόντων νὰ συμβοῦν. Ἐὰν τοῦτο καθίστατο ἐφικτό, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναθεωρηθῇ τελείως ὅχι μόνο τὸ δικό μας ἱστορικὸ παρελθὸν ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρῃς τῆς ἀνθρωπότητος· διότι κάθε πρόβλεψις, ποὺ θὰ ἐστηρίζετο σὲ πλαστογραφημένο παρελθόν, δὲν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἔχῃ τίς πρέπουσες προτάσεις γιὰ τὸ παρὸν καὶ τίς ὀρθὰς προβλέψεις γιὰ τὸ μέλλον. Αὐτὴ ἄλλωστε ἡ τραγικὴ ἀλήθεια ἔχει στηρίξει ἕνα ψευδο-φιλοσοφικὸ ἀπόφθεγμα, ὅτι «οἱ αἰῶνες ἀντιγράφουν ἀλλήλους». Τὰ λάθη ἐπαναλαμβάνονται! Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλοι ἴδιοι! Καὶ πράγματι

ή αδυναμία της ανθρωπότητας και ιδιαιτέρως της ελληνικής διανοήσεως τῶν προκλασσικῶν καὶ κλασσικῶν χρόνων νὰ γεφυρώσουν τὸ ἀπώτατο παρελθὸν (προϊὸν τοῦ ὁποίου, ἀνερμήνευτο, ἐφαίνετο σ' αὐτοὺς ἡ γλῶσσα) μὲ τὸ ἐκάστοτε, ἔκτοτε, παρὸν καὶ ἡ ἐπελθοῦσα Ρωμαϊκὴ ἐπικράτησι σ' ὅλο τὸν τότε κόσμον ὅχι μόνον ἐπέτρεψαν τὴν ἐπανακύκλησι τῶν λαθῶν, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ἐν σπέρματι συγκρατηθεῖσα παράδοσι ἐγίνε ἀφορμὴ μιᾶς παραμυθολογίας (!) καὶ δι' αὐτῆς εἰσέβαλαν τὰ διάφορα θρησκευτικὰ δόγματα, γιὰ ν' ἀκολουθήσουν οἱ «ἐλέω θεοῦ βασιλεῖς» καὶ ὅλα ὅσα ἡ ἐξ-ουσία καὶ τὰ δόγματα ἐπενόησαν ἔκτοτε μέχρι τοῦ προσφάτως ἀποδημήσαντος μαρξισμού, πρὸς ἐπικράτησιν τῶν ἀπεχθεστέρων ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν.

II

Οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων οἱ ἀναδεικνυόμενοι ὡς ἡγέτες τῶν λαῶν σπανίως θὰ ἦταν καὶ οἱ ἐπικρατέστεροι κατὰ τὴν σοφία. Δικαίως λοιπὸν ὁ Πλάτων θεωρεῖ, ὅτι ἡ διατύπωσι μιᾶς τέτοιας ἀνάγκης θὰ ἐφαίνετο ὡς κάτι «πολύ παρὰ δόξαν» (παράδοξο). Ἡ ἀνάγκη ὅμως αὐτὴ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναζητῆται στὸ τυχαῖο συμβάν, ἀλλὰ ἀντιθέτως στὴν ἀπουσία διαδικασιῶν ἢ θεσμῶν, πού θὰ ἐπέτρεπαν τὸν σχηματισμὸ ὀργάνων στὴν ὑπηρεσία τοῦ πολιτικοῦ λόγου, ὥστε τὰ πορίσματα μιᾶς ἐμπειρίας χιλιετιῶν νὰ μποροῦν νὰ ἐπιβληθοῦν καὶ νὰ παύσουν, συνεχῶς, νὰ ἀνατρέπωνται βιαίως. Μόνον τότε δὲν θὰ ἐτίθετο θέμα ἀνευρέσεως τοῦ «ἰσχυροῦ καὶ σοφοῦ», γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ «Δίκη» ἢ ἡ «Αἰδώς» καὶ ἡ «Νέμεσις». Τὰ ὄργανα τῶν θεσμῶν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ λειτουργοῦν διὰ τῆς συζεύξεως τῆς πολιτικῆς δυνάμεως μὲ τὴν σοφία (Ζεὺς-Μῆτις). Πρὸς αὐτὴν βεβαίως τὴν κατεϋθύνσι κινήθηκαν ἀργότερα καὶ οἱ βασιλεύοντες μεταξὺ τῶν βασιλέων καὶ μορφῆς ὅπως τοῦ Εὐρυσθέως καὶ τοῦ Ἡρακλῆ ἢ τοῦ Πηλέως καὶ τοῦ Ἰάσωνος, τοῦ Ὀρφέως ἢ τοῦ Θησέως. Δὲν θὰ ἦταν δυνατόν, δι' ἄλλου τρόπου νὰ ἐρμηνευθῇ ἡ παρουσία τους στὴν σκηνὴ τοῦ πολιτικοῦ λόγου, παρὰ μόνον ὡς ἐντολοδόχων ἐνὸς θεσμοῦ, πού ἐπέβαλλε τὴν σύζευξι σοφίας καὶ πολιτικῆς δυνάμεως (ἥρωες-τιμωροὶ-εὐεργέτες κ.ἄ.). Ἀλλὰ καὶ ἀργότερα ἡ ἀπουσία τῶν διαδικασιῶν γιὰ τὴν ἀνάδειξι τῶν ἀρίστων καὶ τὴν συνέχισι τῶν θεσμῶν (Δίκη-Αἰδώς-Νέμεσις) προκάλεσαν πολλὰς μορφὰς πολιτευμάτων καὶ βεβαίως καὶ τὴν μορφή τῆς Δημοκρατίας, ὡς τὴν δυνάμεν νὰ ἀναζητῇ τὸ μέτρο, ἐν μέσῳ τῶν ἀδυναμιῶν, τῆς πολιτικῆς δυνάμεως καὶ τῆς σοφίας, ὥστε νὰ συνυπάρξουν πρὸς χάριν τῶν πολιτῶν. Δὲν θὰ σχολιάσω τὰ πολιτεύματα αὐτὰ τῆς ἀρχαιότητος. Ἀλλὰ οἱ ἐπιθυμοῦντες τὰ σχόλια ἅς ἀνατρέξουν στὴν κριτικὴ ἐρευνα τοῦ Ἀριστοτέλους ἐπὶ τῶν παλαιῶν διατυπωθεισῶν περὶ πολιτείας θεωριῶν καὶ τῶν γνωστοτέρων, μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ συγγραφέως, πολιτευμάτων, τὰ ὅποια καὶ περιλαμβάνονται στὸ ἔργο του «Πολιτικά».

Θὰ τολμοῦσα ὅμως, παρὰ τοὺς φόβους νὰ θεωρηθῶ καὶ ἐγὼ «παραδοξολόγος» ἀπὸ μιὰ καλοστημένη καὶ λειτουργοῦσα ἐξουσία διὰ τῶν κομματικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν σχηματισμῶν, περιβαλλόμενη δὲ ἀπὸ ἄλλους δογματικούς σχηματισμοὺς σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς πνευματικότητος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πάσης μορφῆς ἀδυναμιῶν ἢ διαστροφῶν ἀκόμη δὲ καὶ τῶν αὐθαιρεσιῶν ἢ πλαστογραφῆσεων πού εὐδοκίμως καὶ ἐπ' ἀμοιβῇ τίς ἐξουσίες ὑπηρετοῦν, νὰ προτείνω κάποια

διέξοδο στηριγμένη στα πανάρχαια βάθρα της «Δίκης», της «Αίδου» και της «Νεμέσεως». Διότι οί την έξουσίαν κατέχοντες, αφού επί δύο χιλιετίες επέβαλαν την πνευματική σύγχυσι και έδίδαν τον παραλογισμό, σήμερα είναι πλέον ά-νίκανοι να προτείνουν μια λογική διέξοδο άρκούμενοι σε κενές περιεχομένου έ-παγγελίες ή νέες αιρέσεις, σε μία έκτασι που αρχίζει από την «καφετζού της γει-τονιάς» και φθάνει μέχρι τις ψευδοφιλοσοφίες τις στηριζόμενες σε έξω-λογικές έρμηνείες περί την «ουσίαν» άνθρωπος και του πολιτισμού του, ανακατεύοντας μέσα σ' αυτά μαγείες - ώροσκοπία - σατανισμούς - παραψυχολογικά φαινόμενα και πλείστα άλλα, που έλλοχεύουν και διεισδύουν έντος της σκέψεως του άν-θρώπου λόγω της άδυναμίας να έρμηνεύση ή έμποδίση την είσοδό τους διά του όρθου του λόγου. Πρέπει δε να τονίσω έδω, ότι και εκείνους άκόμη που διά του όρθου λόγου προσπαθούν να έρμηνεύσουν τα συμβαίνοντα γύρω μας και κυρίως να διαφωτίσουν τό ανθρώπινο παρελθόν, ώστε δι' αυτό να κατορθωθή επί τέ-λους ή έρμηνεία του παρόντος και ή πρόβλεψι του μέλλοντος, οί έν σφαδασμώ εύρισκόμενοι έξουσιαστές τους καταγγέλλουν ως «ειδωλολάτρες» και άλλα φαι-δρά (παγανιστές κ.λπ.). Αυτές οί ύβρεις έναντίον του όρθου λόγου είναι παλαιό τροπάριο και έστοίχισαν πολύ άκριβά τόσο στον Έλληνα όσο και στην ιστορία του, που ήταν και ιστορία της ανθρωπότητας.

Τολμώ λοιπόν να προτείνω την λειτουργία ενός νέου θεσμού, ό όποιος θα έ-πιδιώξη να συζέξη τον πολιτικό λόγο με την «σοφία», δηλαδή την έρμηνεία του κοινωνικού μας γίνεσθαι με βάθρο την «Δίκην» (=κοινό συμφέρον) και να στη-ρίξη την όδο προς την εύτυχία του λαού μας και της ανθρωπότητας στα βάθρα της αίδου και νεμέσεως. Αυτός ό θεσμός θα πρέπει (α) να λειτουργή παράλληλα προς τό κοινοβούλιο, (β) να είναι ύπερκομματικός, (γ) να είναι «άθάνατος», άνα-νεούμενος δηλαδή μόνο για σοβαρούς λόγους ή λόγω θανάτου και τέλος (δ) να εκδίδη αποφάσεις ύποχρεωτικές επί θεμάτων (1) Παιδείας, (2) 'Υγείας, (3) Έξω-τερικής Πολιτικής και συμβουλευτικές επί όλων των άλλων θεμάτων που άνα-πτύσσουν τις τριβές μεταξύ των ομάδων των διαφόρων κοινωνικών τάξεων. 'Η μελέτη και ή εφαρμογή του ως άνω θεσμού ως άπασχολήση όλους όσοι μπορούν να κατανοήσουν την άξία του και να τολμήσουν την είσαγωγή του προς συζήτη-σιν στο κοινοβούλιο. Προσωπικώς θεωρώ, ότι αυτή ή πρότασι δίδει την πρώτη ώθησι [τό *ελαύνειν* (Ε) και *ιθύνειν* (Ι: κατευθύνειν)] προς την λύσι 'Ελληνικών και Οικουμενικών προβλημάτων. Είναι, θα έλεγα, ή επάνοδος του Δελφικού «ΕΙ» στη ζωή μας και την ζωή όλων των λαών της γής. Θα μπορούσα να τελειώσω έ-δω· θεωρώ όμως αναγκαίο, να εκθέσω δι' όλίγων την σημασία των μεγάλων θεμά-των που ό νέος θεσμός (έν ποτέ ύπάρξει) καλείται να ύπηρετήση.

III

Παιδεία - 'Υγεία - Δίκη

Πρέπει κατ' αρχάς να καθορισθούν οί σκοποί της παρεχόμενης ή επιτρεπό-μενης υπό της Πολιτείας παιδείας, ώστε να ύπηρετούνται δι' αυτής οί κατά πε-ριόδους ανάγκες της (κοινωνικό γίνεσθαι), αλλά και ή «Δίκη», δηλ. τό κοινό συμφέρον και ή πορεία επί της όδοι της οικουμενικής Δίκης, διότι αυτή όφείλει

νὰ κατευθύνῃ καὶ τὸ ἔργο ἐκάστης πολιτείας. Αὐτὴ ἡ ἀνάδειξι τῆς «Δίκης» ὡς τοῦ πρωταρχικοῦ ἔργου τῆς Παιδείας θὰ ὀδηγήσῃ σὲ «εὐτυχὴ ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον βίον». Ἐὰν δεχθοῦμε λοιπόν, ὅτι πράγματι πρωταρχικὸ ἔργο τῆς «Παιδείας» εἶναι τὰ ἀνωτέρω, τότε ἡ ὁδὸς καὶ βακτηρία πρὸς προσέγγισιν καὶ τῶν δύο εἶναι ἡ γλῶσσα καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γραμματείας.

Ἰδιαιτέρως γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἡ γλῶσσα μας περικλείει τὴν σοφία τῶν χιλιετιῶν ποὺ πέρασαν, ἀλλὰ καὶ ἱστορεῖ μὲ τὸν τρόπο τῆς τοὺς ἀγῶνες τῶν κατοίκων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου πρὸς ἀνάδειξιν ἐνὸς πράγματι οἰκουμενικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ δὲ πανάρχαια καὶ κλασσικὴ γραμματεία θὰ βοηθήσῃ τοὺς νέους νὰ συλλάβουν τὴν «οὐσία» τῶν πραγμάτων, τὰ αἷτια τῆς φυσικῆς τάξεως καὶ ἁρμονίας, ποὺ περιβάλλουν τὸν ἄνθρωπο, νὰ κατανοήσουν τὴν σημασία τοῦ «ρυθμοῦ» καὶ στὸ κοινωνικὸ γίνεσθαι, διότι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ρυθμοῦ θὰ κληθῇ ὁ νέος ν' ἀναπτύξῃ τὴν ἱκανότητά του. Διὰ τοῦ πρέποντος ρυθμοῦ, δηλ. τῆς ἁρμονικῆς ἀναπτύξεως πρὸς τὴν «Δίκην», οἱ νέοι θὰ κατανοήσουν τὸ καταστροφικὸ ἔργο τῶν κοινωνικῶν συγκρούσεων καὶ θὰ ὀδηγηθοῦν σὲ ἀποτελεσματικούς διαλόγους, ἔχοντες ὅμως σταθερὸ προσανατολισμὸ τὸ «κοινὸ συμφέρον», δηλαδὴ τὴν εὐτυχία τοῦ συνόλου τόσο γιὰ τὴν πολιτεία ὅσο καὶ γιὰ τὸν κόσμον. Μέγιστο βοηθητικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν κατανόησιν τοῦ νοητικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐπιπέδου τῶν λαῶν: ἡ «Μουσικὴ». Ἡ μουσικὴ παιδεία συμπληρώνει τὸν ἴδιον τὸν ἐλληνικὸν λόγο, διότι ἐπιβοηθεῖ ἡ αἰσθητικὴ ἀνάπτυξι τὴν νοητικὴ καὶ πολιτικὴ ἀνάλυσιν. Εἶναι δὲ φανερό, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ ἐλληνικὸς λόγος περικλείει ἤχους μὲ σημασία, ποὺ ἔλαβαν τὴν ἑκτασι ὑψηλῶν διανοημάτων, ἔκφρασι τῶν ὁποίων ὑπῆρξε ὁ ποιητικὸς καὶ μουσικὸς λόγος. Εἶναι ἄρκετὸ νὰ ἀναλύσῃ κάποιος τὶς ἐλληνικὰς λέξεις, γιὰ νὰ σχηματίσῃ τὴν ὀγκωδέστερη βιβλιοθήκη σοφίας ἐκ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν, καὶ ἴσως καὶ μουσικοῦ λόγου...

Μὲ τίς δύο αὐτὲς δυνάμεις (γλῶσσα-μουσικὴ) οἱ νέοι μας θὰ σπουδάσουν τὴν ἐπιστήμην καὶ τεχνολογίαν ὡς ἐργαλεῖα γιὰ τὴν κατανόησιν τοῦ κόσμου καὶ τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς τοῦ πλανήτη μας, χωρὶς νὰ δυναστευθῇ ἡ ἐλευθερία τοῦ σκέπτεσθαι. Οἱ νέοι πρέπει νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ θεωροῦν δική των τὴν εὐθύνη τοῦ «λογικῶς σκέπτεσθαι» καὶ νὰ μὴν ἐγκαταλείπουν ποτὲ στὰ «ἐργαλεῖα» τὸν ἔλεγχον τῆς ἀξίας τῶν συμπερασμάτων τους. Καὶ ὁ ἔλεγχος θὰ πρέπει νὰ τίθεται πάντοτε διὰ τοῦ κανόνος τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, τὸ ὁποῖο δὲν σταματᾷ στὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἐκτείνεται σ' ὁλόκληρην τὴν ζωὴν ἐπὶ τοῦ πλανήτη. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀπαριθμήσω καὶ πάλιν τὰ προβλήματα ποὺ γεννῶνται ἀπὸ τὴν ρύπανσιν γενικῶς, τὴν ὑποδούλωσιν σὲ ἐνεργειακὰς πηγὰς, τὴν καταστροφὴν τῶν συντελεστῶν ἰσορροπίας κ.ἄ. ὅπως καὶ τὶς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς υγείας. Ἐπ' αὐτῶν πολλὰς φορές ὠμίλησα ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ «Δαυλοῦ». Οἱ νέοι πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι, ὅσα καὶ ἂν χάριν τῆς υγείας προσθέσουμε νοσοκομεῖα ἐπὶ τοῦ πλανήτη, ἂν συνεχισθῇ ἡ οἰκολογικὴ καταστροφή, οἱ ἀσθένειαι θὰ αὐξάνωνται κατὰ τὴν αὐτὴν γεωμετρικὴν πρόοδον ποὺ αὐξάνεται ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς, ἐνῶ θερίζει ὁ θάνατος ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐκ τῆς πείνας καὶ τῶν ἀσθενειῶν. Οἱ πόλεμοι ἐπίσης καμμία λύσιν δὲν προσέφεραν, παρ' ὅλον δὲ ὅτι τὰ αὐταρχικὰ καθεστῶτα διελύθησαν, οἱ λαοὶ εὐρίσκονται σὲ ἀπὸγνωσιν. Τί ἀπαντοῦν οἱ πνευματικοὶ ταγοί;

Τὰ θέματα βεβαίως τῆς παιδείας ἀπὸ τοῦ νηπιαγωγείου ἕως τῶν πανεπιστη-

μιακῶν θρανίων δὲν ἐξαντλοῦνται μὲ αὐτὲς τὶς γενικότητες. Οἱ νέοι ὅμως μπορεῖ νὰ μὴν πληροφοροῦνται τὰ φοβερά προβλήματα ποὺ μᾶς περιβάλλουν, ἀλλὰ ἀναπνέουν τὸ ἄγχος τῆς ἀνικανότητος τῶν διδασκάλων τοὺς νὰ εἰσχωρήσουν καὶ φωτίσουν αὐτὰ τὰ προβλήματα δίδοντας ταυτοχρόνως τὴν ὁδὸ πρὸς τὴν προσέγγισι καὶ τὴν λύσι τοὺς. Οἱ νέοι τὸ μόνο ποὺ διδάσκονται ἀπὸ τοὺς πάσης μορφῆς ὑπηρετές τῆς ἐξουσίας εἶναι ἡ διαμαρτυρία καὶ τὸ «πεζοδρόμιο». Ἀλλὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀναλωθῇ ἡ ζωὴ των σὲ διαμαρτυρίες καὶ ἀγῶνες γιὰ τὸ αὐριανὸ μεροκάματο χωρὶς τὴν σφαιρικὴ ἀνάπτυξι ὅχι μόνο τοῦ «γνωστικοῦ» μέρους τῆς παιδείας (ποὺ καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ), ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ, δηλαδὴ αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος;

IV

Περὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς

Σήμερα, ποὺ στὸν κόσμον ἡ κυριαρχία τῶν Η.Π.Α. εἶναι δεδομένη (γι' αὐτὴν ἄλλωστε φρόντισε ἐγκαίρως καὶ ὁ μαρξισμός...), ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῶν μεμονωμένων κρατῶν εἶναι μιὰ ὑπόθεσι ποὺ τείνει νὰ ἐξαφανισθῇ καὶ νὰ δώσῃ τὴν θέσι της, ἀνεπισήμως ἢ καὶ ἐπισήμως, στὴν πολιτικὴ τῆς προσαρμογῆς πρὸς τὶς ὑποδείξεις τοῦ ὑπερέχοντος κράτους ἢ συνασπισμοῦ. Αὐτὸ βεβαίως δὲν εἶναι φανερό ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ θεωρῶ ὅτι δὲν εἶναι εὐκολο νὰ πραγματοποιηθῇ στὸ ἄμεσο μέλλον, παρ' ὅλο ποὺ μὲ ὠρισμένες προϋποθέσεις, ὅπως σὲ ἄλλο ἄρθρο μου ἐτόνισα, θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἀποτελῇ εὐχή.

Γι' αὐτὸ ὅμως τὸ μεσοδιάστημα εἶναι ἀναγκαῖο νὰ σχεδιάσουμε μιὰ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ στηριζόμενοι ὅχι σὲ μιὰ ἀμυντικὴ τακτικὴ, χάριν τῆς ὁποίας ἀναλίσκουμε τὶς δυνάμεις τοῦ ἔθνους μας, ὑλικὲς καὶ πολιτικὲς, σὲ μιὰ προσπάθεια στηριζόμενη σὲ ἀσταθὴ κριτήρια, ἀλλὰ ἀντιθέτως νὰ ἐκπονήσουμε μιὰ ἐπιθετικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ, ὅχι βεβαίως γιὰ νὰ ἐπεκτείνουμε τὰ χερσαῖα καὶ θαλάσσια ὄριά μας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο καὶ θὰ ἐδικαιούμεθα λόγῳ τῆς πανάρχαιας ἐγκαταστάσεώς μας στοὺς περιβάλλοντες τὸ ἐλληνικὸ κράτος χώρους (Μακεδονία-Θράκη-Ἰωνία-Νησιά), ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐπαναφέρουμε τὴν μνήμη, τὸ «μὴ λῆθον» κατὰ Ἡράκλειτον, τῶν συμβάντων στὴν ἀνθρωπότητα μὲ ἐργαλεῖο τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὴν Ὀμηρικὴ καὶ κλασσικὴ γραμματεία. Διότι χωρὶς αὐτὴ τὴν φυσικὴ στήριξι ἐπὶ τῶν πανάρχαιων αὐτῶν δεδομένων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ κατανοητὸ τὸ παρελθόν, ἄνευ πάλι τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διαπιστωθοῦν οἱ παραλογισμοὶ τοῦ παρόντος καὶ ἐπομένως νὰ ἐξαχθοῦν οἱ ὀρθὲς προβλέψεις γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὸς ἄλλωστε ὑπῆρξε, ὡς ἔννοια, ὁ «μαντικὸς τρίπους» καὶ διαπιστώνει μάλιστα κανεῖς, ὅτι ἔκτοτε δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ ὀρθίος ὡς στερούμενος συνεχῶς τὸν ἓνα ἐκ τῶν τριῶν ποδῶν.

Ὁφείλουμε λοιπόν, ἀνεξαρτήτως τῶν συμβαινόντων γύρω μας, νὰ ἀγρυπνοῦμε μὲν πρὸς ματαίωσιν τῶν εἰς βάρος μας ἐνδεχομένων συγκυριῶν διὰ μιᾶς καλοσχεδιασμένης ἀμυντικῆς τακτικῆς, ἀλλὰ ταυτοχρόνως μὲ ὄργανο τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνες νὰ προπαρασκευασθοῦμε γιὰ μιὰ πνευματικὴ ἐπίθεσι ἀνατροπῆς τῶν ψευδοϊστορουμένων, ποὺ ἐμποδίζουν τοὺς λαοὺς νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν προσφορὰ τοῦ ἐλληνικοῦ λόγου πρὸς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς οἰκουμένης (γλῶσ-

σα-ἐπιστήμη-σοφία), τὴν πανάρχαια παρουσία τόσο τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ὅσο καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ὡς ἐκπολιτιστικῆς γλώσσας ὅλων τῶν λαῶν καὶ νὰ ἀπαιτήσουμε ὁ μητροπολιτικός αὐτὸς χώρος γλώσσας καὶ πολιτισμοῦ νὰ κηρυχθῇ ἱερὸς καὶ ἀπαραβίαστος γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα.

Δὲν εἶναι ἐπιτρεπτό, νὰ ἀπειλούμεθα συνεχῶς οὔτε συνεχῶς νὰ μαχώμεθα ἐναντίον τῶν βαρβάρων συμφερόντων μερικῶν λαῶν. Οὔτε νὰ ἐπαιτοῦμε τὴν βοήθεια τῶν ἀναπτυγμένων λαῶν, ὅταν ἡ ἀνάπτυξι αὐτῶν ὀφείλεται σὲ μᾶς τοὺς νῦν ἐπαιτοῦντες. Πρέπει, ἐὰν οἱ λαοὶ καταλάβουν τὶς ὑποχρεώσεις των ἀπέναντί μας, ἡ Ἑλλάς νὰ γίνῃ κέντρο ἀναπτύξεως τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας πρὸς χάριν τῆς «οἰκουμενικῆς δίκης», τοῦ πανανθρώπινου συμφέροντος. Πρέπει ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα νὰ διδαχθῇ ὑποχρεωτικὰ σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς γῆς, διότι δι' αὐτῆς θὰ ὠφεληθοῦν ὅλοι οἱ νέοι τοῦ κόσμου. Πρέπει τὸ Ἑλληνικὸ ἔδαφος νὰ ἀνασκαφῇ καὶ νὰ μελετηθῇ ἀρχαιολογικῶς κατὰ τὸν πλέον συστηματικὸ τρόπο καὶ κατὰ περιοχὴν, διότι οἱ θησαυροὶ ποὺ εὐρίσκονται θαμμένοι στὴν ἑλληνικὴ γῇ εἶναι μεγίστης σημασίας τεκμήρια γιὰ τὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος.

Μπαίνουμε σύντομα στὸ ἔτος 2000 καὶ τὰ προβλήματα τῶν λαῶν ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκωνται στὸ ἴδιο σημεῖο ποὺ εὐρίσκοντο, ὅταν ἔκαμε τὶς παρατηρήσεις τοῦ ὁ Πλάτων. Εὐτυχία δὲν ὑπάρχει οὔτε στὸν ἰδιωτικὸ οὔτε στὸν δημόσιο βίο καὶ μάλιστα στὸ σύνολο τῶν λαῶν. Ἔχουμε ὡς ἐκ τούτου ὑποχρέωσι νὰ συντελέσουμε, ὥστε ν' ἀκουσθοῦν ἐκ νέου οἱ θέσεις τοῦ πανάρχαιου ἑλληνικοῦ λόγου. Αὐτὸς εἶναι ὁ ρόλος μας ὡς ἑλλήνων καὶ αὐτὸ τὸν ρόλο πρέπει νὰ θέσουμε ὡς πρῶτο στόχο τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς. Ἐὰν φοβούμεθα νὰ προχωρήσουμε, εἴμεθα ἀνάξιοι νὰ φέρουμε τὸν τίτλον αὐτὸν τοῦ ἑλλήνος· καὶ ἄς μὴν ὑλακτοῦν οἱ παρατρεχάμενοι τοῦ ἐξουσιασμοῦ «καταγγέλλοντες» τὶς προθέσεις αὐτῶς ὡς «σωβινισμοὺς» ἢ «ἐλληνοκεντρικότητες». Ἡ ὀρθὴ ἐρμηνεία τοῦ παρελθόντος δὲν πρέπει νὰ μᾶς σταματᾷ μὲ τὴν ἀπειλὴ τῶν χαρακτηρισμῶν αὐτῶν. Ἐμεῖς θὰ ἐπαναλάβουμε αὐτὸ ποὺ τόνισε καὶ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας στὴν Ὀπιν τῆς Βαβυλῶνος τὸ 324 π.Χ. (ἴδε W.W. Tarn, *"Alexander, the Great"*, Cambridge University Press 1948 - p.p. 399-449).

«Εὐχόμεαι σ' ὅλους, τώρα ποὺ τελειώνουν οἱ πόλεμοι, νὰ εὐτυχήσετε μὲ τὴν εἰρήνην. Ὅλοι οἱ θνητοὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐφεξῆς νὰ ζήσουν ὡς ἓνας λαὸς μονιασμένος χάριν τῆς κοινῆς προκοπῆς. Νὰ θεωρῆτε τὴν οἰκουμένη πατρίδα σας μὲ κοινούς νόμους, ὅπου θὰ κυβερνοῦν οἱ ἄριστοι ἀνεξαρτήτως φυλῆς. Δὲν χωρίζω τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως κάνουν οἱ στενόμυαλοι, σὲ Ἕλληνες καὶ Βαρβάρους. Δὲν μ' ἐνδιαφέρει ἡ καταγωγὴ τῶν πολιτῶν οὔτε ἡ προέλευσι (ράτσα) ποὺ γεννήθηκαν. Τοὺς κατατάσσω μὲ μοναδικὸ κριτήριον τὴν ἀρετὴν. Γιὰ μένα κάθε καλὸς ξένος εἶναι Ἕλλην, καὶ κάθε κακὸς Ἕλλην εἶναι χειρότερος ἀπὸ βάρβαρον. Ἄν ποτὲ σᾶς παρουσιασθοῦν διαφορές, δὲν θὰ προσφύγετε στὰ ὄπλα, ἀλλὰ θὰ τὶς λύσετε εἰρηνικὰ. Στὴν ἀνάγκη θὰ σταθῶ ἐγὼ διαιτητὴς σας. Τὸν θεὸ δὲν πρέπει νὰ τὸν νομίζετε ὡς αὐταρχικὸ κυβερνήτη, ἀλλὰ ὡς κοινὸ πατέρα ὅλων, ὥστε ἡ διαγωγὴ σας νὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὴν ζωὴ ποὺ κάνουν τὰ ἀδέλφια στὴν οἰκογένεια».

Ἄς μελετήσουν οἱ πολιτικοὶ μας τὴν ὀρθότητα μιᾶς τέτοιας ἐξωτερικῆς πολιτικῆς· καὶ ἄς προσέξουν τὴν σημασίαν τοῦ ρόλου, ποὺ εἶναι δυνατόν νὰ διαδραματίσουν οἱ Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ ὄχι μόνο πρὸς χάριν τῆς μητέρας πατρίδος ἀλλὰ πρὸς χάριν τῆς ἀνθρωπότητος.

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

“Ένας ‘Αμερικανός ηλεκτρονικός Περσεύς

Τò Τμήμα ‘Αρχαίας ‘Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ σέ συνεργασία με τò ‘Ινστιτούτο Τεχνολογίας τής Μασσαχουσέττης κατασκεύασαν και έκυκλοφόρησαν ένα CD-ROM (Compact disk read only memory), όπου περιλαμβάνονται τὰ ἅπαντα τῶν ‘Ελληνικῶν κειμένων ἀπὸ τὸν ‘Ομηρο μέχρι τὸ 60 μ.Χ. αἰῶνα στὰ ‘Αγγλικά και στὰ ‘Ελληνικά.

Μέσα στὸν δίσκο περιέχονται ἱστορικά, γλωσσολογικά και πολιτιστικά στοιχεία ἀπὸ 5.500 βιβλία πὺ ἀναφέρονται στὴν ‘Αρχαία ‘Ελλάδα!! Σκοπὸς δὲ τοῦ δίσκου εἶναι νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐπιστήμονα και κάθε ἐνδιαφερόμενο στὴν μελέτη του και στίς ἔρευνές του πάνω στὸν ἀρχαιοελληνικὸ πολιτισμό. Γιὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ σπουδαιότης και ἡ ὠφελιμότης τοῦ ἔργου, σημειώνουμε τὰ ἑξῆς: Θέλει κάποιος γιὰ μιὰ ‘Ελληνικὴ λέξι νὰ μάθῃ πόσες φορές τὴν χρησιμοποιεῖ π.χ. ὁ Θουκυδίδης, με ποιὲς ἄλλες λέξεις τὴν συνδυάζει, τὴν γραμματικὴ ἀνάλυσι, τὸ ἔτυμον κ.τ.λ.; Δὲν ἔχει παρὰ νὰ πιέσῃ ἕνα πλῆκτρο, και θὰ τὰ μάθῃ ὅλα. ‘Εντυπωσιακὸς εἶναι ἐπίσης ὁ δίσκος στὴν ἀρχαιολογία. Κάποιος ἐπιθυμεῖ πληροφορίες γιὰ ἕνα σημεῖο, ὅπου ἀνεπτύχθη ἀρχαιοελληνικὸς πολιτισμός; ‘Απλῶς πιέζει τὸ πλῆκτρο με τὴν ἑνδειξι “Small site plan” και βλέπει τὰ πάντα. ‘Επὶ παραδείγματι μπορεῖ νὰ δῇ στὴν ὀθόνη σὲ ἀναπαραστάσεις π.χ. πῶς ἦταν οἱ Δελφοὶ τὸ 600 π.Χ., τὸ 586 π.Χ., τὸ 548 π.Χ. κ.τ.λ.· μπορεῖ ἀκόμη νὰ περιπλανηθῇ διὰ τῆς ὀθόνης σὲ ἱεροὺς χώρους, σὲ θεάτρα, σὲ ἀρχαῖες πόλεις και νὰ παίρῃ λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἱστορία τους, τὴν δομὴ τους, τὴν ἐμφάνισί τους κ.τ.λ. ‘Ετσι λοιπὸν ἡ πληροφορικὴ ἐξυπηρετεῖ τὴν ἱστορία, ἀρχαιολογία, τὴν τέχνη και τὴν φιλολογία τῆς ‘Αρχαίας ‘Ελλάδος και τοῦ πολιτισμοῦ τῆς.

‘Ο δίσκος ὠνομάσθη «Περσεύς» και ἀποτελεῖ ἐπίτευγμα ‘Αμερικανικῶν ἐργαστηρίων. Εἶναι ἕνα ἐπιστημονικὸ ἔργο, πὺ ὀφείλε νὰ εἶχε κάνει τὸ ‘Ελληνικὸ ‘Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ, με τοὺς τρεῖς ὑπουργοὺς του. ‘Ο ‘Αμερικανὸς ηλεκτρονικὸς Περσεύς με τὴν παρουσία του και μόνο σκοτῶνει τὴν Μέδουσα τοῦ ἀφελληνισμοῦ. Οἱ κατασκευαστὲς τοῦ Περσέως ἔχουν πρωτοφανεῖς (!!!) παραγγελίες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο. Θεωρεῖται βέβαιον, ὅτι τὸ κράτος μας και τά... πνευματικά του ἰδρύματα δὲν πρόκειται νὰ ἀγοράσουν οὔτε ἕναν. “Ἄλλως τε τί νὰ τὸν κάνουν;”

Συγκρίσεις

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ παλαιοὶ πολιτικοὶ εἶχαν γνώσεις, πὺ τις παρουσίαζαν σὲ κάθε εὐκαιρία στίς ὀμιλίες των, μέσα κι ἔξω ἀπὸ τὴν βουλὴ. Οἱ ἀγορεύσεις τῶν Βενιζέλου, Σοφούλη, Τσαλδάρη, Παπαναστασίου, Καφαντάρη, Μιχαλακοπούλου, Γούναρη, Θεοτόκη κ.τ.λ. ἦσαν ἀξιόλογα κείμενα. “Οποῖος διαβάσῃ τοὺς λόγους τῶν παλαιῶν πολιτικῶν ὅπωςδὴποτε θὰ θαυμάσῃ τὴν γλῶσσα, τὴν σύνταξι, τὰ νοήματα και τὸ περιεχόμενό τους.

Μιά σύγκρισι με τούς λόγους τῶν πολιτικῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ σημερινοὶ πολιτικοὶ δὲν καθοδηγοῦν, δὲν διδάσκουν, δὲν παραδειγματίζουν. Λὲς καὶ δὲν ἔχουν θέματα γιὰ ἀνάπτυξι. Εἶναι τραγικό, ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν τωρινῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους ἔκανε κάποια ὁμιλία γιὰ τὸ δημογραφικό, τὴν νεολαία, τὴν παιδεία, τὴν γεωπολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμὸ αὐτοῦ τοῦ τόπου, τὸν ἀλύτρωτο Ἑλληνισμό, τὰ μειονοτικά, τὴν ναυτιλία, τὰ ἰδανικά τοῦ Ἔθνους, τὴν τέχνη κ.τ.λ. Ὅπως καὶ ἀπὸ τὶς χιλιάδες τῶν πολιτευομένων τῶν τελευταίων ἐτῶν ποιοὺς ἔγραψε κάποια μελέτη γιὰ τὰ παραπάνω φλέγοντα ἐθνικά ζητήματα;

Ἐνῶ οἱ παλαιοὶ πολιτικοὶ σχεδὸν ὅλοι τοὺς π.χ. ἀπὸ τὸν Ε. Βενιζέλο (μεταφράσεις Θουκυδίδου) μέχρι τὸν Κονδύλη ('Ιστορία Μεγάλου Ἀλεξάνδρου), ἀπὸ τὸν ἀρχαιολόγο Σοφοῦλη, μέχρι τὶς ἱστορικὲς συγγραφές τοῦ Παπάγου, τὰ δοκίμια τοῦ Σοφιανόπουλου, τοῦ Γονῆ κ.τ.λ., ὅλοι κάτι ἄφησαν.

Αὐτὴ ἡ διαφορὰ προφανῶς εἶναι διαφορὰ ποιότητος.

Ἀπὸ τὸ 4.000 π.Χ.

Ὁ Κύπριος ἀρχαιολόγος Βάσος Καραγεώργης, πού τιμήθηκε μετὰ τὸ βραβεῖο «Ὁλυμπία» τοῦ Ἰδρύματος Ὠνάση, παρουσίασε ἐκθεσι Κυπριακῶν ἀρχαιοτήτων, πού ἀποδεικνύουν τὴν Ἑλληνικότητα τῆς νήσου ἀπὸ τὸ 4.000 π.Χ. Μεταξύ τῶν ἐκθεμάτων ὑπάρχει καὶ τὸ μεγαλύτερο πήλινο εἰδώλιο, πού βρέθηκε στὴν Κύπρο καὶ τὸ ὁποῖο χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 3.900 π.Χ. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀρχαιότητες ἀνήκουν στὸ μουσεῖο τοῦ Ἰδρύματος Πιερίδη καὶ θὰ ἐκτεθοῦν στὴν Ἀθήνα, στὸ «Σπίτι τῆς Κύπρου» ('Ηρακλείτου 10). Καὶ ἐνῶ μετὰ τὰ πιὸ ἀτράνταχτα ἀρχαιολογικά εὐρήματα ἀποδεικνύεται, ὅτι ἀπὸ τὸ 4.000 π.Χ. στὴν Κύπρο ἀνθοῦσε ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, οἱ ἐδῶ βαλκάνιοι ἐπιμένουν νὰ διδάσκουν στὴν ἐκπαίδευσι, ὅτι ἡ γλῶσσα μας διαμορφώθηκε τὸ 2.000 π.Χ. στὶς Οὐγγρικὲς πεδιάδες, λὲς καὶ βρέθηκε κάτι Ἑλληνικὸ ἐκεῖ.

Καταργεῖται τό... «μέχρι»!

Στὶς 3 Φεβρουαρίου 1991 ὁ τ. Πρωθυπουργὸς κ. Γ. Ράλλης ἐδημοσίευσε στὴν ἐφημερίδα «Βῆμα» ἐπιστολὴ, ὅπου ὡς ἄλλος Κριαρᾶς καθορίζει ποιά γλῶσσα εἶναι ὀρθὴ καὶ ποιά ὄχι. Ὑποτίθεται, ὅτι ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἀποκαλούμενο «ὀρθὸ νεοελληνικὸ λόγον», τὸν ὁποῖο προφανῶς ὁ κ. Ράλλης ἀνεκάλυψε μετὰ τὸ 1974, διότι μέχρι τότε ἔγραφε καὶ μιλοῦσε στὴν καθαρεύουσα. Μᾶς πληροφορορεῖ λοιπὸν ὁ κ. Ράλλης, ὅτι «τὸ **μέχρι** δὲν χρησιμοποιεῖται στὸν ὀρθὸ νεοελληνικὸ λόγον»!., τὸ μέχρι ἀντικαταστάθηκε ὀριστικά ἀπὸ τὸ ἔως. Τὸ νὰ ὑπάρχουν καὶ τὰ δύο δὲν ἐπιτρέπεται στὸν «ὀρθὸ νεοελληνικὸ λόγον». Ὅποιος λέγει «**μέχρι**» σφάλλει, διότι τὸ σωστὸ εἶναι νὰ λέγῃ «ἔως»!...

Ἡ συμβολὴ τοῦ κ. Ράλλη στὴν ἀνάπτυξι τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας εἶναι γνωστὴ καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀμορφώτους. Τὴν συμβολὴ ἐκείνη τὴν συμπληρώνει καὶ μετὰ τὴν κατάργησι τοῦ «μέχρι». Νὰ δοῦμε τελικὰ τί θὰ ἀφήσουν, γιὰ νὰ μιᾶμε Ἑλληνικά.

Αἴσα

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Κ. ΓΑΤΣΙΑΣ

Οί έλληνικές λέξεις *άρχή*, *άρχων*, *κεφαλή* υπάρχουν παρεμφθαρμένες σ' όλες τις γλώσσες

ΜΕΡΟΣ Α: Διερεύνησις

Στά νεοελληνικά ή λ. *άρχή* αποτελείται από 4 γράμματα: Α, Ρ, Χ, Η, ένα πνεύμα (ψιλή) στην αρχή της λέξης κι έναν τόνο (όξεϊα) στο τελευταίο γράμμα της λέξης. 'Υποψιάζομαι, ότι το Α δεν είναι τυχαία τοποθετημένο στην αρχή της λ. «*άρχή*». 'Επίσης ή θηλυκή κατάληξις ένικου της λέξεως -Η (= ή, αυτή ή όποία είναι ΑΡΧ-), που νοηματοδοτεί μιá από τις πολλές έννοιες της ρίζας ΑΡΧ-, αφαιρουμένη μās έπιτρέπει να εξετάσουμε αυτή καθ' αυτή την ρίζα ΑΡΧ-. Κι αν ή ύποψία μου, ότι το Α στην αρχή της λ. «*άρχή*» είναι πρόσθετο, εύσταθι, τότε ή ρίζα της λ. περιορίζεται στα δύο σύμφωνα ΡΧ, που θά μεταγραφόταν στα λατινικά RΧ. Στο μεταξύ των δύο συμφώνων χάσμα θά μπορούσε να αναπτυχθι ένα φωνήεν: R*Χ [όπου το * δηλώνει όποιοδήποτε φωνήεν] π.χ. το Ε. "Ετσι βρισκόμαστε μπροστά στην λατινική λ. που νοηματοδοτεί τον τίτλο της αρχής των ύπηκόων ενός κράτους, δηλαδή ή λ. REX (= βασιλεύς). Το ακριβές αντίστοιχο του λατ. REX είναι το μέσο έλληνικό 'Ρήξ ή 'Ρήγας. 'Ο ρήγας έμφανίζει το λεγόμενο ίωνικό Η στην ρίζα του «'ΡΗΓ-», που είναι ταυτό με το λατ. Ε της ρίζας REG- (άπό γεν. REGIS της όνομ. REX). Το ίωνικό Η θά μπορούσε να όμολογήση με το δωρικό Α π.χ. στην ίνδική απόδοση της αντίστοιχου λ. RAJAN (= βασιλεύς), που στην άπλουστευμένη της μορφή «Μαχα - ραγιās» είναι γνωστή σ' όλους τους Έλληνες και σημαίνει: μάχα = μέγας, ραγιās = ρήξ, δηλαδή μέγας βασιλεύς.

Τί άλλο θά μπορούσε να είναι αυτό το δωρικό Α ή ίωνικό Η ή λατινικό Ε; Το λεξικό (Ποκόρνο, σελ. 855) μās λέει, ότι θά μπορούσε να είναι και Ι, έφ' όσον RI στα αρχαία ίρλανδικά είναι ό ρή(ξ). Θά μπορούσε όμως να είναι και EI, έφ' όσον REIKS είναι στα γοτθικά ό ρήξ. 'Υπάρχουν γενικώς όλες οι δυνατότητες, όπως θά δοϋμε και πιό κάτω, «μεταμορφώσεως» αυτού του φωνήεντος.

'Αναζητώντας άλλες μορφές της λ. αυτής, έχουμε στ' αρχαία ίνδικά έκτός άπό το ράτζαν (RAJAN-) της σανσκριτικής και το ράτζ (RAJ-), γνωστό στους νεοέλληνες π.χ. στην λ. Μαχαράτζι (= Μαχαραγιās/Μέγας 'Ρήγας). Στην όνομαστική ένικου ή αρχ. ίνδ. ρίζα RAJ-, είναι ράτ (RAT= ό ρήξ). Το θηλυκό αντίστοιχο είναι ράζνι (RAJNI = ή βασίλισσα, ή ρήγινα, λατ. REGINA άπό ρηγίνη ήτοι: βασιλική σύζυγος) και το ρήμα σέ γ' πρ. ένικου, δηλ. «βασιλεύει», είναι ράστι και ράτζατι (= RASTI, RAJATI). Το έπιθετο βασιλικός είναι ρατζγιά (RAJYA), άνάλογο των λατ. REGIUS [πρβλ. 'Ρήγι-ον] και αρχ. άνω γερμ. RIHHI. 'Η ίδια ρίζα ρατζγιά ή ράτζγια (RAJYA-) δηλώνει την «κυριαρχία». Στα μέσα ίρλανδικά ή κυριαρχία είναι RICE και στα γοτθικά REIKI. Πράγματι στα γερμανικά REICE/ράιχ, είναι το βασίλειο, ή (πε)ριοχ(ή) του (ύπε)ρέχ(οντος) πάντων ρηγός, τουτέστιν το κράτος. Στην άβάστα έπίσης ράσταρ (ό ήγέτης). Στάν ίνδικά: ράστρι και ραστρά σημαίνουν την κυριαρχία.

Θυμίζω ἐδῶ τὸ ἀρχ. ἱρλ. «ρί» (= βασιλεύς), στὴν γενική RIG. 'Ο πρίγκηψ τώρα στὰ κουμβρικά εἶναι RHI. Θημηθῆτε καὶ τὰ -RIX = -ρήξ, π.χ. 'Αστε-ρίξ, CATU-RIX τῶν γαλατικῶν ὁμολόγων, στὸν πληθ. -RIGES, δηλαδὴ ῥήγες! Στὰ ἀρχ. κορνουαλικά ὁ ῥήξ = RUY (ρούϊ). Στὰ μέσα βρεττονικά ROE, στὰ νέα βρεττονικά ROUE, ἀλλὰ καὶ τὸ σημερινὸ ROI (ρούᾶ) τῶν φράγκων. Στὰ μέσα ἱρλ. RIGE = βασίλειο. Δὲς καὶ RE-GION = περιογὴ ['Ρήγιον!] στὰ ἐγγλέζικα, δηλαδὴ ἐπικράτεια κάποιου ἀρχοντος. Τὸ ἴδιο στὰ ἀρχ. ἱρλ. εἶναι RICHED (= βασίλειο).

Σ' ὅσες λ. εἶδαμε ὡς τώρα σὲ ποικίλες γλῶσσες ν' ἀναφέρονται στὸν ἄ-ρχ-ηγ-ὸ (βασιλιᾶ) ἢ ἄ-ρχ-οντα, τὴν ἄ-ρχ-ῆ ἢ ἄ-ρχ-ηγ-ία ἀλλὰ καὶ τὴν πε-ριοχ-ή, διαπιστώσαμε ἓνα σταθερὸ (ὕγρὸ) σύμφωνο, τὸ ρ/R, ἓνα ἡμισταθερὸ, τὸ χ (ἢ CH, G, H, HH, J, Y, Γ, K, KS, JY ἢ Ξ κ.τ.λ., δηλαδὴ: οὐρανικὸ) καὶ ἴσως τέλος ἓνα ἀσταθερὸ N, T, ΣΤΡ, ΣΤ, ΝΤ, D... προερχόμενο πιθανὸν ἀπὸ κάποια ἄλλη λ. (σοῦφιξ), προσκολλημένη στὴν ρίζα ρχ. Σὲ καμμιά λ. (ἀπ' ὅσες εἶδαμε) δὲν συναντήσαμε τὸ ἀρχικὸ φωνῆεν Α-, ποὺ διατηρεῖ ἀνέπαφο ἢ τοποθέτησε κάποτε ἡ ἐλληνικὴ στὴν ὁμόλογη λ. ἄρχων.

Στὴν λ. ἄ-ρχ-ων βλέπουμε: τὴν κατάλ. -ων (= «αὐτὸς ὁ ὁποῖος εἶναι», μτχ. τοῦ ρήμ. εἰμί), τὴν ρίζα τῆς ἀρχῆς [ρχ], καὶ ἓνα περίεργο Α- μπροστὰ στὴν ρίζα ρχ- ὡς πρόθεμα τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει στὶς ἄλλες γλῶσσες ποὺ εἶδαμε. Κι ἐδῶ χρειάζεται προσοχή, διότι δὲν λέω ὅτι δὲν ὑπάρχει «σ' ὅλες τις γλῶσσες», ἀλλὰ ἀπλῶς σ' ὅσες εἶδαμε. Πράγματι, ἄλλες γλῶσσες ποὺ ΑΝΤΕΓΡΑΨΑΝ ΠΙΣΤΟΤΕΡΑ ἢ, ἂν θέλετε, ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΑΝ ΛΙΓΟΤΕΡΟ τὴν ἐλλ. λ. ἄρχων, ὅπως π.χ. ἡ ἄρμενικὴ ARQA = ἄρχων, ἡ κουμβρικὴ Arkh = ἄρχων, ἡ ἱρλανδικὴ Ork ἢ Urk (πρβλ. ἐλλ. ὄρχαμος: ὁ ἄρχων), ἡ σανσκρι. arg'e, ξανὰ ἢ ἀρμ. arqun-i κ.λπ. κ.λπ. ΔΙΑΤΗΡΟΥΝ τοῦτο τὸ ἀρχικὸ ἐλλ. Α-!

Θὰ ταξιδέψουμε τώρα μὲ τὴν βοήθεια τῆς Βίβλου, γιὰ ν' ἀνιχνεύσουμε τὴν λεγόμενη «ἐβραϊκὴ» λ. ποὺ σημαίνει «ἀρχή». 'Η λ. αὕτῃ ὑπάρχει στὴν ἀρχὴ τῆς Βίβλου. Εἶναι ἡ πρώτη λέξη (στὸ Γεν. 1.1.: «'Εν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός...»). Τὸ ἐβραϊκὸ (= διορθωμένο ἐβραϊκὸ, δηλ. μασσωρητικὸ) κείμενο, ἀντίστοιχο στὸ σανχεντριανὸ τῶν 'Εβδομήκοντα δύο (Ο'), ἔχει: «μπε-ρεσίτ μπαρά ἐλοχίμ...». Μᾶς νοιάζει ἡ λ. «μπε-ρεσίτ». Τὸ «μπε-» εἶναι ἡ πρόθεσις «ἐν» καὶ τὸ «-ρεσίτ» ὁμολογεῖ στὸ «ἀρχή». 'Ὡς ὁλόκληρη λ. «μπερεσίτ» ταυτίζεται ἀπόλυτα μὲ τὸ χρονικὸ ἐπίρρημα τῆς νεοελλ. «μπροστὰ». Τὸ νεοελλ. «μπροστὰ» προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀρχαιότερό του «ἐμπροσθεν». Τοῦτο τὸ «ἐμπροσθεν» εἶναι συνδυασμὸς ἀπὸ τὸ «ἐμπρός» καὶ τὸ προελευτικὸ μόριο «-θεν». Τὸ «ἐμπρός» εἶναι συνδυασμὸς τῶν προθέσεων «ἐν» καὶ «πρός». Στὸν συνδυασμὸ αὐτὸν τῶν λ. ἐν-πρός, τὸ ν μπρὸς στὸ π γίνεται μ, καὶ ἔχουμε «ἐμπρός» ἢ «μπρός». Σημασία: ἐν (τοῖς) πρώτοις (καιροῖς), πρῶτ' ἀπ' ὅλα, στὴν πρωταρχή (τοῦ χρόνου). 'Ἦδη τὰ σύμφωνα (μπρστ) εἶναι ΙΔΙΑ στὴν ἐλλ. λ. «μπροστὰ»/«ἐμπροσθεν» καὶ τὴν ΔΗΘΕΝ ἐβρ. λ. «μπερεσίθ» ἢ «μπερεσίτ»! Στὰ ἐγγλέζικα (τὰ ἀποδεδειγμένως κακοποιημένα ἐλληνικά) τὸ ἐπίρρημα αὐτὸ «ἐν ἀρχῇ» ἢ «ἀρχικῶς» ἢ «κατ' ἀρχήν» λέγεται «at first». Τὸ ἀγγλικὸ «at» εἶναι τὸ ἐλληνικὸ (κ)άτ' ἢ «κατὰ» καὶ τὸ first (πρόφ. φέρστ) σημαίνει «πρῶτος». 'Αντιπαρβάλετε, παρακαλῶ, καὶ ἐδῶ τὰ σύμφωνα (φρστ) μὲ τὰ (μπρστ) τῆς ἐλλ. λ. «μπροστὰ» καὶ τὰ (βρστ) ἢ (μπρστ) τῆς ἐβρ. λ. μπερεσίτ.

Κι ἀμέσως νὰ πᾶμε στοὺς γερμανούς. Τοῦτοι Erst (ἔρστ) λένε τὸν πρῶτο καὶ Furst (φύρστ) τὸν ἡγεμόνα, τὸν πρίγκηπα. 'Ανάμεσα στὸ ἀγγλ. first (πρῶτος) καὶ τὸ γερμ. Furst (ἡγεμόνας) εὐκόλα διακρίνει κάποιος τὴν ταυτότητα, καθ' ὅτι ὁ ἡ-

γεμῶν εἶναι ὁ «πρῶτος» τῶν ὑπηκόων του, ὁ πρόσθιος, ὁ (μπροστ) μπροστὰ ἀπ' ὁ-λους! Ἐάν τὰ ἐγγλέζικα καὶ γερμανικά -rst ἀνάγονται στὴν ρίζα ρχ (= ἀρχηγός, ἀρχῆς-ἀγός, ὁ φέρων τὴν ἀρχήν, ὁ βασιλεύς, ὁ rex), μὲ τί ἀντιστοιχοῦν τὰ ἀρχικά προθέματα fi- (ἀγγλικό) καὶ Fu- (γερμ.); Εἶναι ἀπίθανο νὰ ἀντιστοιχοῦν στὰ β- ἢ μπε-τῶν ἐβραϊκῶν καὶ π- ἢ μπ- τῶν ἐλληνικῶν π-ρῶτος, μπ-ροστά; Τὰ πράγματα εἶναι καθαρὰ. Τὸ π- τῆς ἐλλ. λ. π-ρῶτος ἔγινε f- (=φ) στὴν ἀγγλ. λ. first καὶ ὁμοίως F- στὴν γερμ. λ. Furst. Στοὺς ἐβραίους τὸ ἐλλ. π- ἢ μπ- (π-ρῶτος, μπ-ροστὰ) ἔγινε β- ἢ μπ-, ὅπως δείχνει ἡ προαναφερθεῖσα ἤδη λ. βερεσιθ/μπερεσιτ. Ὅποτε τὸ «βασιλικό» θέμα RX ὑφίσταται καὶ στὴν ἐβρ. λ. μπερεσιτ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγγλ. λ. first, τὴν γερμ. Furst καὶ τὶς ὁμοιές των. Αὐτὸ τὸ RX ὅμως προέρχεται ἀπὸ τὸ ἄ-ρχ-ων ἢ ἄ-ρχ-ός, μὲ τὸ ὅποιο ἡ ἐλληνικὴ φκιάχνει ποικίλα σύνθετα π.χ. ἀρχ-ηγός, ἐπ-αρχ-ος, τοπ-ἀρχης, ναυ-αρχίς, ἀρχ-ιερεύς, ἀρχι-στράτηγος, ἀρχο-μανία, ἀρχέ-λαος.

Ἄς κάνουμε μιὰ δοκιμὴ: Ἄς ἀφαιρέσουμε τὴν πρόθεση «μπε-» (=ἐν) ἀπ' τὴν ἐβρ. λ. μπε-ρεσιτ καὶ ἄς δοῦμε αὐτὸ πού μένει, τὸ ρεσιτ. Τοῦτο πράγματι μπορεῖτε νὰ δεῖτε σ' ὁποιοδήποτε ἐβραϊκὸ λεξικὸ θέλετε, ἀλλὰ καὶ σύμφωνα προπαντὸς μὲ τὴν συγκλονιστικὴ μελέτη τοῦ ἐβραίου Ἰωσήφ Γιεχούντα *"Hebrew is Greek"*, [Τὰ ἐβραϊκά εἶναι ἐλληνικά], πού ἐξέδωσε τὸ πανεπιστήμιο Ὁξφόρδης τὸ 1982, σελ. 572, ὅπου λέγεται ἀκριβῶς: «ρός = ρεσιτ (ἀρχή) καὶ ρεσῶν = ἀρχων, ἀρχός = ruler, commander, chief, king, πρῶτος, πρῶτος...».

Στὴν συνέχεια, θ' ἀναφερθῶ σὲ κάτι φοβερώτερο, πού μοιάζει ὄντως ἀπίστευτο. Κι ἂν ἐκλεκτὸς φίλος δὲν μοῦ ἔστειλε τὸ τεράστιο ἀλλὰ καὶ σπανιώτατο ἀπ' τὴν Βιβλιοθήκη τοῦ Κονγκρέσσου (ΗΠΑ) *"An Aino-English Index-Dictionary"*, Crow 1912-Poznan 1986, γιὰ νὰ δῶ μὲ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια τίς τόσο καταπληκτικὰ ΟΜΟΙΕΣ μὲ τίς ἐλληνικές, λέξεις τῶν Ἀينوῦ (Βόρειος Ἰαπωνία), δὲν θὰ τὸ πίστευα μὲ τίποτε. Τοῦτο ὄντως ἔχει πλῆθος λεπτολόγων ἀναφορῶν. Γιὰ παράδειγμα στὴν σελ. 148 γράφει: *"ESAPANE [ἔσαπάνε] = chief head"*, δηλαδή: ἀρχηγός, κεφάλι. Τοῦτος ὁ ἔσαπάνε τῶν Ἀينوῦ εἶναι ὁ «εἰς ἐπάνω» «θέσιν» εὐρισκόμενος, ὁ κατ' ἐπάνω [πού ἔγινε μὲ ἀναγραμματισμὸ τπ/πτ: καπετάνω, καπετάν-ιος = ὁ ἀρχηγός] τῶν ἐλλήνων! Πρβλ. ἀκόμα: ἄπω = ἐπάνω, θεσσαλικά: σαπάν' = πρὸς τὰ (π)άνω καὶ /εἰς/ = ἀρχαιοελλ. /ἐς/, νεοελλ. /σ'/, /σ(έ)/.

Ἐχει σημασία ἐπίσης ἐδῶ μεγάλη ἡ ΤΑΥΤΙΣΙΣ ἐννοιολογικῶς τῆς «ἀρχῆς» μὲ τὸ «κεφάλι». Πράγματι στὰ *Ἐξαπλᾶ* τοῦ Ὁριγένους συναντοῦμε ἀντὶ τοῦ «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν...», τὴν παραλλαγή «Ἐν κεφαλαίῳ ἐποίησεν ὁ Θεός...». Σύμπτωση; Πρβλ. ἀκόμα τὸ νεοελληνικὸ /ἡ κεφαλὴ τοῦ τόπου/ καὶ τὸ /οἱ ἀρχές τοῦ τόπου/ ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγός (= ὁ ἐπὶ κεφαλῆς). Ἐτυμολογικῶς δὲν ἔχω καμμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ λ. ἐς-ἀπάνω / ESAPANE τῶν Ἀينوῦ προέρχεται ἀπὸ τίς ἐλλ. εἰς-ἐπὶ-άνω / ἐς-ἐπ' -άνω / ἐς-ἐπ-ἄνε / καὶ τέλος: ἐς-ἀπ-ἄνε. Οὐμῆσου π.χ. παράλληλους νεοελλ. τύπους: ἐπάνω καὶ ἀπάνω, θεσσαλ. ἀπάν', σ' ἀπάν', καὶ φράση «... σ' ἀπάν τ' εἶχαν» = ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἦταν... κ.τ.δ. Κάτι τὸ παρόμοιο, ὅπως εἶπα, συνέβη καὶ στὸ κακοποιημένο «κάπτειν» ἀπ' τοὺς ἐγγλέζους, ἀφοῦ ἔχουμε: κατὰ-ἐπὶ-άνω/, /κατ'-ἐπ'-άνω/, /κατ'-ετ'-άνω/, /καπ-τ-αίν/, /κάπ-τ-αίν, captain/πρόφ. «κάπτεν»!

Ἐχει πολὺ μεγάλη σημασία ἐπίσης, νὰ γνωρίζουμε ὅτι ἡ πλειονότητα (τουλάχιστον) τῶν λεγόμενων «εὐρωπαϊκῶν» λέξεων πού σημαίνουν τὸν «ἀρχηγό», ἔχουν σχηματισθεῖ ἀπὸ τὴν κακοποίηση ἢ ὀρθότερα τὴν κολόβωση (πρωτίστως καὶ τὴν

κακοποίηση «φυσικά» ἐν συνεχείᾳ), τῆς ἑλλ. λ. *κεφ-αλή*. Ἔτσι τὴν ἑλλ. ρίζα *κεφ-* (τῆς κεφαλῆς) τὴν βλέπουμε νὰ φκιάχνῃ π.χ. τὴν γερμανικὴ - δανικὴ - γαλλικὴ - ὀλανδικὴ καὶ σουηδικὴ λ. *chef*, ποὺ προφέρεται ἀναλόγως «χέφ», «κὲφ» ἢ καὶ «σέφ» (στὰ γαλλικά). Φκιάχνει ἀκόμα τὴν λ. *sef* στοὺς τσέχους, ρουμάνους κ.λπ., τὴν λ. *sjef* στοὺς νορβηγούς, τὴν λ. *szef* στοὺς πολωνούς, *chief* (πρόφ. «τσήφ») στοὺς... ἄγγλους, τὴν λ. *jefe* (χέφε) στοὺς ἰσπανούς, ὁμοίως *chefe* στοὺς πορτογάλους, *cap* στοὺς καταλωνούς, *capo* στοὺς ἰταλοὺς κ.λπ. κ.λπ. Κι ἂν θέλετε —γιατὶ ὄχι;— ἀλλιστα ἐντάσσονται ἐδῶ καὶ τὰ ἀναγραμματισμένα ὅπως τὸ *fej* (ἀντὶ *jef-) τῶν οὔγγρων. Τουλάχιστον ἐδῶ μπορούμε νὰ ποῦμε, ὅτι, συγκριτικὰ μὲ τό... τσήφ τῶν ἐγγλέζων ἢ «κακοποίηση» εἶναι ὀφθαλμοφανῶς μικρότερη.

[Συνεχίζεται]

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Λαμπυρίζοντα ὕδατα

Ἀγαπῶ τὰ λαμπυρίζοντα νερά τῆς θάλασσας,
 ποὺ μὲ θωροῦν παράξενα
 σὰν τὰ κυττάζω.

Φιλῶ τὴν ἄπλα τῆς θάλασσας. Λαχταρῶ
 τὰ λαμπερὰ χέρια,
 ποὺ μὲ τυλίγουν βαυκαλιστικά,
 σὰν βυθίζομαι στὸ καταγάλανο κορμί της.
 Μεθῶ ἀπὸ τὴν ὥση τῶν παφλαζόντων κυμάτων,
 ποὺ σφυροκοποῦν προπετῶς
 τὰ πυργωμένα βράχια τῶν ἀκτῶν.
 Τὶς ἀλίχτυπες ὄχθες ἀναζητῶ.
 Μειδιῶ μὲ τὸ παιχνίδισμα τῶν γλάρων,
 ποὺ γυροπετοῦν
 σκορπώντας πεταχτὰ φιλιὰ
 στὸν ἀφρισμένο χιτῶνα της.
 Ριγῶ στὸ δροσερὸ χᾶδι τοῦ πελαγίσιου ἀέρα,
 στὸν μαυλιστικὸ ψίθυρο τοῦ ζέφυρου,
 ποὺ ἀπαλὰ μοῦ θωπεύει τὸ στέρνο,
 ὅταν ταξιδεύω μυστικὰ
 στὶς συνηγήσεις τοῦ καταπέλαγου.

Ἀγαπῶ τὰ ἀσημίζοντα νερά τῆς θάλασσας,
 ποὺ μὲ κυττάζουν παράξενα
 σὰν τὰ θωρῶ.

Στὸ ἡλιόφως
 ἢ στὸ νύχτιο σκοτάδι.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ «ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ» ΧΩΡΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

‘Ο «σιωνιστής» (μὲ εἰσαγωγικά)

Στὸ ἄκουσμα τῆς λέξης «σιωνιστής» οἱ ἄνθρωποι καταλαμβάνονται ἀπὸ ποικίλα αἰσθήματα· ἄλλοι νιώθουν ἀπέχθεια, φόβο ἢ ἀποτροπιασμό, πολλοὶ ἐκδηλώνουν μῖσος καὶ ἀγανάκτηση, ἄλλοι πάλι δὲν κρύβουν τὴν περιφρόνησή τους. Παραταῦτα ἐλάχιστοι εἶναι σὲ θέση νὰ ποῦν ποιά εἶναι ἡ «ἐπίσημη» σημασία τῆς λέξεως, ὅπως αὐτὴ ἔχει ἐπιβληθῇ: Σύμφωνα, λοιπόν, μὲ τὰ λεξικά «σιωνιστής» εἶναι *«αὐτὸς ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀποκατάσταση τῶν Ἑβραίων στὴν Παλαιστίνη»*. Ὁ ὁρισμὸς ὅμως αὐτὸς εἶναι παραπλανητικὸς· ἀπόδειξη, ὅτι «σιωνιστὲς» ὑπάρχουν καὶ σήμερα, 45 χρόνια μετὰ τὴν «ἐθνικὴ ἀποκατάσταση τῶν Ἑβραίων στὴν Παλαιστίνη» καὶ ὅτι ὁ «σιωνιστής»... «ἔχωσε τὴν οὐρά του» καὶ στὰ Λεξικά ἀκόμη, τὰ ὁποῖα τείνουν νὰ καταστοῦν ἐξαιτίας τοῦ ἀναξιόπιστα!..

Ἡ λέξη «σιωνιστής» ἀποτελεῖ δηλωτικὸν νοοτροπίας καὶ ἀντιλήψεως γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸν κόσμον καὶ σὲ καμμιά περίπτωσιν δὲν ἀποτελεῖ δηλωτικὸν τῆς ἐβραϊκῆς ἐθνικότητος· σημαίνει δὲ τὸν ἐξ-ουσιαστικὸ ἄνθρωπον, τὸν καταχθόνιον τύπον καὶ τὸν σατανιστὴν, τὸν ραδιοῦργο καὶ συνωμότην, τὸν ἀδίστακτον πράκτορα καὶ ἀλαζόνα κ.ο.κ. Τέτοιος μπορεῖ νὰ εἶναι ἄτομον οἷας οἷα ποτε ἐθνικότητος καὶ θρησκείας καὶ ὄχι ἀποκλειστικὰ Ἰουδαῖος.

Ὁ «σιωνιστής» ἀποτελεῖ γράναζι τῆς ἐξ-ουσίας, τὴν ὁποία συντηρεῖ καὶ ἀναπαράγει. Στόχος του εἶναι ἡ ἐγκαθίδρυση στὸν κόσμον μιᾶς καὶ μοναδικῆς διεθνιστικῆς ἐξ-ουσίας, ποὺ συμβατικὰ καὶ παραπλανητικὰ ἐπίσης ὀνομάζεται «Βασιλεία τῆς Σιών» καὶ πού, σημειωτέον, οὐδόλως σχετίζεται μὲ τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ «σιωνιστής» διακρίνεται ἐξίσου ἐχθρικὰ μὲ τὰ ἄλλα ἔθνη, ὅσα τουλάχιστον διαθέτουν κάποιον πολιτιστικὸν ὑπόβαθρον.

Ὁ «σιωνιστής» τελεῖ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς γοητείας τοῦ «ἐκλεκτοῦ» τοῦ «θεοῦ» ἢ τῆς ἐξ-ουσίας, τὴν ὁποία ἔχει θεοποιήσει· γι’ αὐτὸ καὶ περιφρονεῖ καὶ θεωρεῖ ὑποδεέστερους ὅλους τοὺς ἄλλους, δηλαδὴ ὅλους τοὺς λαοὺς, καθότι ὁ λεγόμενος «ἐκλεκτὸς λαὸς» (= σιωνισμὸς καὶ ὄχι ἰουδαϊσμὸς) ἀποτελεῖ δημιούργημα τῶν ἐξ-ουσιαστῶν —ὅπως γιὰ παράδειγμα κι οἱ «ἰνδοευρωπαῖοι»— τοὺς ὁποίους ὁ «σιωνιστής» ὑπηρετεῖ μὲ τυφλὴ ἀφοσίωσιν. Ὁ «σιωνιστής» ἀποτελεῖ γράναζι τῆς μηχανῆς τῆς διεθνοῦς ἐξ-ουσίας, μέλος τῆς διεθνοῦς ἐξουσιαστικῆς ὀργανώσεως· δυσारेστημένος κι ἀποκομμένος ἀπ’ τὴν κοινότητά του, προσχωρεῖ στὶς τάξεις τῶν ὑπηρετῶν τῶν ἐξ-ουσιαστῶν, δίδει στὰ σκοτεινὰ τὸν κρυφὸ ὄρκο του καὶ τίθεται στὴν ὑπηρεσία τῶν «σοφῶν» τῆς ἀόρατης διεθνοῦς ἐξουσίας.

Ἐξυπακούεται, ὅτι ὁ Τύπος μας αὐτὸς βρίσκεται παντοῦ, κι ἀπὸ πούθενά δὲν λείπει. Ἀξιοποιώντας στὸ ἔπακρον τὶς ἱκανότητές του, ἐπιτυχάνει νὰ εἰσχωρῇ σ’ ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα, σ’ ὅλες τὶς ὑπηρεσίες, στὰ σώματα ἀσφαλείας, σ’ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πνεύματος καί... στὶς τρομοκρατικὲς

ομάδες, καὶ νὰ συγκεντρώνη τις πληροφορίες πού τὸν ἐνδιαφέρουν ἢ νὰ περνᾷ τὰ μηνύματα καὶ τις ὁδηγίες τῶν προϋσταμένων του ἐξ-ουσιαστῶν. Μὲ τὸ ἀσκημένο μάτι του δὲν δυσκολεύεται ν' ἀναγνωρίσῃ τοὺς «φοινικιστὲς» καὶ τοὺς ἐπιστημονιστὲς τῆς λεζάντας του, τοὺς ὁποίους θέτει ὑπὸ τὸν ἔλεγχό του εἴτε προσφέροντάς τοὺς χρήματα καὶ προαγωγὲς εἴτε παρέχοντάς τοὺς ὑποσχέσεις καὶ ἀπειλὲς ἀκόμη, ἀνάλογα μὲ τις περιστάσεις.

Ὁ «σιωνιστὴς» ἀποτελεῖ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ φαρισαϊσμοῦ· ψευδεπίγραφος ὁ ἴδιος ὡς «ἐκλεκτός» καὶ ὑπηρέτης μιᾶς δογματικῆς καὶ τυραννικῆς ἰδεοληψίας, μισεῖ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια καὶ τὴ φύση καὶ ἀντ' αὐτῶν ὑψώνει καὶ ὑμνεῖ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτη, τὸν ἐπιστημονισμό καὶ τὴν τεχνοκρατία, τὰ γεννήματα τοῦ ἀσυνειδήτου καὶ τοῦ παραλογισμοῦ καὶ κυρίως τὴν δύναμη (οἰκονομικὴ, ὀργανωτικὴ, τεχνολογικὴ καὶ δογματικὴ δύναμη). Ὡς τοιοῦτος περιφρονεῖ τὴν ἀλήθεια, ἢ τὴν ἀποδέχεται κατὰ τὸ μέτρο πού αὐτὴ ὑπηρετεῖ τὴ δύναμη.

Ὁ «σιωνιστὴς» κατὰ βάση εἶναι κυρίως μισέλλην· ὄχι μόνον, διότι ἡ ἰδεοληψία του, ὁ δογματισμός, ὁ φανατισμός καὶ γενικὰ τὸ ἐξ-ουσιαστικὸ «ἰδεολογικὸ» ὀπλοστάσιό του ἀποτελοῦν τοὺς ἀντίποδες τοῦ ἐξανθρωπιστικοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος, ἀλλὰ γιατί τόσο ὁ «σιωνισμός» ἐν γένει ὅσο κι ὁ κάθε «σιωνιστὴς» ἀποτελοῦν παραχαράκτες τῶν ἐλληνικῶν ἰδεῶν καὶ θεωριῶν. Κι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἰσχύει τὸ δημῶδες «φωνάζει ὁ κλέφτης, γιὰ νὰ φοβᾶται ὁ νοικοκύρης».

Ὁ τύπος μας αὐτὸς ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνον ἄνθρωπο γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὸν πολιτισμό. Βαριὰ ἀσθενὴς καὶ διεστραμμένος ὁ ἴδιος, περιφέρεται μεταξὺ τῶν λαῶν μεταδίδοντάς τοὺς τὴν ἀρρώστια του. Ἐχοντας στὴ διάθεσή του τὸ χρήμα καὶ τὴν ὀργάνωση, συγκροτεῖ συνωμοτικὲς ομάδες, διαβρώνει τις κρατικὲς ὑπηρεσίες, καλλιεργεῖ τὸ μῖσος καὶ τὸ φανατισμὸ στοὺς λαοὺς καὶ προκαλεῖ ἐμφύλιες στάσεις, ἀναταραχές, ἀνωμαλίες καὶ διεθνικοὺς ἢ καὶ παγκόσμιους πολέμους. Καλλιεργεῖ πρωτίστως τὴν ἀποβλάκωση, ἐξαχρείωση καὶ ἠθικοπνευματικὴ ἐξαθλίωση τῶν μαζῶν.

Ὁ «σιωνιστὴς» ὅμως εἶναι ἀκόμη πιὸ ἐπικίνδυνος ὡς διαστρεβλωτὴς τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας καὶ καταστροφέας τῆς Γλώσσας καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ. Διότι ὁ φανατισμός, τὰ ἐθνικιστικὰ καὶ διεθνιστικὰ κινήματα, οἱ «σοσιαλιστικὲς διεθνεῖς» κι ὅλα γενικὰ τὰ ἐπαναστατικὰ κινήματα —σημειωτέον ὅτι ἡ λέξις «ἐπαναστασις» ἦταν ἄγνωστη στοὺς Ἕλληνες— ὑπῆρξαν ἀποτέλεσμα σιωνιστικοῦ δακτύλου, ὅπως σιωνιστικὲς ἐφευρέσεις ἀποτελοῦν καὶ τὰ δόγματα τῶν «Ἰνδοευρωπαϊῶν», τῆς «φοινίκειας καταγωγῆς τοῦ ἀλφαβήτου», τῆς «καθόδου τῶν Δωριέων» κ.ο.κ., ἡ θεωρία τῆς «Black Athena», τῆς «κοινῆς καταγωγῆς Ὀμήρου καὶ Βίβλου», καθὼς ἐπίσης καὶ ὅλα τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικοκοινωνικὰ δόγματα.

Ὁ «σιωνιστὴς» ἀποτελεῖ τὸν «ντυμένο φίλον» σαρκοφάγο τῆς Ἑλλάδος, τὸ μισέλληνα πού ἔχει φέρει «βίβλους γραμμάτων καὶ ἀριθμῶν, τὴν πᾶσαν Ὑποταγὴ καὶ Δύναμιν», ὅπως λέγει ὁ Ἑλύτης, προκειμένου νὰ σβῇ τὸ Ἑλληνικὸ Φῶς, νὰ διαταράξῃ τὸ Ἑλληνικὸ Μέτρο καὶ νὰ ἐξουσιάσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀποβλακώνοντας κι ἐκβαρβαρίζοντάς την.

Σαράντος Πὰν

ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ*
‘Ο πόλεμος κατὰ τῆς ‘Ελληνικῆς Γλώσσας
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΚΑΤ’ ΕΝΤΟΛΗΝ
ΤΗΣ ΕΟΚ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΛΑΤΙΝΙΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ;

I

‘Από τῆς ‘Επαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐνὸς μικροῦ τμήματος τῆς ‘Ελληνικῆς Γῆς οἱ κάθε λογῆς ἐχθροὶ τῶν ‘Ελλήνων μέσα στὶς πάσης φύσεως προσπάθειές τους γιὰ τὸν ἀφανισμό τοῦ ‘Ελληνικοῦ Ἔθνους δὲν παρέλειψαν νὰ ἐξαπολύσουν πολλές φανερὲς ἢ ἀφανεῖς ἐπιθέσεις κατὰ τῆς ‘Αρχαίας ‘Ελληνικῆς Γλώσσας, μὲ σκοπὸ νὰ μᾶς ἀποτρέψουν ἀπὸ τὴ μελέτῃ τῆς προγονικῆς μας κληρονομιάς.

Ἡ πρώτη συντονισμένη ἐπίθεση ἔγινε ἀπὸ τὸν αὐτοαποκληθέντα ἀρχηγὸ τοῦ Δημοτικισμοῦ Γιάννη Ψυχάρη στὶς ἀρχές τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ὁ Γιάννης Ψυχάρης, ποὺ ἔζησε ὅλα του τὰ χρόνια στὸ Παρίσι καὶ ἐνυμφεύθη τὴ θυγατέρα τοῦ Ἑρνέστου Ρενάν, ἐστάλη στὴν Ἑλλάδα ἐξωπλισμένος μὲ ἀνεξάντλητα οἰκονομικὰ μέσα, γιὰ νὰ κηρύξει τὸ μῖσος κατὰ τῆς ‘Αρχαίας ‘Ελληνικῆς Γλώσσας, μὲ πρόσχημα τάχα τὸν *«ἀφόρητο ἔρωτά»* του γιὰ τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, τοῦ λαοῦ ποὺ ποτὲ δὲν καταδέχτηκε νὰ γνωρίσῃ, ἀφοῦ ἀπὸ τὰ νεανικά του χρόνια ἐγκατεστάθη στὸ Παρίσι ὡς οἰκόσιτος τῶν ἀνθελληνικῶν παρασκηνίων. Τὸ κίνημα τοῦ Ψυχάρη ἀπέβλεπε σ’ ἓναν καὶ μόνον στόχο: στὴν ἀπομάκρυνσι τῶν ‘Ελλήνων ἀπὸ τὶς γλωσσικὲς τους προσβάσεις, ποὺ ἦταν δυνατόν νὰ τὶς ἀξιοποιήσουν γιὰ νὰ προσεγγίσουν τὴν προγονικὴ τους κληρονομιά.

Καὶ ἄς μὴν σπεύσουν οἱ κάθε εἶδους ἀφελεῖς νὰ μηρυκάσουν τὶς γνωστὲς καὶ τετριμμένες ψευδοδικαιολογίες τῆς χρησιμότητος τοῦ κινήματος τοῦ Δημοτικισμοῦ. Ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου ἀντιμετωπίζουν προβλήματα «διγλωσσίας». Σὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς γῆς ἄλλη εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς Ἐπιστήμης καὶ ἄλλη ἡ γλῶσσα τῆς Λογοτεχνίας καὶ τοῦ προφορικοῦ Λόγου. Σὲ ὅλα τὰ κράτη ὑπάρχουν πολλές διάλεκτοι, ποὺ ἐκπορεύονται ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὶς γεωγραφικὲς συνθήκες τῆς κάθε περιοχῆς. Διαφορετικὰ μιλᾷ ὁ κάτοικος τῶν ὄρεινῶν περιοχῶν, διαφορετικὰ ὁ κάτοικος μιᾶς παραθαλάσσιας περιοχῆς καὶ ἄλλιῶς ὁ κάτοικος τοῦ κάμπου. Αὐτὰ ὅμως εἶναι δεδομένα, ποὺ τὰ ἀντιμετωπίζουν καὶ θὰ τὰ ἀντιμετωπίζουν ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ πλανήτη, ἀλλὰ σὲ κανένα κράτος τοῦ κόσμου, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, δὲν ὀργανώθηκε ποτὲ ὁλόκληρος γλωσσικὸς πόλεμος. Ἐνας πόλεμος, ποὺ παρουσιάζεται μὲν ὡς «ἐμφύλιος», ἀλλὰ προέρχεται ἑξῶθεν. Ἀπεναντίας, μάλιστα, σὲ κράτη ποὺ αἰσθάνονται τὴ γλωσσικὴ τους παράδοσι καὶ συνειδητοποιοῦν ὅτι αὐτὴ ἡ παράδοσι ἀποτελεῖ τὸ πιὸ σημαντικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν ἐθνικὴ τους ἐπιβίωσι, γίνονται τεράστιες προσπάθειες, γιὰ νὰ στρέψουν τοὺς πολίτες τους στὸ γλωσσικὸ παρελθόν. Στὴν ὑπερανπτυγμένη Ἰαπωνία π.χ. ἐπανεφέραν ἐδῶ καὶ λίγον καιρὸ τὰ ἰдеоγράμματα, καταργώντας ἀντίστοιχα τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο,

* Ὁ κ. Π.Τσ. εἶναι νομικὸς καὶ πρῶην διευθυντὴς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

πού είχε επιβληθῇ στὴ χώρα αὐτὴ πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο, γιὰ νὰ συμβάλῃ στὴ σύνδεσι τῶν 'Ιαπώνων μὲ τὸν Δυτικὸ πολιτισμό. Τὸ γεγονὸς ὅμως ὅτι οἱ νέοι 'Ιάπωνες δὲν μάθαιναν τὰ ἰδεογράμματα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν μποροῦν νὰ μελετήσουν τὰ ἔθνηκά τους κείμενα στὴν πρωτότυπη μορφὴ τους, κρίθηκε ἐγκληματικό. Καὶ παρ' ὅλες τὶς τεράστιες ἀνάγκες ἐπικοινωνίας μὲ τὸν ἀγγλοσαξωνικὸ κόσμο — γιὰ λόγους ἐμπορικοὺς — ἐπιβάλλουν τώρα τὴν ἐπαναφορὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἰδεογραμμάτων, πού εἶναι δυσκολώτατα πραγματικά στὴν πρᾶξι, μὲ σύνθημα: «Μέλλον μας τὸ παρελθόν μας».

Σὲ ὁλόκληρο τὸν κόσμο σήμερα ὅλο καὶ περισσότερα Πανεπιστήμια προσπαθοῦν νὰ ἀποκτήσουν ἔδρες 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Φιλοσοφίας. 'Αλλοὺ πάλι προσπαθοῦν νὰ εἰσαγάγουν τὴν 'Αρχαία 'Ελληνικὴ Γλῶσσα στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευσι, ὅπως ἔγινε πρόσφατα στὴν 'Ιταλία καὶ τὴν 'Ισπανία. 'Ιδιαίτερα στὶς Η.Π.Α. ἀκμάζει σήμερα ἓνα τεράστιο κίνημα μελέτης τῶν ἔργων τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Φιλολογίας. Τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια ἔχουν ἰδρυθεῖ περισσότερες ἀπὸ 4.000 'Εταιρεῖες Κλασσικῶν Σπουδῶν, ἐνῶ ἡ 'Αρχαία 'Ελληνικὴ Σκέψι προβάλλει σήμερα διεθνῶς ὡς τὸ μοναδικὸ πνευματικὸ ἀντίδοτο στὴν ἀλλοτρίωσι πού ἐγκυμονεῖ ἡ ἐπικράτησι τῆς 'Επαναστάσεως τῆς Πληροφορικῆς καὶ γενικότερα ἡ κυριαρχία τῶν 'Ηλεκτρονικῶν 'Υπολογιστῶν στὶς σύγχρονες κοινωνίες.

Καὶ στὴν 'Ελλάδα; Τί γίνεται στὴν 'Ελλάδα; Συνεχίζεται ἀκατάπανστα ἡ ἐκτόξευσι τοῦ μίσους ἐναντίον τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλώσσας. Παράδειγμα ὁ θόρυβος πού ξεσηκώθηκε ἐναντίον τῆς προτάσεως τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας, πού πρότεινε τὴν ἐπαναφορὰ τῶν 'Αρχαίων 'Ελληνικῶν στὰ γυμνάσια ἐπὶ ὑπουργείας 'Αντ. Τρίτση τὸ ἔτος 1987. Ἄστραψαν καὶ κόρωσαν οἱ διάφοροι ἐχθροὶ τοῦ 'Ελληνισμοῦ καὶ οἱ ἐγχώριοι κήρυκές τους. 'Επὶ τρεῖς ὁλόκληρες ὥρες προπηλάκιζαν μὲ μῖσος τὸν ὑπουργὸ τῆς Παιδείας ἐνώπιον τῆς Τηλεοράσεως. Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ χειροδικοῦσαν ἐναντίον του ὀργισμένοι πολλοί, μὲ ἐπικεφαλῆς ἓναν γνωστὸ κίναϊδο — καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου. Τὰ ἐπιχειρήματά τους σαθρά καὶ ἀνέντιμα. 'Απὸ τὸ ὅτι εἶναι ἀνέτοιμοι οἱ καθηγητὲς τῆς δευτεροβάθμιου 'Εκπαιδεύσεως καὶ δὲν ξέρουν νὰ διδάξουν 'Αρχαία 'Ελληνικά, ἀφοῦ δὲν τὰ διδάσκονται στὰ Πανεπιστήμια, μέχρι τὸ ἐξωφρενικὸ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γνωρίζουν τὰ παιδιὰ μας ὅτι οἱ 'Αρχαῖοι 'Ελληνες ἦταν σπουδαῖοι, γιατί θὰ γίνουν σωβινιστές! Θὰ ἀγαπήσουν τὴν πατρίδα τους! Κατόρθωσαν δὲ νὰ προσεταιρισθοῦν καὶ τοὺς φιλόλογους τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν Λυκείων, διαδίδοντας πῶς δηθεν ἡ ἐπαναφορὰ τῶν 'Αρχαίων θὰ σημάνη πολὺ κόπο γιὰ τὴν διδασκαλία τους, γεγονὸς πού θὰ τοὺς ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰ προσοδοφόρα ἰδιαίτερα μαθήματα! Μέσα στὴ γενικότερη σῆψι πού διέρχεται σήμερα τὸ 'Εθνος, αὐτὸ τὸ ἐπιχειρήμα στάθηκε ἱκανὸ νὰ ξεσηκώσῃ τοὺς καθηγητὲς φιλόλογους καὶ τὰ συνδικαλιστικά τους ὄργανα ἐναντίον τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν 'Αρχαίων 'Ελληνικῶν. 'Απὸ αὐτὴ τὴ λυσσαλέα ἐπίθεσι δὲν ἀπουσίασε βέβαια καὶ ὁ 'Αθηναϊκὸς Τύπος μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν «Αὐγὴ» καὶ τὸν «Ριζοσπάστη», πού ἔσπευσαν νὰ ἐπιτεθοῦν μὲ πρωτοσέλιδα δημοσιεύματα ἐναντίον τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας, πού προσπάθησε «νὰ ἐπιβάλλῃ πνευματικὸ πισωγύρισμα».

'Ο μέσος 'Ελληνας ζαλισμένος ἀπὸ ὅλη ἐκείνη τὴν ὁμοβροντία μίσους ἐναντίον τῆς προγονικῆς του κληρονομίᾳς προσπαθοῦσε νὰ καταλάβῃ τί συμβαίνει.

Σ' αὐτὸν τὸν "Ελληνα ἀπευθύνεται τὸ ἄρθρο αὐτό, πὺ σκοπεύει στὴν ἀποκάλυψη ὁλόκληρης τῆς ἀλήθειας γύρω ἀπὸ τὸ κρίσιμο αὐτὸ θέμα.

II

Μετὰ τὸ κίνημα τοῦ Δημοτικισμοῦ, πὺ ἐξαπέλυσε ὁ Γιάννης Ψυχάρης στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνος, τὸ ἔργο τῆς ἀποτροπῆς τῶν "Ελλήνων ἀπὸ τὸ νὰ προσεγγίζουν τὶς πνευματικὲς τοὺς ρίζες ἀνετέθη σὲ κομμουνιστὲς καὶ σὲ ὠρισμένες μικρομάδες τῆς περιθωριακῆς ἰντελλιγκέντσας καὶ τῶν κάθε λογῆς διεστραμμένων. Μὲ τὴ δράσι τοῦ περιβόητου «'Εκπαιδευτικοῦ "Ομίλου» τῶν "Αλ. Δελοῦζου καὶ Δ. Γληνοῦ ἐπιχειρήθηκε ἀρχικά, δυστυχῶς μὲ ἐπιτυχία, ἡ ἐπιβολὴ τῆς σιωπῆς στοὺς διδάσκοντες ὅλων τῶν ἐκπαιδευτικῶν βαθμίδων γιὰ κάθε τι πὺ ἀφοροῦσε τὸ κλέος τῆς πνευματικῆς ἀλλὰ καὶ γενικώτερα τῆς ἱστορικῆς κληρονομιάς μας. Τὰ ἀρμόδια δὲ καθοδηγητικὰ ὄργανα προσπαθοῦσαν χωρὶς ἀνάπαυλα νὰ συντηροῦν τὸ μῖσος ἐναντίον τῆς καθαρειοῦσης καὶ τοῦ κάθε μορφῆς λογισμοῦ, γιὰ τὴν, τάχα, «ἐξυπηρετοῦσαν τὴν ἀρχουσα τάξι, πὺ πᾶσχιζε νὰ πνίξει τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ»...

Τὸ 1934 ὅμως οἱ ἐμπνευστὲς τοῦ σχεδίου ἀποκοπῆς μας ἀπὸ τὶς ρίζες τοῦ "Εθνους ἀποφάσισαν νὰ δράσουν κεραυνοβόλα. "Ετσι ἀνατέθηκε στὸν Γιάννη Κορδάτο, νὰ γράψῃ ἕνα βιβλίο-λίβελο ἐναντίον τῆς "Αρχαίας "Ελληνικῆς Σκέψεως. Αὐτὸ ἔγινε καὶ γιὰ τὸν λόγο πὺ ἀνωτέρω εἶπαμε, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ἐκείνον τὸν καιρὸ εἶχε κυκλοφορήσει στὰ Γαλλικὰ τὸ ἔργο τοῦ Λένιν «"Ελληνες καὶ "Εβραῖοι», στὸ ὁποῖο ὁ ἀρχηγέτης τοῦ Κομμουνισμοῦ διακήρυττε ὅτι: «Λαοὶ μὲ ἰσχυρὴ παράδοσι, ὅπως οἱ "Ελληνες καὶ οἱ "Εβραῖοι, γιὰ νὰ γίνουν κομμουνισταί, πρέπει προηγουμένως νὰ ἀποκοποῦν ἀπ' τὶς πνευματικὲς τοὺς ρίζες καὶ νὰ μισήσουν τὴν "Εθνικὴ τοὺς Παράδοσι». Πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνσι ἄλλωστε κινεῖται καὶ ἕνα παλιότερο βιβλίο τοῦ Κάρλ Μάρξ («"Η μηδαμινότης τῆς Φιλοσοφίας»), στὸ ὁποῖο στηρίχθηκε ἐν πολλοῖς καὶ ὁ Λένιν, γιὰ νὰ συντάξῃ τὴν «μπροσούρα» του. Θὰ ἄξιζε ὅμως νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὁ Κάρλ Μάρξ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς κομματικῆς σκοπιμότητος διδαχὲς του, παλαιότερα πὺ δὲν εἶχε ἀκόμα κληθῇ νὰ παίξῃ τὸ παιχνίδι πὺ ἀργότερα τοῦ ἀνετέθη νὰ παίξῃ, ὑπῆρξε λάτρης τῆς "Αρχαίας "Ελληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ βαθὺς γνώστης τῆς "Αρχαίας "Ελληνικῆς Γλώσσης. Τὸ 1837 μάλιστα σὲ μιὰ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν πατέρα του τοῦ ἐκμυστηρεῖται πόσο εὐτυχῆς νιώθει ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, γιὰ τὴν καταγίνεται μὲ τὴν μετάφρασι στὰ γερμανικὰ τῆς «Ρητορικῆς» τοῦ "Αριστοτέλους (διάλεξι τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης Βάλτερ Γίενς στὸ "Ινστιτοῦτο Γκαίτε). Πάντως τὰ ἐπιχειρήματα τῶν δυὸ ἐπίμαχων βιβλίων τοῦ Μάρξ καὶ τοῦ Λένιν, πὺ προαναφέρθηκαν, ἐπιστρατεύθηκαν γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸν Γιάννη Κορδάτο στὴν συγγραφὴ ἑνὸς λιβέλου πὺ νὰ «κονιορτοποιῇ» τὴν γοητεία τῆς "Αρχαίας "Ελληνικῆς Σκέψεως μὲ διάφορες πομπώδεις ψευδοεπιστημονικὲς ἐξηγήσεις, κατὰλληλες νὰ συμβάλουν στὴν ἔκρηξι ἑνὸς μαζοχιστικοῦ μίσους τῶν "Ελλήνων ἐναντίον τῆς ἰδίας του προγονικῆς κληρονομιάς.

"Η ἐπιλογὴ τοῦ Γιάννη Κορδάτου γιὰ τὴν ἐκτέλεσι αὐτοῦ τοῦ ἐπαισχύντου ἔργου δὲν ἦταν τυχαία. "Ο Γιάννης Κορδάτος τὸ 1927, μαζί μὲ τὸν Θ. "Αποστολίδη, ἐξέφρασε στὸ 5ο Συνέδριο τῆς Κ.Δ. τοῦ Κ.Κ.Ε. τὴν ἀποψι ὅτι «ἡ "Αρχαία

‘Ελληνική Φιλοσοφία θά μπορούσε εύκολα νά συνδυασθῇ μέ τήν κομμουνιστική ἰδεολογία. *‘Η ἀντίδραση τοῦ κόμματος ὑπῆρξε ραγδαία. Συνήλθε ἀμέσως τὸ Γ’ Τακτικὸ Συνέδριό του, πού κατακεραύνωσε αὐτὲς τὶς ἀπόψεις καὶ τὶς χαρακτηρίσε ἀντικομμουνιστικές, ἔθεσε δὲ οὐσιαστικὰ ὑπὸ διωγμὸν τοὺς δύο “παρεκτραπέντας”, τοὺς ὁποίους δέχτηκε νά παραμείνουν στὸ κόμμα μόνον ἂν διαπιστωθῇ ἡ ὑποταγὴ τους στὴν κομματικὴ πειθαρχία.* (‘Απὸ τὴν ἐπίσημη ἔκδοσι τοῦ ΚΚΕ *«Σαράντα χρόνια τοῦ ΚΚΕ 1918-1958»*, σελ. 223).

Μὲ αὐτὰ λοιπὸν τὰ δεδομένα ὁ Γιάννης Κορδάτος ὑπέθεσε, ὅτι ἡ ἀνάθεσι σ’ αὐτὸν τῆς συγγραφῆς ἐνὸς βιβλίου μὲ περιεχόμενο τόσο ἀντίθετο πρὸς τὶς ἀπόψεις πού ἐξέφρασε στὸ 5ο Συνέδριο τῆς Κ.Δ. τοῦ ΚΚΕ ἀποτελοῦσε μιὰ παγίδα γιὰ τὴν διαγραφὴ του ἀπὸ τὸ Κόμμα. Ἔτσι προσπάθησε μὲ κάθε τρόπο νά μὴν ἀφήσῃ περιθώρια κριτικῆς — πού ἐνδεχομένως νά χρησιμοποιοῦνταν σὰν ὕλικὸ γιὰ τὴν παραπομπή του σὲ μιὰ κομματικὴ δίκη — καὶ ἀγωνίστηκε νά ἀποδείξῃ ὅτι μπορεῖ καὶ αὐτὸς χωρὶς ἔθνικες ἀναστολές νά ὑπηρετῇ τὸ μονοπώλιο τῆς Μαρξιστικῆς Θεωρίας. Φορτισμένος ἀπὸ αὐτὴν τὴν ψυχολογία ἐργάστηκε μιὰ ὀλόκληρη δεκαετία. Καὶ τὸ 1943 παρέδωσε τὰ χειρόγραφα τοῦ βιβλίου του μὲ τίτλο *«Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας»*, πού δόθηκαν ἀμέσως στὸ τυπογραφεῖο πρὸς ἔκδοσιν. Μετὰ ἀπὸ ἓνα χρόνο περίπου κυκλοφόρησε — ἀπὸ τὸν κομματικὸ οἶκο *«Τὰ Νέα Βιβλία»* τῆς ὁδοῦ Κοραῆ — ἡ *«Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας»*, πού ἀποδεικνύεται τὸ πιὸ γελοῖο, τὸ πιὸ ἀντιεπιστημονικὸ, τὸ πιὸ κακόπιστο, τὸ πιὸ ἀνθελληνικὸ βιβλίον πού ἐκδόθηκε ποτὲ στὸν κόσμον.

Στὶς σελίδες του, ὑπὸ τὸ πρόσχημα κάποιων «πρωτοποριακῶν» τάχα ἐπιστημονικῶν ἀντιλήψεων, ἐπιχειρεῖται ἡ καταβράθρωσι τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνευματικοῦ Οἰκοδομήματος, μόνον καὶ μόνον γιὰ νά ἐξυπηρετηθοῦν τὰ ἀνομολόγητα σχέδια τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κάθε ἀράδα, κάθε λέξι στάζει δηλητήριο ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Καὶ νά σκεφθῇ κανεὶς, ὅτι τὸ ἐπαίσχυντο αὐτὸ βιβλίον ἀποτελεῖ ἀκόμα καὶ σήμερον τὸ ἐπίσημο ἐκπαιδευτικὸ ἐγχειρίδιον γιὰ ὅλες τὶς σχολὰς στελεχῶν τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καὶ τῆς Νεολαίας του. Γενικώτερα στὶς σελίδες τῆς περιβόητης αὐτῆς *«Ἱστορίας»* ἐπιχειρεῖται κάτω ἀπὸ τὸν μανδύα μιᾶς δῆθεν ψευδοεπιστημονικῆς ἀντικειμενικότητος ἡ ἐνστάλλαξι στὶς ψυχὰς τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἐνὸς ὕπουλου δηλητηρίου, τέτοιου πού νά ἔχει τὴ δύναμι νά κάψῃ κάθε ρίζα πού ἐνώνει ὅποιον διαβάσει τὸ βιβλίον αὐτὸ μὲ τὸν Ἑλληνισμό. Δὲν ὑπάρχει οὔτε μιὰ λέξι, πού νά μὴν εἶναι ὑποβολιμαία. Θὰ περιοριστοῦμε ὅμως στὴν ἐπισήμανσι ὀρισμένων χαρακτηριστικῶν ἀποσπασμάτων. Στὸν πρόλογον λ.χ. (σελίδα 6) ἀναφέρεται: *«Ἐγραψα αὐτὸ τὸ βιβλίον, γιὰ νά συντελέσω στὸ νά καταπολεμηθοῦν οἱ κάθε λογῆς ἀερολογίες πού ἀκούγονται ἢ γράφονται γιὰ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸ Πολιτισμό»*. Σελ. 21: *«Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα μὲ τὸ νά μὴν ὑπάρχουν μεγάλα ποτάμια καὶ ἀπότομες κλιματολογικὲς συνθήκες, ἄργησε πολὺ καὶ ἡ τεχνικὴ νά ἀναπτυχθῇ καὶ ἡ σκέψι νά χειραφετηθῇ ἀπ’ τὶς παλιὰς θρησκευτικὰς προλήψεις»*. Σελ. 26: *«Στὰ χρόνια τοῦ Πλάτωνα συζητιοῦνταν πολὺ τὸ ζήτημα ἂν οἱ Ἕλληνες δανείστηκαν τὴν Ἐπιστὴμὴν καὶ τὴ Φιλοσοφίαν ἀπ’ τοὺς ἀσιατικοὺς λαοὺς, ἐπειδὴ ὑπῆρχαν τότε πολλὰς μαρτυρίες πού βεβαίωναν πὼς ἡ φιλοσοφία γεννήθηκε καὶ ἀναπτύχθηκε πρῶτα στὴν Ἀσία ἀπὸ τοὺς βαρβάρους»*. Σελ. 84: *«Ὁ Πυθαγόρας σὲ τίποτα δὲν ὠφέλησε, οὔτε καὶ*

προώθησε την 'Ελληνική σκέψη και επιστήμη (μαθηματικά κ.λπ.). Τὸ πέρασμά του ἦταν ἀντιδραστικό καὶ ἀρνητικό». Σελ. 220: «'Ο Σωκράτης δὲν ἔπαιξε κανέναν σπουδαῖο ρόλο ἱστορικά, ἡ φιλοσοφία του δὲν ἐπηρέασε μεγάλα στρώματα καὶ δὲν τράβηξε τὴν προσοχή τῆς 'Αθηναϊκῆς διανόησης». Καὶ τί δὲν λέει ἀκόμα ὁ ἄθλιος διαστρεβλωτῆς τῆς ἀλήθειας. "Οτι «ὁ 'Εμπεδοκλῆς ἦταν ὑλιστής, ἀλλὰ ἄλλαξε μετὰ καὶ πέρασε στὴν ἀγυρτεία. "Ὅπως ἀγύρτες ἦταν ὅλοι οἱ μετὰ ἀπ' αὐτὸν φιλόσοφοι τῆς 'Αρχαίας 'Ελλάδας». Καὶ γιὰ νὰ κάμη πιὸ πιστευτὲς τὴς κακόπιστης ἀρλουμπολογίης του, δὲν διστάζει νὰ μεταφράζη πονηρὰ πολλὰ ἀρχαῖα κείμενα. Π.χ. τὴ γνωστὴ ρῆσι τοῦ 'Ηρακλείτου «Εἴς ἐμοὶ μύριοι, ἐὰν ἄριστος ᾦ», ποὺ σημαίνει «Γιὰ μένα ἕνας ἄριστος (σοφὸς) ἄνθρωπος ἀξίζει ὅσο χιλιάδες ἄλλοι», τὴ μεταφράζει στὴν «'Ιστορία» του μὲ τὸ «Γιὰ μένα ἕνας ἀριστοκράτης ἀξίζει ὅσο χιλιάδες ἀπὸ τὸν ὄχλο». "Αρα ὁ 'Ηράκλειτος ἦταν φιλοαριστοκράτης, ἄρα «ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ»... 'Ακόμη προβάλλει τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι τὶς ἰδέες τοῦ 'Ηρακλείτου τὶς ὀλοκλήρωσαν ὁ Μάρξ καὶ ὁ Λένιν!

'Αφοῦ κυκλοφόρησε τὸ βιβλίο αὐτὸ τὸ ἔτος 1944, ἔκαμε ἀλγεινὴ ἐντύπωση ἀκόμα καὶ στὸν χώρο αὐτῆς ταύτης τῆς 'Αριστερᾶς. Σὲ σημεῖο μάλιστα, ποὺ μιὰ ομάδα 'Επονιτῶν ἔσπασε τὶς προθήκες τοῦ ἐπισήμου Βιβλιοπωλείου τῶν Κομμουνιστῶν «Νέα Βιβλία» ἕνα βράδυ στὴν ὁδὸν Κοραῆ, ποὺ ἐξέδωσε τὸ βιβλίο αὐτό, καὶ πέταξε ἔξω στὸ δρόμο ὅσα ἀντίτυπα αὐτοῦ ἦυρε. "Εντρομὴ ἡ ἡγεσία τοῦ κόμματος συνῆλθε καὶ ἀποφάσισε νὰ ἀποκηρύξη τὸ βιβλίο καὶ νὰ διατάξη τὴν καταστροφή διὰ τῆς πυρᾶς ὅλων τῶν ἀντιτύπων. Βέβαια κανεὶς δὲν γνωρίζει, ἂν τελικὰ καταστράφηκαν αὐτὰ τὰ ἀντίτυπα. Πάντως συγκεντρώθηκαν στὰ γραφεῖα τοῦ κόμματος καὶ ἀποσύρθηκαν ἀκόμη καὶ τὰ ἀντίτυπα ποὺ εἶχαν σταλεῖ στίς ἐπίσημες βιβλιοθήκες, 'Εθνικὴ Βιβλιοθήκη καὶ Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς. "Ετσι δὲν ὑπάρχει σήμερα διαθέσιμο κανένα ἀντίτυπο τῆς ἐκδόσεως ἐκείνης, γιὰ νὰ διαπιστωθῇ ἂν αὐτὴ ἦταν ἀκόμη χειρότερη τῆς ἐπομένης ἐκδόσεως ποὺ κυκλοφόρησε δύο χρόνια μετὰ (τὸ 1946) ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖο Π. Καραβάκου, ποὺ ἦταν στὴν ὁδὸ Πεσμαζόγλου, ἡ ὁποία συνεχίζεται νὰ ἀνατυπώνεται μέχρι σήμερα τόσο μὲ τὴν φροντίδα τοῦ κόμματος ὅσο καὶ τῶν ἀνθελλήνων ποὺ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δὲν παραλείπουν νὰ ἀναφέρουν τὴν πρώτη ἐκείνη ἐκδοσιὶ ὡς σπουδαῖο σύγγραμμα. Εἶναι βέβαια πιθανόν, ἡ πρώτη ἐκδοσιὶ νὰ ἦταν πολὺ πιὸ ἀνθελληνική, ἂν κρίνουμε ἀπὸ τὴν ἄμεση ἀντίδρασι τῆς ἡγεσίας τότε τοῦ ΚΚΕ, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε καὶ τὴν διαγραφή ἀπὸ τὸ κόμμα τοῦ Γιάννη Κορδάτου, μὲ τὸ αἰτιολογικὸ ὅτι στὸ βιβλίο του «ὑπερέβαλε πέραν τοῦ δέοντος τὶς ἀνθελληνικὰς θέσεις». 'Απόφασι βέβαια, ποὺ δὲν ἐκτελέστηκε ποτέ. 'Η ἀπόφασι αὐτὴ ἐλήφθη, ἐπειδὴ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ πολλοὶ ὁπαδοὶ τοῦ κόμματος ἦταν ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὸ γενικὸ κλίμα τῆς πατριωτικῆς ἐμφάνισεως τοῦ ΕΑΜ. 'Η ἀποκήρυξι τοῦ βιβλίου καὶ ἡ ἀπόφασι διαγραφῆς τοῦ Γιάννη Κορδάτου δὲν ἦταν παρὰ ἕνας ἐλιγμός, ἕως ὅτου κατορθώσουν οἱ κομματικοὶ μηχανισμοὶ νὰ ἐπιβάλουν στοὺς ὁπαδούς τους τὴν «χρησιμότητα τῶν σπουδαίων ἐπιστημονικῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Γιάννη Κορδάτου».

III

'Απὸ τὸν περασμένο αἰῶνα ἀκόμη, ἀλλὰ πιὸ πολὺ στὸν παρόντα, καταφέρθηκαν καίρια πλῆγματα κατὰ τῆς 'Ορθοδοξίας ἀπὸ διάφορες κινήσεις θρησκευ-

τικῆς ὑφῆς, ὅπως ἡ «Ζωή» λ.χ., οἱ «Μακρακιστές», τὸ «Παλαιοημερολογιακὸν Κίνημα», οἱ «Μάρτυρες τοῦ 'Ιεχωβά» κ.ἄ. Εἶναι κινήσεις, ποὺ ἀσχέτως τοῦ τι ἐπιδιώκουν αὐτὲς καθ' ἑαυτές, στὴν Ἑλλάδα ἔχουν ὡς στόχο τὸ περικαλλὲς Ἀρχαῖο Πνευματικὸ Οἰκοδόμημα καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα. Οἱ κινήσεις αὐτὲς θεωροῦν, ὅτι τότε καὶ μόνο θὰ φτάσουν στὸ σκοπὸ αὐτόν, ὅταν κτυπήσουν ἀποφασιστικὰ τὴν Ὁρθοδοξία.

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς στρατιωτικῆς κυβερνήσεως 1967-1973 ὑπῆρξαν ὀρισμένες ἀγαθὲς προθέσεις στὴν κορυφή, οἱ ἀδυσώπητοι ὅμως ἀνθελληνικοὶ μηχανισμοί, ποὺ δροῦν πάντα στὸ κρατικὸ παρασκήνιο, ἐξουδετέρωσαν ἀπόλυτα καὶ αὐτὲς τὶς προθέσεις. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ μοιραία κατάληξι τῆς γνωστῆς ἐξαγγελίας τοῦ δικτάτορα Γ. Παπαδοπούλου στὰ πλαίσια τοῦ πρωτοχρονιάτικου διαγγέλματός του τὴν 1η Ἰανουαρίου 1972. Ὁ Γ. Παπαδόπουλος ἀνακοίνωσε τότε ἀπόφασί του νὰ ἰδρυθῇ εἰδικὴ ὑπηρεσία στὸν Ὑπουργεῖο Παιδείας ἐκδόσεως ὅλων τῶν ἔργων τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων, ποὺ θὰ διανέμη τὰ ἀντίτυπα δωρεὰν σὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνες. Λίγα εἰκοσιτετράωρα μετὰ τὴν ἐξαγγελία τοῦ Γ. Παπαδοπούλου συγκροτήθηκε αὐτὴ ἡ εἰδικὴ ὑπηρεσία, ἡ ὁποία μάλιστα πριμοδοτήθηκε ἀρχικὰ μὲ τὸ μυθῶδες γιὰ τὴν ἐποχὴ ποσὸ τῶν διακοσίων ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἡ ὑπηρεσία στεγάστηκε στὴν ὁδὸν Λέκκα. Ἡ χλιδὴ ὅμως τῶν οἰκονομικῶν μέσων, ποὺ διετέθησαν, δὲν στάθηκε ἱκανὴ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν μεθοδευμένη καὶ ὑπουλὴ ἀντίδρασι τῶν ἀνθελληνικῶν παραγόντων, ποὺ κατάφεραν ἀμέσως μὲ ἐπιτυχία νὰ δαπανηθοῦν ὅλα αὐτὰ τὰ χρήματα, χωρὶς νὰ ἐκδοθῇ οὔτε μία σελίδα ἔργου ἀρχαίου Ἑλληνοῦ συγγραφέως! Ὅταν μάλιστα ρωτήθηκαν μετὰ ἀπὸ χρόνια οἱ ἐπικεφαλῆς αὐτῆς τῆς ὑπηρεσίας, γιατί, ἐνῶ διασπάθισαν τὸ δημόσιο χρήμα, δὲν ὑλοποιήθηκε τὸ ἔργο γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ εἶχε συσταθῇ, ἡ ἀπάντησι ἦταν... «Γιὰ νὰ κάνουμε ἀντίστασι στὴ δικτατορία».

Ἔτσι πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε, ὅτι ἡ δράσι τῶν ἀνθελληνικῶν παρασκηνίων καὶ κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἑπταετοῦς Δικτατορίας, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλες τὶς κυβερνήσεις κάθε κομματικῆς ἢ ιδεολογικῆς ἀποχρώσεως, ἔκαμε καὶ κάμνει ὅ,τι μπορεῖ, μὲ ἐπιτυχία πάντοτε, γιὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς Ἕλληνες ἀπὸ τὴν δυνατότητα νὰ προσεγγίσουν τὴν ἀνυπέρβλητη πνευματικὴ τους κληρονομία. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἐξαγγέλονται φιλόδοξα σχέδια, ὅπως ἐκεῖνο τοῦ Γ. Παπαδοπούλου, ἀκόμη καὶ ὅταν ἀνακοινώνεται ἡ ἐπανεισαγωγή τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στὰ γυμνάσια, ὅπως ἦταν ἡ γνωστὴ κίνησι τοῦ Ἀ. Τρίτση, τελικὰ τίποτε δὲν γίνεται. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ τίποτε πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴ στὸν μὴ-ἐλεύθερο αὐτὸν τόπο. Καὶ τελικὰ ὅλες αὐτὲς οἱ ἐξαγγελίες, ὅλες αὐτὲς οἱ προσπάθειες, μετουσιώνονται — μὲ τὴν ἀποτελεσματικὴ δρᾶσι τῶν ἀνθελληνικῶν παρασκηνίων — σὲ ὑπουλὰ παραισθησιογόνα, ποὺ δροῦν ἔτσι, ὥστε ν' ἀποκοιμηθῇ ἡ κοινὴ γνώμη, πιστεύοντας ὅτι ὑπάρχουν τάχα ἀγνὲς προθέσεις, οἱ ὁποῖες ὅμως δὲν ὑλοποιοῦνται ἀπὸ περιστασιακὲς ἀντιξοότητες. Καὶ ἐνῶ τὰ χρόνια περνοῦν, διαμορφώνεται στὴν Ἑλλάδα μιὰ ψυχολογία ἄκρατου γραικυλισμοῦ, ποὺ ἐμπεδώνεται βαθειὰ στὴν ψυχὴ τοῦ κάθε Ἑλλήνα, ποὺ δὲν ὑποψιάζεται τί δύναμι κρύβουν οἱ πολιτιστικὲς ρίζες αὐτοῦ τοῦ ἔθνους. Καὶ τοῦτο, γιατί τὰ ἔργα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων ἀποτελοῦν τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ, ποὺ μεθοδευμένα καὶ πεισματάρικα ἔχει ἐξοστρακισθεῖ ἀπὸ ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς ἐκπαιδεύσεως.

IV

Ἀπὸ τὴν ἵδρυσιν τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ πανεπιστημίου, τοῦ «Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου», κατεβλήθησαν συστηματικὲς προσπάθειες, ὥστε ἡ Φιλοσοφικὴ ἐν αὐτῷ Σχολῇ νὰ μὴν ἀποτελέσῃ ποτὲ φυτῶριο ἱκανὸ νὰ τροφοδοτήσῃ τὸ ἔθνος μὲ ἐμπνευσμένους πυρφόρους τοῦ ἐλληνικοῦ ιδεώδους. Ἔτσι ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ πρώτου πανεπιστημίου πάντοτε λειτούργησε σὲ στενὰ πλαίσια ἐνὸς διδασκαλείου παραγωγῆς ἐπαγγελματιῶν καθηγητῶν τῆς Μέσης Παιδείας. Τὴν ἴδια μοίρα ἀκολούθησαν καὶ οἱ ἄλλες Φιλοσοφικὲς Σχολές ποὺ ἰδρύθηκαν ἀργότερα, γιὰ νὰ φτάσουν στὸ σημερινὸ κατάντημα νὰ μὴν περιλαμβάνουν στὸ πρόγραμμα τῶν σπουδῶν τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Ἔτσι σχηματίσθηκε ἡ ταφόπετρα γιὰ τὸν διὰ παντὸς ἐξοστρακισμό τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀπὸ τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Λύκεια: «Πῶς νὰ διδάξουν οἱ φιλόλογοι Ἀρχαῖα Ἑλληνικά στὰ Γυμνάσια, ἀφοῦ δὲν τὰ ἔχουν διδαχθεῖ οἱ ἴδιοι στὸ Πανεπιστήμιο;» Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀκλόνητὴ ἐπιχειρηματολογία τῶν ἀρχαιομάχων.

Καὶ ὅχι μόνο δὲν λειτούργησε ποτὲ στὸν Τόπο μας μιὰ ἀντάξια τῆς Ἑλληνικῆς γλωσσικῆς κληρονομίας Φιλοσοφικὴ Σχολή, ἀλλὰ δὲν ἰδρύθηκαν ποτὲ οὔτε καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἐκεῖνα ἰδρύματα ἐρεῦνης, ποὺ θὰ ἐπικουροῦσαν τὸ ἔργο τῶν Φιλοσοφικῶν Σχολῶν καὶ θὰ συνέβαλλαν στὴν προαγωγὴ καὶ τὴν ἔρευνα τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς Ἐπιστήμης. Σὲ μιὰ χώρα, στὴν ὁποία ἀνθοῦν σήμερα ἀμέτρητα Ἰνστιτοῦτα Μαρξιστικῶν Σπουδῶν, Σπουδῶν Ἑσπεράντο, Γκαίτε, Θερβάντες, Τσιτάνη(!) κ.λπ., ἀπουσιάζουν παντελῶς τὰ ἰνστιτοῦτα Ἀριστοτελικῶν π.χ. ἢ Πλατωνικῶν Σπουδῶν. Ἔτσι οἱ ταλαντοῦχοι μας νέοι — ποὺ φλέγονται ἀπὸ τὴν ἔφεση νὰ σπουδάσουν τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα — θὰ πρέπει νὰ κατευθυνθοῦν στὰ Πανεπιστήμια τῆς Οὐψάλας, τῆς Τυβίγγης, τῆς Ὁξφόρδης ἢ τῆς ...Σενεγάλης.

Βεβαίως ὑποτίθεται ὅτι ὑπάρχει ἓνα Κέντρο Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Γλῶσσης στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ποὺ πριμοδοτεῖται μάλιστα κάθε χρόνο μὲ ἑκατομμύρια δραχμὲς ἀπὸ τὸν κρατικὸ προϋπολογισμό. Αὐτὸ τὸ «Κέντρο» ἔχει ἀναλάβει τὴν σύνταξι καὶ τὴν ἑκδοσὶ ἐνὸς Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλῶσσης. Ἀλλὰ ἐπὶ πέντε ὁλόκληρες δεκαετίες ἡ σύνταξι τοῦ λεξικοῦ βρίσκεται ἀκόμη στὸ γράμμα ...Α. Μὲ τὸν ρυθμὸν αὐτὸ ἡ Ἀκαδημία (ποὺ ἰδρύθηκε τὸ 1926) θὰ περατώσῃ τὸ Λεξικὸ τῆς σὲ 1200 χρόνια.

Στὶς ἀρχές τοῦ αἰῶνος ἓνας σπουδαῖος ἄνθρωπος καὶ μέγας ἐθνικὸς εὐεργέτης, ὁ Ἰωάννης Ριζάρης, κατέλιπε μιὰ μυθώδη περιουσία ἀποτελουμένη ἀπὸ δεκάδες ἀκίνητα στὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ, ἀπὸ τεράστια οἰκόπεδα στὸ κέντρο τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ ἀμέτρητα χρεώγραφα κ.λπ., γιὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἀθήνα Ἀνωτάτου Ἰδρύματος Θεολογικῆς καὶ Φιλολογικῆς Ἑρεῦνης. Οἱ πανταχοῦ παρόντες ἀνθελληνικοὶ μηχανισμοὶ κινητοποιήθηκαν ἀμέσως καὶ ἐξουδετέρωσαν τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου. Μὲ τὴν ἵδρυσιν ἐνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου — τῆς γνωστῆς «Ριζαρίου Σχολῆς» — καταδολίευσαν τὴν διαθήκην καὶ ἀπέκλεισαν γιὰ πάντα κάθε προσπάθεια πραγματοποιήσεως τοῦ ὀνείρου τοῦ Ἰωάννου Ριζάρη.

Ἔτσι ὁ ἴστος τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιστήμης στὴν Ἑλλάδα ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ ἀνάξιες λόγου Πανεπιστημιακὲς Σχολές, οἱ ὁποῖες ἄλλες μὲν εἶναι ἀποστεωμένα διδασκαλεῖα καὶ ἄλλες ἄντρα διαφόρων ἀρχαιομάχων «κουλτουριάρηδων», οἱ ὁποῖοι ἐπιδίδονται μὲ παθολογικὸ μῖσος ἐναντίον τῆς Ἀρχαίας Ἑλλη-

νικῆς Κληρονομιάς μας. Ἀπὸ τὸ πλέγμα αὐτῶν τῶν Φιλοσοφικῶν Σχολῶν προ-έρχονται σήμερα οἱ φιλόλογοι ποὺ πλαισιώνουν τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Λύκεια τῆς χώρας. Καὶ ἀφοῦ οἱ ἴδιοι δὲν διδάσκονται πλέον τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά καὶ παραμένουν ἀνυποψίαστοι γιὰ τὸ μέγεθος τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς, εἶναι πολὺ φυσικὸ νὰ μὴν ἔχουν τὴ διάθεσι — οὔτε καὶ τὴν δυνατότητα — νὰ μεταδώσουν στοὺς μαθητὲς τῆς Δευτεροβάθμιας Ἐκπαιδεύσεως τὴν ἀγάπη γιὰ τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά.

Βέβαια ἡ εὐθύνη δὲν εἶναι ἀπόλυτα δική τους. Ὁ τρόπος διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στὴ Μέση Παιδεία χρόνια τώρα ἔχει δομηθεῖ μὲ σκοπὸ νὰ ἀπωθῇ τὸν μαθητὴ καὶ νὰ δολοφονῇ τὸν ἔρωτα τοῦ νέου γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γραμματεία. Ἡ σχολαστικὴ προσκόλλησι στὴ Γραμματικὴ καὶ τὸ Συντακτικὸ καὶ ἡ ἀποκοπὴ τοῦ μαθητοῦ ἀπὸ τὸ κάλλος τοῦ κειμένου καὶ τῶν ἐννοιῶν ποὺ αὐτὸ περικλείει ἀπέβλεπε πάντα στὴν — ἄς μὴν ἀπατώμεθα! — συστηματικὴ ἐξουδετέρωσι τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ μαθητοῦ γιὰ τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε, ὅτι τὰ ἀναλυτικὰ προγράμματα διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στὴ Μέση Παιδεία, ποὺ ἴσχυσαν ἀπὸ τὸ 1911 μέχρι σήμερα, διαμορφώνονται σ' αὐτὴ τὴ βási. Παλαιότερα εἶχαν λειτουργήσει τὰ λεγόμενα Σχολαρχεῖα ἢ Ἑλληνικά Σχολεῖα. Σ' αὐτὰ τὰ Σχολεῖα τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ποὺ εἶχαν πρωταρχικὴ θέσι στὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα, διδάσκονταν συστηματικὰ μὲ ἄξονα τὸ κάλλος καὶ τὶς ἐννοίες τῶν κειμένων. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ἦταν στὰ Σχολαρχεῖα οἱ μαθητὲς νὰ μαθαίνουν καλὰ Ἑλληνικά. Κάτι ποὺ ἀπαγορεύεται ἀκόμη στὸν δῦσμοιρο αὐτὸν τόπο... Γι' αὐτὸ καὶ τὰ Ἑλληνικά Σχολεῖα καταργήθηκαν βεβιασμένα τὸ 1929 καὶ ἀντικαταστάθηκαν ἀπὸ τὰ παλαιοῦ τύπου Γυμνάσια, στὰ ὁποῖα ἡ διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν διαμορφώθηκε ὡς βάσανο τοῦ σχολικοῦ βίου. Πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι πολλοὶ σημαντικοὶ Ἕλληνες — ὅπως οἱ Δ. Μάξιμος, Ἀλέξ. Κορυζῆς, Δ. Ματζαβίνος, Ἰωάννης Δροσόπουλος, Ἰ. Διομήδης καὶ πολλοὶ ἄλλοι — ἦταν ἀπόφοιτοι τοῦ Σχολαρχείου καὶ χωρὶς νὰ χρειασθοῦν ἄλλη μόρφωσι, διετέλεσαν ὅλοι αὐτοὶ ποὺ ἀνωτέρω ἀναφέραμε Διοικηταὶ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς καὶ Ἑλλάδος καὶ λάμπρυναν μὲ τὴν παιδεία τους τὸν δημόσιο βίον τῆς χώρας μας.

V

Μέχρι ἐδῶ προσπαθήσαμε νὰ περιγράψουμε τὸ βέβαιο γεγονὸς ὅτι ἡ Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Κληρονομιά τελεῖ ἐν διωγμῷ. Ἐνα συστηματικὸ διωγμὸ, ποὺ διεξάγεται σὲ ὅλα τὰ μήκη καὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς, ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες. Ὁ λόγος εἶναι μονοσήμαντος: πρέπει οἱ Ἕλληνες νὰ κρατηθοῦν μακριὰ ἀπὸ τὶς πνευματικὲς τους ρίζες, διότι διαφορετικὰ, ἀντλώνοντας δύναμι ἀπὸ τὴν ζεῖδωρο πηγὴ τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Οἰκοδομήματος, θὰ ἀποτινάξουν τὰ ποικιλώνυμα δεσμά τους, μὲ τὰ ὁποῖα, χιλιετίες τώρα, προσπαθοῦν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἕθνους νὰ μᾶς κρατοῦν ὑποταγμένους.

Τὸ σημαντικὸ βῆμα ὅμως πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν Ἑλλήνων ἀπ' τὶς πνευματικὲς τους ρίζες τὸ πέτυχαν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἕθνους μὲ τὴν ἀποβολὴ τοῦ μαθήματος τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀπὸ τὰ Γυμνάσια καὶ οὐσιαστικὰ καὶ ἀπὸ τὰ Λύκεια καὶ αὐτὲς τὶς Φιλοσοφικὲς Σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων μας. Αὐτὸ τὸ δραματικὸ καὶ θανάσιμο γιὰ τὴν μοῖρα τοῦ Ἕθνους γεγονὸς

τὸ πέτυχαν μὲ τὴν χρησιμοποίησι ἑνὸς ἀτόμου, ἀκούοντος στό ὄνομα Γεώργιος Ράλλης. Αὐτὸν μερίμνησαν ὄχι μόνο νὰ τὸν «ἐκλέξουν» βουλευτὴ τὸ 1976 (ἂν καὶ δὲν εἶχε ἐκλεγῇ πράγματι), ἀλλὰ τὸν κατέστησαν καὶ Ὑπουργὸ Ὀρθοσκευμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ συγχρόνως καὶ Ὑπουργὸ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κρίσιμης περιόδου ποὺ συντελέσθηκαν οἱ δραματικὲς «μεταρρυθμίσεις» στοῦ χώρου τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δημόσιας Διοικήσεως. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος, μάλιστα, ἐπαίρεται λέγων ὅτι: «Τελευταῖος ὢν μαθητὴς στὴν Κοργιαλένιο Σχολὴ τῶν Σπετσῶν ἔγινα... ἀναμορφωτὴς τῆς Παιδείας», ἐξετέλεσε μὲ ἀνατριχιαστικὴ διάθεσι κατὰ γράμμα τὸ σχετικὸ σχέδιο. Ἔτσι ὁ Γεώργιος Ράλλης διετήρησε τὰ Ὑπουργεῖα Παιδείας καὶ Προεδρίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν κατάργησι τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν στὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀφ' ἑτέρου γιὰ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν «Δημοτικὴν» Γλῶσσα στὴ Δημοσίᾳ Διοίκησιν. Ἀπὸ τότε τὰ δημόσια ἔγγραφα συντάσσονται σὲ ἓνα τραγελαφικὸ φραγκολεβαντίνικον γλωσσικὸ ἰδίωμα κατάλληλον νὰ συμβάλῃ ἀποφασιστικὰ στὸν γλωσσικὸ εὐνουχισμὸ τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ πόσο ἐπιμελῶς εἶχε προετοιμασθεῖ ἡ ἐπιβολὴ τῆς δῆθεν Δημοτικῆς καὶ τῆς μονοτονικῆς γραφῆς, πέντε τουλάχιστον χρόνια προτοῦ, ὑποτίθεται, ψηφίσει τὸ σχετικὸ διάταγμα ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ ἐξῆς γεγονός: Ἐνῶ οἱ βουλευτὲς ψήφισαν τὸ διάταγμα περὶ τῆς ἐπιβολῆς τῆς μονοτονικῆς γραφῆς τὸ 1981, ἀπὸ τὸ 1975 ἡ IBM καὶ οἱ ἄλλες πολυεθνικὲς κατασκευάζαν γιὰ τὰ στοιχειοθετικὰ μηχανήματα μονοτονικὲς μῆτρες γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο... Ὅταν οἱ τυπογράφοι στοῦ διάστημα αὐτό, 1975-1981, ἔδιναν παραγγελίες γιὰ τὴν προμήθεια ἑλληνικῶν γραμματοσειρῶν πολυτονικῆς γραφῆς, ἔπαιρναν τὴν στερεότυπη ἀπάντησι: «Ἀπὸ τὴν ἔδρα τῆς ἐταιρείας μᾶς πληροφοροῦν, ὅτι δὲν κατασκευάζονται πλέον πολυτονικὲς γραμματοσειρές, διότι σύντομα θὰ καθιερωθῇ ἡ μονοτονικὴ γραφὴ στὴν Ἑλλάδα». Δηλαδὴ γινώριζαν «πρὶν ἀπὸ μᾶς, γιὰ μᾶς»... Καὶ φυσικὰ πρὶν ἐκφράσουν τὴν «κυρίαρχη» βούλησίν τους οἱ «βουλευτὲς» τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου (ὑπενθυμίζω τὴν φράση τοῦ βουλευτοῦ Ξάνθης Χάρη Ἀτματζίδη: «Καὶ ὅπως λένε καὶ οἱ Γάλλοι, μολὼν λαβέ»)...

Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, αὐτὴ ἡ μάνα γλῶσσα ὅλων τῶν γλωσσῶν τοῦ κόσμου, ἔχει τώρα βυθισθῇ στὰ τάρταρα τῆς συρρικνώσεως καὶ τῆς ἐνδείας. Μεγάλες πράγματι οἱ ἐπιτυχίες τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑθνους, πού, μεθυσμένοι τώρα ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες τους αὐτές, ἐτοιμάζονται νὰ μᾶς ἐπιφέρουν τὸ τελειωτικὸ κτύπημα: τὴν ἐπιβολὴν τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου. Ἐχει γραφεῖ στὶς ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι τάχα ἡ ΕΟΚ «δυσφορεῖ» γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργεῖ στὴν λειτουργίαν τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Κοινότητος τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο, ποὺ εἶναι τὸ μοναδικὸ ποὺ διαφέρει ἀπὸ τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο, ποὺ χρησιμοποιοῦν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἑταῖροι. Ἔτσι τώρα γνωρίζουμε ὅτι ἡ ΕΟΚ «θέλει» — γιὰ «λόγους λειτουργικούς» — νὰ καθιερώσουμε τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο. Ἔτσι περίπου θὰ παρουσιασθῇ, προφανῶς, τὸ «ζήτημα», διότι τάχα ἔτσι θὰ γίνουμε περισσότερο «Εὐρωπαῖοι»... Ἔτσι θὰ ἀναπτύξουμε περισσότερο τὶς ἐμπορικὲς καὶ τουριστικὲς μας σχέσεις μὲ τοὺς ξένους. Θὰ μᾶς σερβίρουν καὶ ἄλλα παρόμοια καὶ ἡχηρὰ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἑθνους, δίκην κολλύβων μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου. Θὰ ἀνακαλύψουν τότε ἀκόμη, ὅτι τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο εἶναι καὶ αὐτὸ ἑλληνικόν, ἄρα δικό μας, «καὶ δὲν πειράζει ποὺ χρησιμοποιοῦμε τώρα — θὰ μᾶς

ποῦν — αὐτὸ τὸ ἐλληνικὸ ἀλφάβητο ἀντὶ τοῦ προηγουμένου 'Ελληνικοῦ 'Αλφαβήτου»... Καὶ ὁ σκοπὸς τους θὰ εἶναι πάντα ἕνας καὶ μοναδικός: Μὲ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου ὁ "Ελληνας χάνει γιὰ πάντα τὴν ὁδὸ προσπελάσεως πρὸς τὴν ἀρχαία ἀνυπέρβλητη πνευματικὴ κληρονομιά. 'Ο "Ελληνας χάνει γιὰ πάντα τὴν ἐθνικὴ του συνείδησι. Χάνει γιὰ πάντα τὸν χρυσὸ κρίκο ποὺ τὸν συνδέει μ' ἕναν ἀνεπανάληπτο πολιτισμὸ χιλιάδων ἐτῶν. Ταῦτα πάντα πρὸς μεγίστην ἀγαλλίασιν τῶν ἐχθρῶν τοῦ "Εθνους ἀλλὰ καὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τούτου τοῦ σημερινοῦ "Ελληνα.

Αὐτὰ ὅλα ποὺ εἶπαμε ἀνωτέρω δὲν εἶναι μυθεύματα. "Εχει ἤδη συσταθεῖ μὲ κάθε μυστικότητα στὸ 'Υπουργεῖο Παιδείας μιὰ εἰδικὴ ὑπηρεσία, ποὺ προετοιμάζει τὶς λεπτομέρειες τῆς αἰφνιδιαστικῆς ἐπιβολῆς τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου. 'Η ὑπηρεσία αὐτὴ ἀνέθεσε σὲ ὁμάδα «ἐρευνητῶν» τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου 'Ιωαννίνων τὴν μελέτη τῆς καταργήσεως τῶν διφθόγγων, ποὺ δημιουργοῦν προβλήματα στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸν καθιερώθηκε ἐδῶ καὶ λίγον καιρὸ ἡ ἀποκλειστικὴ χρησιμοποίησι τοῦ γιῶτα σὲ ὅλους τοὺς δανειοὺς γλωσσικοὺς τύπους. Π.χ. τὸ στυλ γράφεται τώρα *στίλ*, τὸ σήριαλ *σίριαλ* κ.λπ. 'Ακόμη ἡ ἴδια αὐτὴ ὑπηρεσία τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας συνεργάζεται στενὰ μὲ τὶς πολυεθνικὲς ἐταιρεῖες γιὰ τὴν τακτοποίησι τῶν προκαταρκτικῶν διαδικασιῶν. Καρπὸς αὐτῆς τῆς «ἀγαστῆς» συνεργασίας εἶναι καὶ οἱ νεοεμφανισθεῖσες ἠλεκτρικὲς γραφομηχανὲς στὴν ἐλληνικὴ ἀγορά, μὲ παράλληλῃ ἐλληνικὴ καὶ λατινικὴ γραφὴ σὲ κοινὸ πληκτρολόγιο.

"Ελληνες, γρηγορεῖτε.

ΧΑΡΗΣ ΧΡΟΝΗΣ

'Ασήμαντο ἀπόγευμα

«Τίποτα δὲν εἶναι πιὸ πραγματικὸ ἀπ' τὸ τίποτα» [Δημόκριτος]

Δὲν ξέρω, ἂν ναυαγεῖ καὶ ἡ θάλασσα.
 "Η ὄνειρεύομαι μεταχειρισμένες λέξεις,
 ποὺ χρησιμοποιοῦσε ἡ μάνα μου
 στίς προσευχὲς της καὶ τὴν ἄκουγε προσεκτικὰ ὁ Θεός.
 Δὲν ξέρω, ἂν περνοῦσαν οἱ ἀνάπηρες ὄρες μου
 ἀπέναντι στοὺς ἀνθρώπους
 καὶ ἡ ποίησις ἀποροῦσε μαζί μου.
 Δὲν ξέρω, πόσοι ξέρουν,
 ὅτι τὸ πιὸ πικρὸ μου ἀπόγευμα ἦτανε τῆς Παρασκευῆς.
 Καὶ τὸ τελευταῖο τραῖνο, ποὺ χάθηκε, δικό μου.
 Τόση ἀδυναμία, νὰ κρατᾶω τὶς λύπες ἐπάνω μου, εἶχα,
 ποὺ δὲν ξέρω, ἂν ἐγνώρισα τοὺς καρπούς,
 πρὶν μὲ συναντήσουν τὰ δέντρα.

Παιδιά ενός έξωγήνιου «Θεοῦ» ἢ τῆς Γαίας Παμμήτειρας;

Μεῖζον θέμα, ἀπ' ὅ,τι φαίνεται, τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς θὰ ἐξελιχθεῖ στὰ προσεχῆ χρόνια ἡ ὑπόθεσις τῆς σωτηρίας τοῦ περιβάλλοντος καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς ζωῆς στὸν πλανήτη μας. Κινήματα ξεφυτρώνουν σ' ὅλο τὸν κόσμον σὰν μανιτάρια προσπαθώντας νὰ δώσουν ἓνα τέλος στῇ μόλυνση καὶ τὸν ἀφανισμό τῆς γῆς. Ἀνώνυμοι κι ἐπώνυμοι προσπαθοῦν νὰ περισώσουν ὅ,τι ἀπέμεινε. Πασχίζουν, φωνάζουν, διαμαρτύρονται. Σὲ ποιὸν ὅμως καὶ γιατί; Μήπως πρέπει νὰ ψάξουμε πιὸ βαθειὰ καὶ νὰ δοῦμε τί μᾶς ὁδήγησε ἐκεῖ; ἀκόμα περισσότερο, μήπως ὁ δρόμος ποὺ ἀκολουθοῦμε εἶναι λανθασμένος;

Οἰκολογία καὶ ἐπιφανειολογία. Σῶστε τώρα ὅ,τι ἐσεῖς οἱ ἴδιοι πρὶν μερικὰ χρόνια καταστρέφατε. Τότε βέβαια οἱ κίνδυνοι δὲν ἦταν ὁρατοί. Σήμερα, βλέπετε, μᾶς ἀπειλοῦν, πολλὲς φορές καὶ σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο. Λύσεις τῆς τελευταίας στιγμῆς ἀναζητοῦμε. Νὰ φτιάξουμε τώρα τὸ περιβάλλον, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία στὸ μέλλον νὰ τὸ ξαναχαλάσουμε! Χρειάζονται λύσεις πιὸ ριζικές, πρέπει καὶ πάλι ἡ φύση νὰ ξαναπάρει τὴ θέση ποὺ δικαιοδικατικὰ τῆς ἀνήκει. Νὰ γίνεи καὶ πάλι ἡ μάνα ὅλων μας. Μὰ μάννα, ποὺ ὅλοι πρέπει νὰ σεβόμαστε.

Ἀλλὰ ἄς γυρίσουμε μερικὲς χιλιάδες χρόνια πίσω. Τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀρχίζει νὰ δημιουργεῖται ὁ καταστροφέας τοῦ πλανήτη μας —ὄχι, δὲν μιλάμε γιὰ κάποια ἄλλη μορφή ζωῆς, μιλάμε δυστυχῶς γιὰ ἀνθρώπινη ὑπαρξή. Πρῶτα μετακλασσικὰ χρόνια. Ἡ μέχρι τότε ἐπικρατοῦσα παγανιστικὴ ἠθικὴ ἀρχίζει νὰ γκρεμίζεται μπροστὰ στὴν ἐμφάνιση μιᾶς καινούργιας φιλοσοφίας καὶ ἐνὸς διαφορετικοῦ τρόπου ζωῆς. Τὰ ποτάμια, οἱ θάλασσες καὶ ὅλη ἡ φύση γενικότερα ἔχουν ἀρχίσει νὰ χάνουν τὴ σημασία ποὺ εἶχαν, καὶ ὁ ρόλος ποὺ διαδραματίζουν στὸ ἐξῆς εἶναι αὐτὸς τοῦ ἀπλοῦ παρατηρητῆ τῆς κατώτερης μορφῆς ζωῆς. Καὶ σὰ νὰ μὴν ἔφθανε αὐτό, μέσα ἀπὸ τὴν οὐσιαστικὴ ἀνυπαρξία τῆς ξεπροβάλλει καὶ ὁ καταστροφέας τῆς. Ὁ *Homo Fanaticus*.

Οἱ γήινοι θεοὶ καὶ ἡ θρησκεία τους ἔσβησαν σιγὰ σιγὰ, ξεχάστηκαν μαζὶ κι ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴ μάνα φύση. Ὁ Ποσειδῶνας πέρασε στὴν ἀφάνεια, μαζὶ καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴ θάλασσα. Ἡ Δήμητρα, ἡ προστάτιδα τῆς γῆς, τὸ ἴδιο, ὁ Πάν, ὁ θεὸς τῶν δασῶν, ἡ Ἄρτεμις, ἡ θεὰ τοῦ κυνηγίου καὶ τόσοι ἄλλοι, ποὺ κάνουν τὸν κατάλογο μακρὺ καὶ ἀτελείωτο. Σὲ κάθε δάσος, κάθε φαράγγι, κάθε λίμνη καὶ ποτάμι κι ἓνας θεός· καὶ γιὰ τὸν ἀρχαῖο Ἕλληνα, μὲ τὸ σεβασμὸ ποὺ τὸν διέκρινε στὴ σχέση του μὲ τὸ θεῖο, θὰ ἦταν πράγματι πράξη ἱεροσυλίας νὰ μολύνει αὐτὸν τὸν ἱερὸ χῶρον ὅπου ζοῦσαν οἱ θεοὶ του. Ἀκόμη καὶ οἱ ὄρκοι ποὺ ἔδινε εἶχαν σχέση μὲ τὴ φύση. Τοὺς ἐπικύρωνε κρατώντας κλαδί ἐλαίας, τὴν *ἰκετηρί-*

ην, ἢ στεφάνι. Ἦταν τέτοια ἡ ἐπαφή του μὲ τὴ φύση, ποὺ δὲν τὴν ξεχώριζε ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν ἀποκαλοῦσε μητέρα. Γαῖα-μήτηρ — Δη-μήτηρ — Δήμητρα: Παμμήτειρα. Αὕτῃ ἦταν ἡ κοινὴ μάνα· καὶ ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ σκεφθεῖ καὶ μόνο νὰ τὴν καταστρέψει;

Κι ὅμως φθάσαμε στὸ σημεῖο νὰ τὴν σκοτώνουμε κάθε μέρα. Οἱ πρόγονοί μας, ποὺ ἀλίμονο δὲν εἴμαστε ἄξιοι νὰ τοὺς ἀποκαλοῦμε ἐμεῖς ἔτσι μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτά, εἶχαν φθάσει στὸ σημεῖο ἀκόμα καὶ τίς στοῆς τῶν μεταλλείων μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν ἐξορύξεως νὰ κλείνουν, γιὰ νὰ ἐπουλώσουν τὴν πληγὴ ποὺ εἶχαν ἀνοίξει στὴ γῆ. Ἀλλά, ὅπως εἴπαμε, γεννήθηκε ὁ **Homo Fanaticus**. Ὁ ἀνώτερος ὄλων, ὁ ὑβριστής. Καταπάτησε ὅ,τι βρῆκε, συνέθλιψε τὴν ἁρμονία στὴ ζωὴ ἀνθρώπου καὶ φύσης. Ἦταν ὁ «ἀνώτερος» καὶ ὅλα τοῦ ἀνῆκαν. Μποροῦσε νὰ καταστρέψει ὅ,τι ἤθελε καὶ νὰ πάρει ὅ,τι «δικαιωματικά» τοῦ εἶχε δωρίσει ὁ νέος ἐξαγγέλιος Θεὸς του. Ἐξάντλησε τὴν μανία του πάνω στὴ μάνα του, ὑποβάλλοντάς την γιὰ αἰῶνες σὲ φοβερά βασανιστήρια. Οἱ θεοί, ποὺ τὴν προστάτευαν, δὲν ὑπῆρχαν πλέον. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ γιὰ αἰῶνες τὴ λάτρευαν καὶ τὴν προφύλασσαν. Ἄλλοι πῆραν τὴ θέση τους, ὅχι ὅμως καὶ τὴν ἀγάπη τους. Ἡ δικιὰ τους ἀγάπη δεσμεύθηκε στὸν ἄνθρωπο καὶ μόνο σ' αὐτόν.

« Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» (ἀλλὰ μόνο ἐὰν αὐτὸς εἶναι ἄνθρωπος).

«Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου...» (ἀλλὰ ὅχι τὴν μάνα ὄλων μας, τὴ φύση).

«Οὐ κλέψεις» (ἀλλὰ ἀπ' τὴ φύση μπορεῖς, γιὰτι σοῦχει δώσει ὁ Θεὸς τὰ πρωτεῖα).

«Οὐ φονεύσεις» (ἀλλὰ τὰ δέντρα καὶ οἱ θάλασσες δὲν μιλοῦν).

Καὶ φθάσαμε σήμερα στὴ φοβερὴ πραγματικότητα. Ὁ **Homo Fanaticus** ὕστερα ἀπὸ σκληρὲς προσπάθειες αἰώνων εἶχε ἐπιτέλους ἐκτελέσει τὸ καθῆκον του, θριαμβεύοντας πάνω στὴ γῆ, ἀπόλυτος κυρίαρχος καὶ καταστροφέας της.

Ἀναρωτηθήκατε ποτέ, γιὰτι δὲν ἐμποδίστηκε; Μήπως γιὰτι εἴμαστε ὅλοι παιδιὰ ἐνὸς ἀφύσικου, ἐξαγγέλιου θεοῦ;

Νέμεσις

Φ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ — Ν. ΛΕΟΥΤΣΑΡΑΚΟΣ*

Γαῖα πανάρχαιη, σεβάσμια, ζωοδότρα

ΟΙ ΝΕΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΓΕΩΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

1. ΕΙΣ ΓΑΙΑΝ ΠΑΜΜΗΤΕΙΡΑ

Εἰς Γαῖαν παμμήτειρα ὁ “Ὅμηρος, ὕμνητὴς θεῶν, ἀνδρῶν, κλεῶν, πολέμων, πλόων, καταθέτει θαυμασμό καὶ τὴν τιμᾶ ὀνομάζοντάς την *Μητέρα πάντων, Πανάρχαιη, Σεβασμία, Ζωοδότρα, Θεία Δύναμη, Σεμνὴ Θεά*.

Γαῖα, θεὰ τῆς Γῆς, θεοποίηση τῆς Γῆς, τὸ πρόσωπο καὶ τὸ σῶμα τῆς Γῆς, ἡ ζωὴ τῆς Γῆς, τὰ ἐδάφη, νερά, κλίματα, ἡ σφαῖρα τῆς Γῆς, ἡ ψυχὴ τοῦ πλανήτη τῆς Γῆς, τὸ πνεῦμα τῆς Γῆς. Γαῖα, ἡ Μεγάλῃ Ψυχῇ.

Ἡ συγκλονιστικὴ «Θεωρία ΓΑΙΑ» θέλει τὴ Γαῖα-Γῆ νὰ εἶναι ζωντανὸ ὄν, μὲ συμπεριφορὰ κι ἐκδηλώσεις ζωντανοῦ ὄντος.

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΕΩΛΟΓΙΑ, ἡ μελέτη μὲ δορυφορικὲς εἰκόνες, δείγματα λιθολογίας κ.λπ. τῶν ἄλλων πλανητῶν, προσπαθεῖ νὰ βρεῖ σήμερα συνδέσεις, πιθανότητες καταστροφῆς προηγούμενων κύκλων ζωῆς σὲ ἄλλους πλανῆτες (π.χ. ἐπιστημονικὴ ὑπόθεση «Φαέθων»), ἀλλὰ καὶ βοηθᾷ στὴν κατανόηση τῆς ἱστορίας τῆς γῆς, ἀπὸ τὸ στάδιο τῆς κοσμικῆς σκόνης ἀστρικῆς ὕλης μέχρι σήμερα. Ἡ Γαῖα, λοιπόν, μέρος τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ὁ ΚΟΣΜΟΣ *παγκόσμια ψυχὴ — anima mundi* — καὶ οἱ προσδιορισμοὶ ἀπὸ τὶς θέσεις, φάσεις οὐρανίων σωμάτων ἔχοντας εἰσδύσει στὴν ὕλική γῆ σὰν *Γεωψυχῇ*, εἶναι ζωντανὸ ρεῦμα, ποὺ γονιμοποιεῖ, τελετουργεῖ σὲ ὀρισμένα μέρη, μέρες, χώρες, ὥρες, ἐποχές, δρόμους (ιερά τοπία καὶ χρονικὰ τμήματα σ’ ὅλους τοὺς λαοὺς π.χ. Stonehenge, Carnac, Δελφοί, Δωδῶν). Ἀρκετὲς ἐξηγήσεις σ’ αὐτὰ δίνει ἡ *Γεωαρχειολογία*.

Ὁ Πορφύριος μάλιστα ἔθεσε τὴ φυσικὴ γῆ σὰν ἓνα σύμβολο ἀπλὸ τῆς Γῆς, ὅπως εἶναι στὴν πραγματικότητα.

Ἡ ΓΕΩΨΥΧΗ, τὸ Γαιοπνεῦμα, ἡ Γαιοθέα, ἡ Γαιομητέρα, ἡ Γεωπαρθένος εἶναι τὸ ἀρχαιότερο, τὸ πρώτιστο, τὸ βαθύτερο στοιχεῖο λατρείας, πίστεως, τελετῆς, τέχνης, συμβολικῆς (οἱ φαλλικοὶ θεοὶ - ὄρθια πέτρα - Pillar - κολῶνα - ψηλὸ δένδρον - ἀπολλώνια συνείδηση συνδιαλέγεται μετέπειτα, μέσα σ’ ἓνα γίν-γιάνγκ ὡς σήμερα, ὅποτε, μὲ τὴν εὐφυῆ τεχνολογία τὰ πάντα *ρεῖ ἱλιγγιδῶς*).

2. ΓΑΙΑ - ΤΙΤΑΙΑ

Γαῖα - Γῆ - Δῆ - Δᾶ, δῶμα - Δωμάτηρ (προστάτρια οἴκου), Δῆ-μήτρα, Δῆ-μήτηρ. (Στὴν Ἀρκαδίᾳ γονιμοποιεῖ τὰ νερά στὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, βιασμένη ἀπὸ τὸν Ποσειδῶνα (Πότνια-Ποτιδᾶν-Ποσειδῶν-πόσις σύζυγος (:)) γεννᾷ τὸν Πλοῦτο), δηγ-κριθῇ, Τιταία-Τιθαία-Τιτάν-Τιτυδός-τίκτω-τίθ = πηλὸς φοῖν.- Τιθύς, Ἄτ-

Οἱ κ.κ. Φ.Π. καὶ Ν.Λ. εἶναι γεωλόγοι.

τυς, Τίτυρος, tellus λατ.- τελάω - τλάω - υποβαστάζω - "Ατλας - "Ατλαντες (μερικοί ἐτυμολογικοί συσχετισμοί ἐκάστοτε προτεινόμενοι πού φθάνουν και ὡς τὸ ὑποθετικό ἀρχαϊκὸ ρῆμα γῶ = γεννῶ).

Γαῖος ἢ Γαῖον σημαίνει τὸν κάτοικο ἱεροῦ χώρου λατρείας Γῆς ἢ καὶ ἄγαλμα παριστᾶνον τῇ θεᾷ Γῇ μέχρι τῇ μέσῃ της (τὸ ὑπόλοιπο σῶμα ἐννοεῖτο ὅτι ἀποτελοῦσε ἡ ἴδια ἡ Γῇ) ἢ μόνο πάνω ἀπὸ τῇ μέσῃ της.

Γαίηοχος, Γαίαοχος ἦταν ὁ ἔχων, κατέχων τὴν γῆν, ὁ πολιοῦχος, χωροῦχος θεὸς (π.χ. Δίας, "Αρτεμις), ἀλλὰ κυρίως ὁ Ποσειδῶνας ("Ομηρος, Πίνδαρος).

Γιὰ γαιοκτημόνες ἢ γαιωμισθωτές, κτηματίες κι ἀκτήμονες, γιὰ ὄλους θνητὰ παιδιὰ τῆς γῆς, μιὰ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐχή: *«Γαῖαν ἔχοις ἐλαφράν»...*

3. ΓΕΩΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

...Nulla salus extra mythum (Voltaire).

Μετὰ ἀπὸ τὸ Χάος γεννήθηκε ἡ Γῇ ('Ησιόδος), ταυτόχρονα ὅμως μὲ τὸ σύζυγό της Οὐρανό, πού οἱ βροχὲς τὴν γονιμοποιοῦν μόνο ἐποχιακὰ (γιατὶ συνήθως τῆς εἶναι ἄπιστος). Τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς παιδιὰ ἦταν οἱ 'Εκατόγχειρες, Κύκλωπες, Τιτᾶνες, Γίγαντες, Κρόνος, Δαγῶνας, "Ιλος, "Ατλας ('Απολλόδωρος). 'Η Τιτ(θ)αία ἦταν *κοινὴ θνητὴ* (Διόδωρος), *σύζυγος Κουρητῶν* (ὅπως ἡ Ντρωπάντι σύζυγος τῶν πέντε ἀδελφῶν Παντάβα στὴ *Μαχαμπαράτα* (Κουράβα = Κουρήτες;) ἢ *σύζυγος Διὸς* (Σκυθία). 'Η Γῇ λατρεύεται σὰν *Γαῖα, Δήμητρα, Κυβέλη* (Φρυγία), *"Ισιδα* (Αἴγυπτος), *Ρέα, "Ηρα, 'Εστία* ('Ελλάδα), *Γαῖα-θεὰ Γῆ-Γυναῖκα, Τάρα* (Θιβέτ), *Γαῖα Ταρράκια* ἱέρεια-ἐστιάδα (δωρήτρια τοῦ πεδίου "Αρεως στὴν ἀρχ. πόλη Ρώμη, στὴν ὁποῖαν μόνη ἀπ' ὄλες τὶς ἱερεῖες εἶχε ἐπιτραπεῖ ἡ σύναψη γάμου καὶ σεξουαλικὴ ζωὴ), σὰν *Πότνια, Δέσποινα* (Κνωσός, Πύλος), *Ceres* (ἀρχ. Ρώμη), σὰν *πρῶτη μάντις* (Δελφοί)· Δελφοί, Δωδώνη, 'Ελευσίνα, 'Ιερὸ τρίγωνο (Θ. Μανιᾶς), ὡς *Δελφύς, Θεὰ ζώων, ὄφρων*, ὡς *'Ορεία* μήτηρ (Φρυγία, Μ. 'Ασία).

'Η Γαῖα-Γῇ-Μήτηρ παρουσιάζεται *Πολύμαστη, Ζωοδότις, Τροφοδότις, Κουροτρόφος, Καρποφόρος, Ζωοτρόφος, 'Αρνησιδώρα, Παμμήτειρα* κ.λπ. κι εἰδικὰ σὰν Δήμητρα ἀριθμεῖ (κατὰ Γκέχαρτ) 70 ἐπωνυμιά της (π.χ. *'Υψίστη, Πελασγίς, Λουσία, Χλόη, 'Αλωίς, Καλλιγένεια, Χθονία* κ.ἄ.

4. ΓΕΩΜΥΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΙΕΡΑ ΤΟΠΙΑ

(Τὸ ταξίδι πρὸς τὴν Καλυπτόμενη Θεά).

Τὰ *'Ιερὰ Σπήλαια, μητρες τῆς Θεᾶς Γαίας*, τὰ Σπήλαια-"Αδυτα, τὰ *'Ιερά, Γαῖοι, "Αντρα, Παράδεισοι...* Τί γινόταν ἐκεῖ;

'Η γῇ τρέμει. 'Η Μεγάλῃ Γενέτειρα. 'Η Μεγάλῃ Μήτηρ τῆς Γῆς. 'Η Δελφύς. 'Η Μήτηρ τῆς Κίρκης, τῆς Καλυψοῦς (καλύπτω, Kel γερμ. κρύβω, Φράου Χόλ-Χόλλε-Ντιάνα Μόργκαν Λέ-Φέ)... 'Η ἐρωτικὴ 'Επαφή-Γνώση-'Απειλή. *«Τὸ θηλυκὸ Αἰδοῖο ἀπέκτησε δόντια θανατερὰ γιὰ τὸν ἐραστή, καταβροχθίζει τὸν ἥρωα, κατακερματίζει τὸν κόσμο: 'Οδυσσεύς, Ταγχώνζερ, 'Ιππότες τῆς Στρογγυλῆς Τραπεζῆς».* (H.P. Duerr).

Μυητικοὶ θάνατοι. Μυητικὸ ταξίδι πρὸς τὴν 'Αλλαγὴ, Μεταμόρφωση, Σοφία. Μυητικὲς λατρεῖες πού γυρίζουν τὰ *«μέσα ἔξω»*. *Γνωριμία τοῦ "Αλλου.* (Φ.

Ἐφεσία θεὰ μὲ πολλοὺς μαστοὺς (1ος αἰ. π.Χ.).

Παπαδημητρίου, έφ. «Τὸ Βῆμα»). Θεωρίες πολλές γι' αὐτὸ. «*Ὁ,τι βρίσκεται πάνω, τὸ βάζουν κάτω*». (Πετρώνιος).

Ἡ θεωρία «Διαδικασίας τῆς Προβολῆς» ἀπὸ ψυχαναλυτικούς κριτικούς ιδεολογιῶν, θρησκευολόγους, ἔθνοψυχιάτρους (Ντεβερέ) φέρνει κυρίαρχο τὸ *ἀρχαῖο* κὸ *Ἐγώ*, τὸ «*Ἐγὼ τῆς Ἀλλῆς πλευρᾶς*», τοῦ μὴ πολιτισμένου, τοῦ «*θηριώδους βίου*» (Γ. Λουκάς), τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ σεξισμοῦ, τοῦ κόσμου κάτωθεν —ἀπὸ κάτω, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐκτὸς— ἐξῶθεν- ἐκεῖθεν, ἐνὸς κόσμου χωρὶς αἰδῶ, χωρὶς «ἐ-δῶ κι ἐκεῖ, ὅταν κι ὅπου, χωρὶς γιὰτί...» σ' ἓνα ὄνειρικό χρόνο τοῦ Hans Peter Düerr. Αὐτὸν τὸν ἄλλο κόσμο τὸν διαβάζουμε ἀμέσως· γνωρίζουμε τὰ σύμβολά του, μὲ τὴν σοφία τῶν ὀρμεμφύτων μας.

Ξέρουμε τυφλὰ τί εἶναι *Μαῦρο, Μητέρα, Σπηλιά, Κόλπος, Πέρασμα-Πόρος...*

“Outside of this - Inside of that” τίτλος τραγουδιοῦ: «*Εἴμαστε παρόντες σ' ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ ἔργου*» (Βατσλάβ Χάβελ). Καὶ δὲν θὰ γελαίμε γιὰ τὸν Κάρλ Βαλεντίν, ὁ ὁποῖος πάει σ' ἓνα κατὰστημα δίσκων καὶ θέλει ἐπίμονα ν' ἀγοράσει τὴ μία μεριά τοῦ δίσκου!

5. ΓΑΙΑ, ΧΩΡΙΣ ΒΑΡΒΑΡΑ ΑΚΡΩΝΥΜΑ

Ἡ πρώτη ἐπιστημονικὴ ὑπόθεση, ὅτι ἡ Γῆ εἶναι ζωντανή, ἐκφράστηκε ἀπὸ τὸν James Hutton τὸ 1785 σὲ μιὰ διάλεξή του. Ὅμως ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα ὁ Ρῶσος Vladimir Vernadsky εἶχε ἤδη εἰσαγάγει τὸν ὄρο «*Βίοςφαιρα*» (ἔδαφος κι ἀτμόσφαιρα, ὅπου ὑπάρχει ζωὴ).

Οἱ βιολόγοι F. Doolittle καὶ R. Dawkins, ἀναφερόμενοι στὴν «ὑπόθεση Γαῖα», ἰσχυρίστηκαν ὅτι «*δὲν ὑπάρχει διαδικασία φυσικῆς ἐπιλογῆς ποὺ νὰ ὁδηγεῖ σὲ φυσικὸ ἀλτρουϊσμό μεγάλης κλίμακας*», δηλαδὴ σὲ ἐξωτερικέυση μιᾶς γηγενοῦς τάσεως γιὰ ὁμοιοστασία στὴ Βίοςφαιρα (ὁμοιοστασία εἶναι ιδιότητα τῶν ζωντανῶν ὄντων νὰ διατηροῦν σταθερὲς ὁρισμένες κρίσιμες γι' αὐτὰ φυσικὲς καὶ χημικὲς παραμέτρους, παρὰ τὴν ἐπίδραση περιβαλλοντικῶν διαταραχῶν).

Κάπου 15-20 χρόνια πρὶν ἡ Ν.Α.Σ.Α. ἄρχισε νὰ ἐρευνᾷ γιὰ ζωὴ σὲ ἄλλους πλανῆτες (Ἄρη, Ἀφροδίτη), ὁπότε τὸ ἐνδιαφέρον ἐπικεντρώθηκε καὶ σὲ εἰδικές, φυσικὲς, καταλληλότητες, ὅπως φύκια, βακτήρια, ἀμινοξέα, ὀπτικά ἐνεργεῖς οὐσίες κ.λπ.

Ὁ J.E. Lovelock ἔθεσε τὴν ἰδέα τῆς Gaia-Γαίας γιὰ πρώτη φορὰ τὸ 1969· τὴ λέξη διάλεξε ἀπὸ τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά, προτιμώντας τὴν, ὅπως γράφει ὁ ἴδιος, ἀπὸ τὰ «*βάρβαρα ἀκρώνυμα*», ὅπως τὸ B.U.S.T./H. (Biocycbernetic Universal System/Tendency Homeostasis).

Ἡ θεωρία ὅτι ἡ Γῆ ἐμφανίζει συμπεριφορὰ ζωντανοῦ ὄντος ὑποστηρίχθηκε μὲ πλῆθος ἐπιχειρημάτων πρόσφατα ἀπὸ τὸν J. Lovelock, F.R.S. στὸ βιβλίο του “*Gaia*”, Oxford Un. Press, 1979, 1982, 1987, 1988. Στὴ γραμμὴ τοῦ ἴδιου κινεῖται καὶ ἡ καθ. L. Margulis γιὰ τὴν προώθηση τῶν ἀπόψεων αὐτῶν στὶς Η.Π.Α.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματά του εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) Ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικὴ χημεία. Ἡ μεταβολὴ τῆς σύστασης τῆς ἀτμόσφαιρας τῆς γῆς σὲ κρίσιμα συστατικά, ὅπως O₂, CO₂, NH₃, N, ἦταν πάντα τέτοια, ὥστε νὰ ὑποστηρίζεται ἡ ὑπαρξὴ ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ στρατοσφαιρικὸν προφυλάσσει τὴν ζωὴ ἀπὸ τὴν ὑπεριώδη ἀκτινοβολία, ἐνῶ εἶναι σαφές ὅτι ἡ ζωὴ

δέν θα υπήρχε χωρίς το «ατμοσφαιρικό φαινόμενο θερμοκηπίου».

β) Τα ίχνοστοιχεία (Se, Co, Cu, J κ.λπ.) έχουν ρυθμιστεί στη διάρκεια «ζωής» της βιόσφαιρας έτσι, ώστε να υποστηρίζουν τη ζωή, αλλά να επεμβαίνουν λίγο σ' αυτήν.

γ) Οί στρωματολίθιοι (βιοϊζηματογενείς δομές, ηλικίας τριών και πλέον δισεκατομμυρίων ετών), που βρίσκονται σε αρκετές περιοχές της γης, δείχνουν ότι είχαν σχηματιστεί από φωτοσύνθεση (όπως τα φαιοφύκη σήμερα), μετατρέποντας την ήλιακή ακτινοβολία σε χημική ενέργεια. Οί δομές αυτές θεωρούνται από τους βιοχημικούς ως οί πρωτογενείς μορφές «ζωής» της «πέτρας».

δ) 'Η ρύθμιση της θερμοκρασίας της Γης φαίνεται να υπακούει σε μηχανισμό ανάδρασης.

ε) 'Η περιεκτικότητα της θάλασσας σε άλατι υπακούει επίσης σε μηχανισμό ανάδρασης και ή λογικοφανής θεωρία είναι ότι πρέπει να υπάρχουν «όπες» στη θάλασσα, απ' όπου τ' άλατι εξαφανίζεται, ώστε ν' αντισταθμίζεται στη συνέχεια ή ποσότητα που προστίθεται. 'Η μόνη εξήγηση είναι ότι ή άλμυρότητα των ωκεανών φαίνεται ότι είναι υπό βιολογικό έλεγχο.

Κι άλλες υποθέσεις τίθενται εδώ. 'Η τεκτονική λιθοσφαιρικών πλακών μπορεί να έχει βιολογική προέλευση; Το διμεθυλσουλφίδιο μπορεί να είναι ο κύριος φορέας του θείου στο φυσικό περιβάλλον; Τα δάση των υγρών τροπικών μπορεί να είναι οί πιό ευπρόσβλητες και ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές σε σχέση με τη δράση του ανθρώπου;

6. ΓΕΩΜΕΤΕΩΡΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Πράνα, μάνα, άνιμα μούντι των αλχημιστών, *ζωικός μαγνητισμός-orgone-energy* (σύγχρονη επιστήμη), *τσι, βρίλ, το πνεύμα serpent current*, το *φίδι* στην ορολογία του Feng Shui παρουσιάζει τὰ ρεύματα της γης, της ζωής, το γίν γίνεται δυνατό θηλυκό ρεύμα ζωής· ο άνθρωπος προσπάθησε να το εγκλωβίσει, να το χαρακτηρίσει, να το φτιάξει. ('Ο Dr W. Reich θέλησε να το κλείσει σε κουτιά ξύλινα ή μετάλλινα). Κι είπαν ότι ή ζωική δύναμη αυτή (ή αιώνια σχέση Γαίας κι 'Ανθρώπου), ο παντεπόπτης, ο τανυστής όρμης και ενέργειας πλημμύριζε τη «Χρυσή 'Εποχή» της επικοινωνίας της ευτυχισμένης 'Ανθρωπότητας και της Γαίας.

Οί άνθρωποι επηρεάζονται από τὰ ρεύματα διαφόρων δυνάμεων της Γης (Πλούταρχος): μερικά τρελαίνουν, αρρωσταίνουν, θανατώνουν κι άλλα είναι ευεργετικά. 'Η εγκληματικότητα έχει συχνά σχέση μ' αυτά τὰ ρεύματα ή τοπία ή κλίματα, ακόμη και με τον εγκλιματισμό (acclimatisation) ή τον «ζωτικό χώρο» ή «την οικολογική μονάδα». 'Αλλά γι' αυτά θα γράψουμε σύντομα μιὰ άλλη φορά μιλώντας για *Γεωμετεωροπαθολογία*, που ξεετάζει και τους σχετικούς με τ' άνωτέρω «*facteurs du troubles*» και τὰ κάθετα της σύγχρονης *Γεωπολιτικής* (από Βορρά προς Νότο).

7. ΓΕΩΕΠΙΣΤΗΜΕΣ, ΑΥΡΙΟ ΓΑΙΟΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Στο Γεωγραφικό Συνέδριο του Institut of British Geographers, Jan. 1991 παρακολουθήσαμε τον A.S. Goudie (Oxford Un.) να τονίζει, ότι οί αλλαγές του τρόπου που ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τη γη, αντικατοπτρίζονται σε γεωμορφολογι-

κές και περιβαλλοντικές, τὸν J. Thorne (Un. of Bristol) νὰ διαπιστώνει τὴν ὑπαρξὴ μὴ γραμμικῶν σχέσεων, οἱ ὁποῖες διέπουν τὴν ἐξέλιξη γεωγραφικῶν συστημάτων, ποὺ περιλαμβάνουν ἀλληλεπιδράσεις κλίματος-ἐδάφους-χλωρίδας.

Ἡ Βιοχωροταξία εἶναι μιὰ ὄψη τῆς πίστης ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὴ σωστὴ διαχείριση τῆς γῆς, ὅπου τοπικὰ ἀνήκει καὶ εἶναι ἡ κοινωνικὴ κίνηση αὐτὴ τῆς Βιοχωροταξίας (Bioregionalism). Περισσότερο ἕνας νέος τρόπος σκέψης παρὰ μιὰ ὁλοκληρωμένη θεωρία. Ἡ βιοχωροταξικὴ κίνηση βασίζεται στὴ δημιουργία μιᾶς «τοπικῆς» συνειδήσεως χώρου, ἡ ὁποία ἐπικεντρώνεται στὴ *Βιοζώνη* (γεωγραφικὴ ἐπαρχία οἰκολογικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἐνότητος, ὀριζόμενῃ ὑδρολογικὰ καὶ γεωμορφολογικὰ). Ἡ Βιοζώνη εἶναι ἕνα «πεδίο συνειδήσεως», ὅπου ὁ ἄνθρωπος πληθυσμὸς -πανίδα - χλωρίδα - γεωγραφικὸς χώρος ἀποτελοῦν μιὰ ἐνότητα (π.χ. Βιοζώνη τῆς Sonora). Πρβλ. καὶ "*Store-house of consciousness*" τοῦ Βουδδισμού, ὅπου ὁ χώρος ἐννοεῖται ἔτσι ἀπὸ μιὰ εἰδικὴ ἄποψη, ἀλλὰ ὁ χώρος ἐννοεῖται ἔτσι ἀπὸ μιὰ εἰδικὴ ἄποψη ἀλληλεπενέργειας στὸ "*The Betweenness of Place*" τοῦ J.N. Entrikin.

Τὸ μέλλον τὸ πολιτικὸ, κοινωνικὸ, οἰκονομικὸ ἀνήκει σὲ βιοχωροταξικὲς ζῶνες τοπικῆς αὐτοδιαχείρισης-αὐτοδιοίκησης. Κινήσεις πολλὰς γιὰ θέματα Γῆς (Wander Vogel — μεταναστευτικῶν πουλιῶν), τῶν πράσινων, τῶν Νεοζανζαν-ρουσσῶ, οἰκολόγων κ.λπ. Μεγάλῃ προσπάθειᾳ εἶναι ἡ τῶν Bions, ἡ «Βιοπολιτικὴ» ('Αγνὴ Ἀρβανίτη), ἡ θεώρηση - οἰκολογικὸ νοικοκύρεμα ἀνθρώπων - φυσικῶν χώρων, ἡ μελέτῃ τῆς Γεωγραφίας σὲ σχέση μὲ τὸ Μεταμοντερνισμό (D. Harvey καθ. Oxford) σὲ προοπτικὲς μεγάλες γιὰ τοὺς σύγχρονους γεωγράφους.

Ἡ Γεωψυχολογία ἐξετάζει ἕνα ἢ περισσότερα, χωριστὰ ἢ μαζί, στοιχεῖα, πεδία, ὀρίζοντες καὶ κυριαρχίες, πολὺ εὐρύτερα ἀπὸ τὰ ἄλλοτε κλασσικὰ - συμβατικὰ πλαίσια τῆς «*Γηραιᾶς Κυρίας*», τῆς Γεωλογίας· ἐμπλουτισμένες μὲ luminosités γεωαισθητικὲς, γεωαισθητικὲς, κοσμικὲς, βιολογικὲς, ποὺ ἐλέγχουν τὸ «ψυχοφυσιολογικὸ» τόνο τῆς Γαίας (π.χ. radionics).

Οἱ Γεωεπιστῆμες τώρα εἶναι οἱ ὑπερσύγχρονες ἐπιστῆμες μὲ πολλοὺς προκλητικοὺς κλάδους ἔρευνας.

Οἱ Γαιοεπιστῆμες θὰ ἔχουν τὸ λόγο καὶ τὸ διάλογο. Ὁ ρόλος τῶν φυσικῶν πηγῶν, ἄλλωστε, θάναί ὁ πρῶτιστος στίς στρογγυλές, κι ὅποιες ἄλλες τράπεζες.

Εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ γεωσυστημικὴ προσέγγιση τῆς Γαίας, ἐφ' ὅσον αὐτὴ εἶναι τὸ μέγιστο καὶ τὸ πολυπλοκότερο γεωσύστημα τῆς ἀνθρώπινης ἐποπτείας.

Σὲ μιὰ τέτοια θεώρηση θὰ πρέπει (Φ. Παπαδημητρίου 1989) ὁλόκληρος ὁ πλανήτης νὰ ὑπακοῦι σὲ ὀρισμένους νόμους, ὅπως τὰ «*θερμοδυναμικὰ ἀξιώματα*, ἡ ἀρχὴ *Le Chatelier*, ἡ ἀρχὴ ἐπάρκειας καὶ τὰ ἐπὶ ἀξιώματα *Vernadsky*». Οἱ ἀρχὲς αὐτὲς καθορίζουν ὡς ἕνα σημεῖο τὴν περιβαλλοντικὴ συμπεριφορὰ τοῦ συστήματος ΓΑΙΑ, τὴ φυσικὴ συμπεριφορὰ (π.χ. οἱ 14 κινήσεις του, τροχιές, πεδία) ἢ τὸ χημισμό του.

Παρατηροῦμε ἐπίσης, ὅτι αὐτορρυθμίσεις τοῦ τύπου τῆς θεωρίας Milan Kovich συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ὑπόθεσης «ΓΑΙΑ» ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐμφανίζουν μιὰ ἐνδιάμεση συμπεριφορὰ (μεταξὺ περιβαλλοντικοῦ καὶ φυσικοῦ νόμου).

Ἡ αὐτοοργάνωση τῆς ὕλης εἶναι ἀναπόφευκτη σ' ἀνοικτὰ συστήματα ποὺ βρίσκονται μακριὰ ἀπὸ ἰσορροπία (I. Prigogine). Ὑπόθεση «*Γαῖα καὶ Αὐτοοργάνωση τῆς ὕλης*» συμβαδίζουν ἐδῶ ἐπιστημονικά, στὴν προσπάθεια ἐξήγησης τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς.

Στην υπόθεση «Γαΐα» θά μπορούσε νά επισυναφθεῖ καί ἡ ἀπάντηση στοῦ αἰνίγματος τῆς ἀνθρώπινης «*Ὁρθογένεσης*» (ἄμεση, ὀρθή γένεση ἐνὸς εἶδους), ἀκολουθούσης μᾶλλον μιᾶ ἐσωτερικῆ ἐπιταγῇ, παρά τῇ βιολογικῇ ἐπιλογῇ (Α. Lotka, 1956), πού κατατείνει στήν ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου βάσει τῆς πολιτισμικῆς του ἐμπειρίας καί γνωστικῆς ἱκανότητάς του, σάν ἕνας παράδρομος τῆς φυσικῆς ἐξέλιξης.

Τό πιό καυτό ἐρώτημα σήμερα: Ποιά εἶναι ἡ σχέση τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης (τῆς ἀτομικῆς καί τῆς συλλογικῆς) μέ τὴν πλανητικὴ συνείδηση τῆς Γαΐας; Πῶς καθορίζεται *τώρα* αὐτὴ ἡ σχέση; Ἡ «Γαῖα» (*gaian*) σύστημα (σάν ἐγκέφαλος καί νευρικό σύστημα), ἕνας τεράστιος ζωντανὸς ὀργανισμός, μιὰ ὁλοκληρωμένη συνείδηση, βεβαίως, περιμένουμε νά ἔχει εὐαίσθησις σὲ οἰκολογικὲς ἀλλαγές, καί ἐκδηλώσεις αὐτοσυντήρησης στοῦ ταξίδι της μέσα στοῦ χρόνου.

Κι ἄλλο ἕνα καυτό ἐρώτημα: Ποιές γνώσεις-μελέτες τῶν ἀρχαίων, ἀρχαιολογικὲς καί μυθολογικὲς ἀναφορές, ἀφοῦ ἐνισχύσουν τὴ θέση Γαΐα, θὰ συνδεθοῦν μέ τὴ σύγχρονη ἐπιστήμη; Ποιοὶ ἐπιστήμονες θὰ τολμήσουν; Κοινὴ σ' ὅλες τὶς φυλὲς τῆς γῆς ἀποτελεῖ ἡ προσπάθεια γιὰ ἐπικοινωνία μέ τὸ «Πνεῦμα τῆς Γῆς» (καί μέσω ὁμαλῶν, κυκλικῶν ναῶν, ντόλμεν, πυραμίδων κ.λπ.). Ἀπὸ τὶς διάφορες πῖστες μποροῦμε νά ἔχουμε συνοπτικὰ ἕνα συμπέρασμα γιὰ τὴ θεώρηση τῆς Γαΐας ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους λαούς: Γαΐα= θηλυκὴ θεότητα μέ δυνατότητα προφητείας, μέ ὑπερμέγεθες ἀρχεῖο-μνήμη τῶν συμβάντων ἐπὶ γῆς καί μέ μιὰ χαμηλότερη (κατὰ πολλοὺς) τοῦ ἀνθρώπου εὐφυΐα, ἱκανὴ νά τῆς προσφέρει αὐτορρύθμιση-αὐτοσυντήρηση (ἀκόμα καί καταστροφὴ τῆς ἀνθρωπότητος ἐπανειλημμένα, ὅταν αὐτὴ γίνεται «κακὴ κι ἐπικίνδυνη» π.χ. Ἡ Ατλαντίδα, Νῶε κ.λπ.). Τὸ φύτευμα τῶν μενίρ, ὁ βελονισμὸς τῆς ἐπιδερμίδας της δὲν γινόταν γιὰ μεταφορὰ ἐνέργειας, βιονέργειας;

Ἡ Γῆ ὑποφέρει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ἡ Γαΐα ὑποφέρει ἀκόμη περισσότερο. Ὁ ἄνθρωπος τὴν φορτώνει ἀπόβλητα, τὴν μολύνει μέ κάθε λογῆς χημικὲς τεχνητὲς οὐσίες, τὴν παραγεμίζει μέ πυρηνικὰ ὅπλα κ.λπ. Ὅλ' αὐτὰ μικραίνουν τὴν ἀντοχὴ καί τὴν ἱκανότητά της.

Κι ἄλλο ἕνα καυτό ἐρώτημα: Πότε θὰ μάθουμε νά ζοῦμε μέ τὴ Γαΐα;

Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν ἀπόκρυφο νόμο τοῦ Murphy, «*ἂν κάτι μπορεῖ νά πάει στραβά, θὰ πάει*», ἔρχεται μιὰ νέα ἐποχὴ στὴν ἀνθρώπινη νοοτροπία, μέ τὴν προϋπόθεση ὅτι «μετὰ τὸ κακὸ θάρθει τὸ καλόν»; Ἡ Γαΐα μᾶς ὅρισε ὅτι «*ἡ θνητότητα εἶναι τὸ τίμημα γιὰ τὴν ἀτομικότητα*» (πρβλ. Β' Νόμος Θερμοδυναμικῆς).

Μέ τὴν ἀστυνόμευση-νομοθεσίαν τῆς «Ὁμοιοστασίας» πού κυβερνᾷ τὰ ζῶντα ὄντα, ἡ Γαΐα ἐννοεῖ νά ὀρίζει κανόνες καί ὅρια συμπεριφορᾶς σάν ἕνα πελῶριο *Σαβουὰρ Βίβρ*, μιὰ *δεοντολογία*, πού ὀφείλουμε νά τηρήσουμε σάν βίοςφαιρα καί σάν ἀνθρωπότητα.

Ἡλεκτρισμένες βέβαια οἱ φωνὲς τῶν οἰκολόγων-οἰκομάχων, ἡ Γεωοικονομία, μιὰ *κόρη τῆς Γεωργίας*, τώρα κάνει ἐπίθεση στοῦ πρόβλημα παραγωγῆς, ἀλλὰ καί Ἡ Αποκαλυψομανία («Ἀποκάλυψη for breakfast»), Ἡ Αδαμισμός, Νοστραδαμισμός, κατάλυση συνόρων, θρησκείων, γλωσσῶν, ἀξιῶν, ἰδεῶν, κομμάτων, «ζητιάνων τῆς Αἰωνιότητος» (Κ. Ταβουλαρέας) κ.ἄ. Βιβλία μέ τίτλους «*Κύκνειον ἄσμα τῆς γῆς*»...

Χορεύει ὁ Σίβα ὁ Μετατροπέας.

Ὁ κόσμος παίνει ἱλιγγιωδῶς «*σ' ἠλεκτρονικὲς Ἱνες, ἐνέργειες*» (Michael O-

penheimer). Βασιλεία της Πληροφορίας, τών Δικτύων 'Επικοινωνίας, 'Αγωγιμότητας, Νευρώνων και της έρευνας της συγχρονικότητας (W. Pauli). 'Η Γαΐα είναι σαν ένας έγκέφαλος, που τ' ανθρώπινα συστήματα επικοινωνίας του είναι οι νευρώνες του. 'Επιχειρείται σέ διδακτορική υπόψηφιότητα τώρα ή θέση ότι οι «πληροφορίες είναι οι ιδέες του Πλάτωνα» (Α. Κατσαμάνης). Κι όμως μερικοί μιλούν για «Α-βιολογική γή» προσεχώς ή την υπόθεση Γαΐα την χαρακτηρίζουν «τολμηρή» ή «παλιά υπόθεση με νέο όνομα». 'Η 'Αμερικανική Φρήκ Φιλολογία δηλώνει: «Τὰ εισιτήρια που εκδίδει ή Γή είναι μιᾶς διαδρομής, μονά, one way» δηλαδή: ή επιστροφή έχει χαθεί». Κι οι άνεμελοι δηλώνουν: «Γαΐα πυρί μιχθήτω».

Στό Βερολίνο είχε συζητηθεί ή πρόθεση νά ένωθούν τά μέσα της 'Ιατρικής, Τεχνολογίας, Ψυχολογίας με της Γεωργίας, χρειάζονται Γεωιατρική, Γεωυγιεινή, Γεωτεχνικές.

Είχαμε τήν Agriculture-Γεωργία. Τώρα εκτός απ' αυτήν θά έχουμε τήν *Ac-cultuation* (Ad-cultura), συγκεκρισμο προς-σύν-όδοιορία. Καλλιέργεια και πολιτισμός για όλους, δηλαδή. Κάθε σπουδαίο γεγονός θά είναι, «για όλη τήν Οίκουμένη», υποστήριζε σέ μιᾶ συζήτηση τόν περασμένο μήνα ή Γλυκατζή-'Αρβελέρ.

«*Nature must be considered as a whole, if she is to be understood in detail* (Bunge). Πώς θά γινόταν ν' ανακαλύψουμε τόν 'Υπέρκοσμο, αν οι θεωρήσεις μας είναι αληθινή γνώση ή μόνο καλοφαμπρικαρισμένα όνειρα; (Fayerbent).

'Ανεμοστρόβιλοι συνημάτων κι έρωτηματικών.

Μακριά από εϋπεπτες απαντήσεις.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 'Απολλόδωρος, «*Βιβλιοθήκη*». Ed. R. Wagner, Leipzig [T] 1965.
 Beyer Stephan, «*The cult of Tara*». University of California Press, Berkeley, 1978.
 Brinton Perera, «*Descent to the Goddess*». Έκδ. 'Ιάμβλιχος. 'Αθήνα 1989.
 Conway E.J., «*The geochemical evolution of the ocean*». Proceed. Royal Irish Academy, B48-119, 1942.
 Dubos R., «*Symbiosis between Earth and Hymankind*». Science 193/459/1976.
 Eliade M., «*A history of Religious ideas*». Univ. of Chicago Press, 1978.
 Foucault M., «*Les mots et les choses*». Une archéologie des sciences humaines" Paris. Gallimar 1966.
 Garrels R.M. - A. Lerman - F.T. Mackenzie, «*Controls of Atmospheric O₂ and CO₂ pastpresent and future*». American Scientist, 64, 306, 1976.
 Gass I.G. - P.S. Smith - R.C.L. Wilson, «*Understanding the Earth*». The Artemis Press. Sussex. 1971.
 Κακριδής Ι.Θ., «*Προομηρικά, Όμηρικά, 'Ησιόδεια*». 'Αθήνα, 1980.
 Lovelock J.E., «*Gaia as seenthrough the atmosphere*». Atmosph. Env. 6, 579, 1972.
 Lovelock J.E. - L. Margoulis, «*Atmospheric homeostasis by and for the biosphere - The Gaia hypothesis*». Tellus 26, 2, 1973.
 Lovelock J.E. - Epton S.R., «*The quest for Gaia*». New Scientist, 6, Febr. 1975.
 Margoulis L. - Lovelock S.E., «*Biological Modulation of the Earth's Atmosphere*», Icarus, 21, 411, 1974.
 Παπαδημητρίου Φ.Θ., «*Μαθηματικές και Μεθοδολογικές προσεγγίσεις Γεωσυστημάτων*». Πρακτ. Β' Γεωγρ. Συνεδρίου, 'Αθήνα. Δεκ. 1989.
 Παπαδημητρίου Φ.Θ., «*Σημειολ. τών σπηλαίων*». Έφημ. «ΤΟ ΒΗΜΑ», 31 Δεκ. 1989.
 Prigogine I. and Isabelle Strengers, «*Order out of Chaos*». USA, Bentam Books Inc., 1984.
 Seiler W., «*The influence of the Biosphere on the Atmosphere*». Pure and applied Geophysics, Birkhäuser Verlag Basle, 1978.

Νερένια δηλητήρια

Είχα πάρα πολλά χρόνια να δώ τον παλιό συμμαθητή μου, τον Πιέρ (ήτανε "Ελληνας γαλλικής καταγωγής). Στο σχολείο κάναμε αρκετή παρέα, αλλά μετά έφυγε για οικονομικές σπουδές στην 'Αγγλία· όταν πήρε το πτυχίο του, γύρισε στην 'Ελλάδα, γνώρισε ξδώ μιὰ καλή κοπέλλα, συνέζησε μαζί της ὀκτώ χρόνια καὶ ἔμεινε παντρεμένος τρία. 'Επειδὴ εἶχε μεγάλες οἰκογενειακὲς ὑποχρεώσεις καὶ ἡ γυναῖκα του δὲν ἐργαζότανε, ἀναγκάστηκε νὰ δουλεύει ἀπὸ τὶς 6 τὸ πρωὶ ὡς τὶς 6 τὸ ἀπόγευμα σὲ δική του δουλειά. "Ὡσπου ἔπαθε ὑπερκόπωση, μπῆκε στὸ νοσοκομεῖο, κι ἡ γυναῖκα του τὸν παράτησε καὶ παντρεύτηκε ἕναν ἄλλον. "Υστερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ κάζο, φιλοσόφησε τὴ ζωὴ, δούλευε λιγότερο καὶ διασκέδαζε περισσότερο. Σὲ ἕνα μόνο δὲν ἔβαλε μυαλό: ἤθελε νὰ ξαναπαντρευτεῖ.

"Ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ποὺ ἦτανε παντρεμένος καὶ δούλευε ὠράριο 'Αφρικῆς, εἶχαμε τελείως χαθεῖ ἀκόμα καὶ ἀπ' τὸ τηλέφωνο. Μόνο μιὰ φορὰ τὸν εἶχα δεῖ τυχαῖα σ' ἕναν κινηματογράφο μὲ τὴν γυναῖκα του, ἡ ὁποία σημειωτέον μοῦ ἔκανε ἄριστη ἐντύπωση, ἂν καὶ μοῦ φάνηκε, ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα λόγια ποὺ ἀνταλλάξαμε, λίγο τσαούσα καὶ φεμινίστρια. Ξαναβγήκαμε μαζί (μὲ τὸν Πιέρ), ὅταν ἔμεινε μόνος. Μοῦ τηλεφώνησε ἕνα βράδυ καὶ μοῦ πρότεινε νὰ πᾶμε σ' ἕνα ὠραῖο ἰταλικὸ ἐστιατόριο στοὺς 'Αμπελοκήπους. 'Εμένα προσωπικὰ τὰ ἰταλικά ἐστιατόρια δὲ μοῦ ἀρέσουνε, ἔχουνε κάτι φαγητὰ μὲ ἀστεῖα ὀνόματα («ὀσομποῦκο», «σκαλοπίνια πιτσαγιόλα», «σπαγγέτι ἀλὰ πουτανέσκα»...), ἀλλὰ γιὰ νὰ τοῦ κάνω τὸ χατίρι καὶ ἐπειδὴ ἤθελα πολὺ νὰ τὸν δῶ, δέχτηκα.

Πήγαμε στὸ ἐστιατόριο καί, ἀφοῦ δώσαμε τὴν παραγγελία, τὸ γκαρσόνι ρώτησε:

«Θὰ πιεῖτε τίποτα;».

«Μιὰ μποτίλια νερό, ἐμφιαλωμένο», τόνισε ὁ φίλος μου ὁ Πιέρ.

Μόλις ἔφυγε τὸ γκαρσόνι, τὸν ρώτησα:

«Γιατί ἐμφιαλωμένο; Δὲν εἶναι ματαίᾳ ἐπίδειξις πλούτου;».

«Καθόλου», μοῦ ἀποκρίθηκε. «Τὰ νερά στὴν 'Αθήνα εἶναι ὅλα μολυσμένα ἀπὸ τὰ λιπάσματα καὶ ἔχουν πολὺ χλώριο».

«Τί ἐννοεῖς;»

«'Η Κωπαῖδα, ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὴν 'Υλίκη, καλλιεργεῖται ἐντατικὰ καὶ χρησιμοποιοῦνται ὑπερβολικὲς ποσότητες λιπασμάτων καὶ γεωργικῶν φαρμάκων. Τὸ νερὸ τῆς βροχῆς παρασύρει τὰ λιπάσματα καὶ τὰ φάρμακα στὶς φρεατικὲς φλέβες καὶ μολύνει τὰ νερά. Στὴν Βρετάννη εἶχε γίνεи σκάνδαλο πρὶν ἀπὸ λίγο καιρό, ὅταν τὸ νερὸ τῆς βρέθηκε γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀκατάλληλο πρὸς πόσιν. Στὴν 'Ελλάδα δὲν γίνεται συστηματικὸς ἔλεγχος τοῦ νεροῦ. Θὰ μπορούσαν καλὴ ὥρα οἱ «τρομοκράτες» νὰ ρίξουν ἕνα βαρέλι κλοφέν στὴ λίμνη τοῦ Μαραθῶνα καὶ νὰ δηλητηριαστοῦμε ὅλοι, πρὶν τὸ πάρει κανένας πρέφα».

«Τί εἶναι τὸ κλοφέν...;»

Εἶναι μιὰ τοξικὴ καὶ ἀδιάλυτη χημικὴ οὐσία ποὺ χρησιμοποιεῖται στὰ ραντάρ τοῦ στρατοῦ καὶ στὴ ΔΕΗ, γιὰ νὰ τὸ ποῦμε ἐκλαϊκευμένα, σὰ λιπαντικό. Εἶχε μάλιστα γίνεи ντόρος, ὅπως διάβασα στὶς ἐφημερίδες, πρὶν δύο χρόνια, ὅταν ἕνας φωστήρας στρατοπεδάρχης στὸ Διόνυσο ἔρριξε τὸ κλοφέν τοῦ στρατοπέδου

του σ' ένα παλιό νταμάρι. Καί έπειδή στην 'Ελλάδα κάνουμε κάτι έκατό φορές καί μᾶς πιάνουν τή μία, φαντάσου πόσες άλλες φορές θάγινε αὐτό ἀπό τόν ἴδιο καί ἀπό άλλους. Στήν περιοχή κοντά στόν τύμβο τῶν Πλαταιέων, πού τροφοδοτεῖ ὅλη τήν πρωτεύουσα μέ ὀπωροκηπευτικά καί βρίσκεται στίς ὑπώρειες τῆς Πεντέλης, θά πέφτει ἀβέρτα τὸ κλοφέν πού χρησιμοποιεῖται στὰ ραντάρ τῶν βουνῶν καί άλλες ἠλεκτρικὲς ἐγκαταστάσεις. 'Η ΔΕΗ, ἀπ' ὅ,τι λένε, ρίχνει τὸ κλοφέν τῆς σὲ διάφορα μέρη, καί — ἴσως ἀπὸ αὐτὸ ἢ τὰ λιπάσματα καί τὰ φυτοφάρμακα — πεθαίνουν σὲ ὀρισμένες λίμνες τῆς χώρας τὰ ψάρια. Σὲ λίγο θ' ἀρχίσουν καί οἱ ἐπιπτώσεις καί στοὺς ἀνθρώπους. Θάπρεπε νὰ γίνεи μιὰ ὑπηρεσία, ὅπως τὸ ΠΕΡΠΑ, πού νὰ μετράει γενικὰ τίς μολύνσεις τῶν νερῶν καί τῆς θάλασσας. "Οχι πῶς καί μέ τὸ ΠΕΡΠΑ κάναμε τίποτα, ἀλλὰ τουλάχιστον ξέρουμε τί ἀναπνέουμε».

«Μήπως εἶσαι οἰκολόγος;»

«Δὲν ψηφίζω οἰκολόγους, γιατί αὐτοὶ εἶναι πολὺ προωθημένα ἄτομα, ἀλλὰ θά ἤμουν πρόθυμος νὰ δώσω τὸ 10% τῶν καταθέσεών μου στήν τράπεζα, γιὰ νὰ βελτιωθεῖ τὸ περιβάλλον. "Εχω αὐτὴ τὴ στιγμή 7.000.000 δρχ. στήν τράπεζα. Δίνω εὐχαρίστως τίς 700.000, γιὰ νὰ φύγει π.χ. τὸ νέφος ἀπὸ τὴν 'Αθήνα. 'Αλλὰ δυστυχῶς στήν 'Ελλάδα οἱ πολιτικὲς ἀποφάσεις παίρνονται δημαγωγικά, κι ὅταν εἶναι νὰ βάλουμε τὸ χέρι στήν τσέπη, ὅλοι κάνουν τὴν πάπια. Γι' αὐτό, "Οθωνα, γιὰ τὴν ὥρα πίνω μόνο ἐμφιαλωμένο νερό. Καί μάλιστα δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνη σ' ὅλες τίς ἐλληνικὲς μάρκες: μόνο σὲ δύο».

Αὐτὲς εἶναι οἱ γνώμες τοῦ φίλου μου, τοῦ Πιέρ. Δὲν εἶναι βέβαια εἰδικὸς ἐπιστήμονας, ἔχει πάρει Μάστερς στήν Σχολὴ Οἰκονομικῶν 'Επιστημῶν τοῦ Λονδίνου καί ἔχει πάθει πρόσφατα ἕνα σόκ ἀπὸ ἐργασιομανία, καί μπορεῖ ἐνδεχομένως νὰ ὑπερβάλλει ὑπερπροστατεύοντας στὸ ἐξῆς τὴν υἡγεία του. Νομίζω ὅμως, ὅτι ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ προβληματίσουν ὄχι βέβαια τοὺς ἀρμόδιους (γιατί αὐτοὶ ἀγρὸν ἠγόρασαν), ἀλλὰ ὅλους ἐμᾶς τοὺς ἀπλοὺς πολῖτες τοῦ νεοελληνικοῦ κρατιδίου. «Προνοεῖν καὶ οὐ μετανοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν», ἔλεγαν οἱ πρόγονοι.

"Οθων Μ. Δέφνερ

Δὲν ὑπάρχει σκεπτόμενος ἄνθρωπος, πού νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται νὰ διαβάξῃ ἕνα περιοδικὸ σὰν τὸν «Δαυλό». Μιλῆστε στόν ἐκλεκτὸ φίλο ἢ γνωστὸ σας γιὰ τὸν «Δαυλό» καὶ ὑποδείξτέ του ποῦ θά τὸν βρῇ (βλ. ὀπισθόφυλλο).

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

Ἡ ἐλληνικότητα τῶν Πομάκων-Θρακῶν κι ὁ ἀνθελληνισμὸς τοῦ Ρωμέικου κράτους

ἽΟ «Τοῦρκος» βουλευτὴς —ἔτσι δηλώνει— κ. Φαῖκογλου σὲ πρόσφατη ἀγόρευση τοῦ στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀναφέρθηκε στὶς μουσουλμανικὲς μειονότητες τῆς Θράκης, τὶς ὁποῖες ἐνεφάνισε συλλήβδην ὡς τουρκικῆς καταγωγῆς. Ἐξυπακούεται, ὅτι, πέραν τῶν συνηθισμένων κραυγῶν καὶ παραληρημάτων, οὐδὲν στοιχεῖο περὶ τῆς τουρκικότητος τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν προσεκόμισε. Συνδυάζοντας κανεῖς τὴ δήλωση αὐτὴ μὲ τὰ κατὰ καιροὺς δημοσιεύματα διαφόρων πρακτόρων τῆς Διεθνοῦς Ἐξουσίας ἢ τῆς Τουρκίας κι ἰδιαίτερα μὲ τὴν «ἐπίσημη ἐτήσια ἔκθεση» τοῦ Σταίητ Ντηπάρτμεντ, ὅπου γίνεται λόγος περὶ Θρακο-μακεδονικῶν μειονοτήτων, ὁδηγεῖται στὸ συμπέρασμα ὅτι σκοπὸς τῆς Λογοκρατίας εἶναι νὰ ἐμφανίσῃ τὴν Ἑλλάδα ὡς κατοικοῦμενη ἀπὸ μειονότητες, κι ἴσως ὅτι στὸν τόπο αὐτὸ μόνο Ἑλλήνες δὲν κατοικοῦν κι οὔτε ποτὲ κατοικοῦσαν... Κι ὁμως *«ὅσονδῆποτε πρὸς τὰ ὀπίσω ἐν τῷ χρόνῳ καὶ ἂν ἀνατρέξωμεν καὶ ὅσονδῆποτε βαθύτερον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἂν ἀνασκάψωμεν, μόνον τῆς φυσικῆς καὶ πολιτιστικῆς Ἀρχαιοελληνικῆς-Ἑλληνικῆς ἐνότητος μνημεῖα ἀνακαλύπτομεν»*, ὅπως εὐστοχα παρατηρεῖ ὁ Ξέρξης Λίβας (*«Ἡ Αἰγίς»*, σελ. 196). Γεννᾶται, λοιπόν, τὸ ἐρώτημα: Ὑπάρχουν πράγματι μειονότητες στὴν Ἑλλάδα, στὰ Βαλκάνια, στὴν Τουρκία κ.ο.κ. καὶ ἂν ναί, τί εἶδους μειονότητες εἰν' αὐτὲς καὶ ποιας μεταχειρίσεως τυγχάνουν;

Ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπλὴ καὶ καταφατικὴ· μᾶς περιεργεῖ ὁμως τὸ γεγονὸς ὅτι ὁμιλοῦν περὶ μειονοτήτων οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Βούλγαροι — πού βέβαια δὲν θὰ ἔπρεπε, γιατί τέτοιες ἀξιώσεις μόνον τὴν εἰρωνεία καὶ τὸν γέλωτα τῶν γνωριζόντων ἱστορίαν ἐπισύρουν. Ὁ σημερινὸς τουρκικὸς λαὸς, γιὰ παράδειγμα, σὲ καμμία περίπτωση δὲν ἐκφράζει τὴν φυλετικὴ κατὰστασι τῆς χώρας αὐτῆς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ τουρκικὸς λαὸς ἀποτελεῖ συγχώνευση διαφόρων ἐθνότητων, πού μερικὲς χιλιάδες Ὀσμανλῆδες καὶ Σελτζουκίδες Τοῦρκοι κατέκτησαν. Τὸ «Τουρκικὸ Ἔθνος» εἶναι τὰ ἔθνη τῶν Ροῦμ (προσωνομία τῶν Ἑλληνοχριστιανῶν), τὰ ὁποῖα οἱ Τοῦρκοι συγχώνευσαν καὶ μεταμόρφωσαν δημογραφικὰ εἴτε διὰ τοῦ βιαίου ἐξισλαμισμού, τοῦ παιδομαζώματος καὶ τῶν ἐπιμιξιῶν εἴτε διὰ τῆς οἰκιοθελοῦς προσχωρήσεως δυσारेστημένων καὶ ἐκφυλισμένων στοιχείων.

Ἐπειδὴ ὁμως τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι τεράστιο, θὰ περιορισθῶ στὶς λεγόμενες «τουρκικὲς μειονότητες» τῆς Θράκης καὶ πιὸ συγκεκριμένα στοὺς Πομάκους, τοὺς ὁποίους τὰ ὄργανα τῆς ἐξ-ουσίας χαρακτηρίζουν Τοῦρκους.

* * *

Ἡ Θράκη ἀπ' τὰ πανάρχαια χρόνια κατοικεῖται ἀπὸ Πελασγούς— *«Ὀδρύσας δὲ καλοῦσιν ἔνιοι πάντας τοὺς ἀπὸ Ἑβρου καὶ Κυψέλων μέχρι Ὀδησσοῦ*

τῆς παραλίας ὑπεροικοῦντας» (Θουκυδίδης, *Ἱστ.*, II, 97). Οἱ Ὀδρύσες αὐτοὶ ἦσαν βασιλικὸ γένος, «*δῖοι πελασγοί*», καὶ ἀποτελοῦν τοὺς ἀρχαιότερους κατοίκους τῆς Ροδόπης (Tomaschek W., σελ. 71). Οἱ «*δῖοι Πελασγοί*» ἐνώθηκαν σὺν τῷ χρόνῳ μὲ τοὺς Βέσσους ἢ Βήσσους —ἐπίσης βασιλικὸ γένος— καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς Διο-βήσσους. Οἱ Βῆσσοι ταυτίζονται μὲ τοὺς Σάτρες, πού σύμφωνα μὲ τὸν Ἡρόδοτο ὑπῆρξαν λάτρες τοῦ Διονύσου καὶ πότες («*Πολύμνια*» 111). Ἄλλα θρακικὰ γένη ἦσαν οἱ Μαῖδες καὶ οἱ Σιντοί, οἱ Βρύγοι ἢ Βρύγες (= Φρύγες) καὶ οἱ Ἀγριᾶνες.

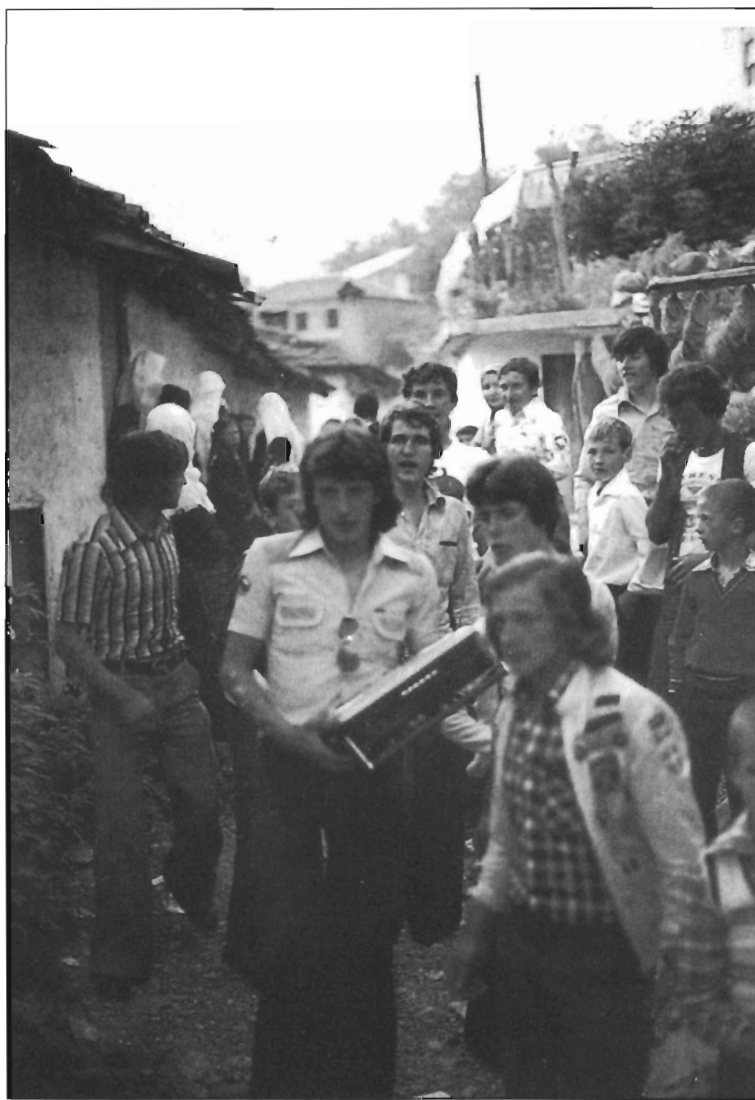
Σύμφωνα μὲ τὸν Θουκυδίδη ὅλα τὰ θρακικὰ γένη ἀνήκουν στὸ γένος τῶν Παίωνων. Οἱ Παῖονες ἀποτελοῦν πανάρχαιο ἐλληνικὸ γένος, πού οἱ ρίζες τους φθάνουν μέχρι καὶ σ' αὐτὸν τὸν Δευκαλίωνα, τὸν γενάρχη τῶν μετακατακλυσμιαίων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι, μὴ διαθέτοντας λεπτομερέστερα στοιχεῖα γιὰ τοὺς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ γεννήτορές τους, ἤρκοῦντο νὰ δηλώσουν ὅλοι τους ὅτι ἦσαν παιδιὰ τοῦ βασιλέως Διός. Οἱ Παῖονες, λοιπόν, ἔλκουν τὴν καταγωγὴ καὶ τὸ ὄνομά τους ἀπὸ τὸν Παίονα, υἱὸν τοῦ Ἐνδυμίωνος καὶ τῆς Ἀστεροδίας· ὁ Ἐνδυμίων ἦταν υἱὸς τοῦ μυθικοῦ Ἀεθλίου καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰόλου Καλύκης. Ὁ Ἀέθλιος, τέλος, φέρεται ὡς υἱὸς τῆς Πρωτογενείας, θυγατρὸς τοῦ Δευκαλίωνος, καὶ τοῦ Διός («*Ἔργα*», τ. 4ος, σελ. 413 κ.έ.).

* * *

Οἱ Πομάκοι, μὲ βάση τὰ ἱστορικὰ δεδομένα, εἶναι γένος ἀκραιφνῶς ἐλληνικό· καὶ οἱ μὲν Πομάκοι τῆς Ροδόπης ἀνήκουν στὸ Δῖον γένος, οἱ δὲ τῆς Ξάνθης εἶναι Ἀγριᾶνες. Καὶ τὰ δυὸ αὐτὰ φύλα Πομάκων μαζί μ' ἓνα τρίτο, πού κατοικεῖ στὴ Βουλγαρία, τῶν Βήσπων, εἶναι Παῖονες, σύμφωνα μὲ τὸ Θουκυδίδη. Γράφει ὁ ἱστορικός: «*Σιτάλκης ὁ Τήρεω Ὀδρύσης, Θρακῶν βασιλεὺς... Παρεκάλει καὶ τῶν ὀρεινῶν Θρακῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων καὶ μαχαιροφόρων, οἱ Δῖοι καλοῦνται, τὴν Ροδόπην οἱ πλεῖστοι οἰκοῦντες... ἀνίστη δὲ καὶ Ἀγριᾶνας καὶ Λαιαίους καὶ ἄλλα ὅσα ἔθνη παιονικά*» (II, 96, 28 κ.ά.).

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Πομάκοι ἀνήκουν σὲ τρία ξεχωριστὰ γένη, ἐπικράτησε νὰ λέγωνται μ' ἓνα ὄνομα, Ἀγριᾶνες, πού στὴν τουρκικὴ μεταφράζεται Πομάκοι (*πομάκ*= ἄγριος). Καὶ δὲν εἶναι καθόλου περίεργο· διότι οἱ Ἀγριᾶνες, σύμφωνα μὲ τὸν Ἀρριανό, ὑπῆρξαν «*οἱ εὐρωστότατοι τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμώτατοι πρὸς τὰ ἀπονώτατα καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη*» («*Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις*», II, 7, 5). Συνδέοντας κανεὶς τὴν πληροφορίαν αὐτὴ τοῦ Ἀρριανοῦ μ' ἐκείνην τοῦ Θουκυδίδου, ὅτι δηλαδὴ ἦσαν ἀνυπότακτοι καὶ «*μαχαιροβγάλτες*», ἀντιλαμβάνεται, γιὰ τὸν οἱ Τοῦρκοι τοὺς εἶπαν «Πομάκους».

Κι ὅμως ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι αὐτὴ, ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος «Πομάκοι»· ἡ λέξις αὐτὴ δὲν εἶναι τουρκικὴ ἀλλὰ ἐλληνικώτατη. Μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι στὴν περίπτωσιν αὐτὴ ἡ σύμπτωση (Πομάκ-Ἀγριᾶν) ἐπαίξε σπουδαῖα τὸ ρόλο της. Διότι ἡ λέξις «Πομάκος» εἶναι παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος Ἀπόμαχος, πού σημαίνει τὸν στρατιωτικό, τὸν πολεμιστὴ, πού τερμάτισε τὴ σταδιοδρομίαν του. Ἡ ἐτυμολογία αὐτὴ εἶναι ἐπικρατέστερη, ἐνισχύεται δὲ ἀπ' τὰ ἴδια τὰ πράγματα· διότι οἱ Ἀγριᾶνες ὑπῆρξαν «ἐπαγγελματίες» πολεμιστὲς ἀπ' τὰ πανάρχαια ἔτη. Σύμφωνα μὲ τὸν Ἀρριανό (ὁ.π.), ἀκολούθησαν ἐν σώματι τὸν Ἀλέξανδρο στὰ βάθη τῆς Ἀσίας, ἀνεδείχθησαν δὲ σὲ ἐπίλεκτο τμήμα τοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος, πού, μαζί μὲ τοὺς Μακεδόνες «ἐταίρους», χάρισαν στὴν Ἑλλάδα τὴν ἐπάξια δόξα καὶ στὴ θνήσκουσα Ἀσία ἀφθονες δυνατότητες ἀν-

*“Ομιλος νεαρῶν Πομάκων τῆς Ροδόπης σὲ γιορτῇ. Τὰ ἀνθρωπο-
λογικὰ τους χαρακτηριστικὰ (καστανόξανθα μαλλιά, καστανὰ μά-
τια, κοκκινωπὴ ἢ «σταρένια» ἐπιδερμίδα, δολιχοκεφαλία, ζυγω-
ματικά μὴ προτεταμένα, κόγχη ματιῶν ὅμοια μ’ ἐκείνη πού ἐμ-
φανίζεται στὶς ἀπεικονίσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου) εἶναι ἐλληνι-
κώτατα καὶ δὲν ἔχουν καμμιά σχέση μετὰ τὰ τουρκομογγολικά.
(Ἀπὸ τὴν μελέτη τοῦ Γιάννη Μαγκριώτη «Πομάκοι ἢ Ροδο-
παῖοι», σ. 56).*

θρώπινης ζωής. 'Ο ἴδιος ἱστορικὸς πολλές δεκάδες φορές ἀναφέρεται στοὺς ἡρωικοὺς 'Αγριᾶνες, πάντοτε δὲ σὲ συνδυασμὸ μὲ τοὺς ὑπασπιστὲς τοῦ βασιλέως, πράγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ἀποτελοῦσαν τὸ «δεξιὸν χέρι». Μετὰ τὴ λήξη τῆς ἀπελευθερωτικῆς καὶ πολιτιστικῆς «στρατείας» τόσο οἱ Μακεδόνες ὅσο κι οἱ 'Αγριᾶνες δὲν ἔμειναν, ὡς γνωστόν, στὴν 'Ασία, γιὰ νὰ καταπιέζουν καὶ ν' ἀπομυζοῦν τὰ ἔθνη ποὺ «κατέκτησαν», ἀλλὰ σὰν ἀγαθοὶ "Ἕλληνες — καί, γιὰ νὰ μὴν τὸ ξεχνοῦμε, ὁ 'Αλέξανδρος ἔλεγε «*συγγενεῖς μὲν* (τῶν 'Ελλήνων) *τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς*» (Πλούταρχος, «Περὶ 'Αλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς» I, 329 β) — ἔλαβαν τὰ δίκαια διπλώματα ἀνθρώπου ἀπ' τὸν, δακρυσμένο φαντάζομαι, διογενῆ Μακεδόνα κι ἀνεχώρησαν γιὰ τὶς ἰδιαίτερές τους πατρίδες, προκειμένου νὰ ζήσουν τὴν γεμάτη ἀγαθὴς μνήμης ζωὴ τῶν 'Απομάχων-Πομάκων.

'Απόμαχοι, λοιπόν, καὶ ἐπὶ τὸ λαϊκώτερον 'Α-Πομάχοι 'Α-πομάχοι μετὰ τὴ συνθήκη ἀφαίρεση καὶ 'Πομάκοι, τέλος, χάριν εὐφωνίας, δὲν εἶναι παρὰ οἱ "Ἕλληνες 'Αγριᾶνες, ποὺ ἀπ' τὰ παμπάλαια ἔτη κατοικοῦν στὴ Ροδόπη, στὴν Ξάνθη, στὸν Ἐβρο καὶ στὴ σημερινὴ Βουλγαρία, οὐδεμίαν δὲ φυλετικὴ σχέση ἔχουν τόσο μὲ τοὺς Βουλγάρους ὅσο καὶ μὲ τοὺς Τούρκους. (Οἱ διάφορες ἐτυμολογίες ποὺ δόθηκαν κατὰ καιροὺς στὸ ὄνομα «πομάκος» εἶτε ἐκ τῆς ἀρχ. λέξεως πόμαξ= πότης, Ξηροτύρης, εἶτε ἀπ' τὴ λέξη Πόμα= ἀρχ. θρακικὴ πόλη, Ἄμαντος, εἶτε ἀπ' τὸ ρῆμα τῆς πομακικῆς διαλέκτου *πομάγκαμ*= βοηθῶ, μπορεῖ νὰ φαίνωνται ἐπιτυχεῖς, «μυρίζουν» ὥστόσο γερμανικὴ φιλολογία, τουτέστιν λογιωτατισμὸ).

* * *

Ποιὰ εἶναι ἡ κατάσταση τῶν τέκνων τῶν 'Απομάχων, τοῦ ἡρωικοῦ αὐτοῦ γένους, ποὺ τόσους ἀγῶνες ἔδωσε γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς 'Ελλάδος καὶ γιὰ τὴν ἐπικράτηση στὸν κόσμον «τοῦ Μεγάλου, τοῦ Ὠραίου καὶ τοῦ Ἀληθινοῦ»;

Τὰ δεινὰ τῶν 'Πομάκων, ὅπως βέβαια κι ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας, ἄρχισαν ἀμέσως μετὰ τὴ δολοφονία τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, ποὺ συντελέστηκε στὸ πρόσωπο τοῦ διογενοῦς 'Αλεξάνδρου, γι' αὐτὸ καὶ «δίκαια ἐθρήνησαν τὸν θάνατόν του ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὑποταχθέντα ἔθνη, ἔκλαυσεν δὲ καὶ ὁ ὑπ' αὐτοῦ καθαιρεθεὶς βασιλείος οἶκος», ὅπως μὲ ἐκπληξὴ παρατηρεῖ ὁ Μοντεσκιέ («*Περὶ τοῦ πνεύματος τῶν Νόμων*»). Οἱ «αὐτόνομοι καὶ μαχαιοφόροι Δῖοι», «οἱ εὐρωστότατοι καὶ μαχιμώτατοι 'Αγριᾶνες», ποὺ ἔζησαν τὸ μεγαλεῖο τῆς Οἰκουμένης 'Ελ-λάδος καὶ γεύτηκαν τὴν 'Ελ-ευθερίαν, ποὺ εἶδαν τὴν 'Αλ-ήθεια ἐνσαρκωμένη στὸ πρόσωπο τοῦ 'Αλ-εξάνδρου, φυσικὸ ἦταν ν' ἀποτελέσουν ἄμεσο στόχο τῆς δουλοποιοῦ λογοκρατίας, διότι ἄνθρωποι σὰν κι αὐτοὺς οὔτε ὑποτάσσονται οὔτε καὶ προσαρμόζονται στὸ φθινὸ πνεῦμα τῆς ἐξουσίας. Οἱ ἐκπρόσωποι, λοιπόν, τῆς δυνάμεως (Ρώμη, Βυζάντιο, Εὐρώπη καὶ Ἀμερικὴ) καὶ διὰ τῶν χωροφυλάκων τους (Σ(κ)λαβο-βούλγαροι, Τούρκοι, 'Ελλαδικὸν κράτος) ἄσκησαν καὶ ἀσκοῦν κάθε μορφῆς βιασμούς, προκειμένου νὰ κάμψουν τὸ φρόνημα τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν 'Ελλήνων, νὰ τοὺς ἀποπροσανατολίσουν ἀπ' τὴν ἐθνικὴ τους πορεία καί, διὰ τῆς μεθόδου τοῦ προκρούστη, νὰ τοὺς ὑποβιβάσουν στὰ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα μέτρα τοῦ λογοκρατικοῦ προτύπου καὶ νὰ τοὺς ἐξαφανίσουν ἀπὸ προσώπου γῆς.

* * *

'Η Ρώμη, ὅπως καὶ ἡ Νέα Ρώμη ἢ Νέα Σιών (= Κωνσταντινούπολις) στὰ

πρώτα βήματά της, είχαν ν' αντιμετώπισουν σοβαρότατα προβλήματα (καταστροφή του 'Ελληνικού Πολιτισμού, κατασυκοφάντηση των 'Ελληνικῶν ιδεῶν καὶ ἀξιῶν, λογοκρατικοποίηση των 'Ελλήνων), γι' αὐτὸ βέβαια καὶ δὲν ἀσχολήθηκαν σοβαρὰ μὲ τοὺς 'Πομάκους καὶ τοὺς Θρακο-μακεδόνες γενικώτερα, πού γιὰ ἓνα ἄρκετὰ μεγάλο διάστημα ἔζησαν τὸν παραδοσιακὸ ἑλληνικὸ τρόπο ζωῆς. Καὶ ναὶ μὲν «*ἡ Θράκη, βασιλεύουσα πρίν, Ῥωμαίοις νῦν πᾶσά ἐστι ὑποχείριος*» (Πλούταρχος, «*Αἴμ. Παῦλος*», Α' 9), ἐξακολουθοῦσαν ὅμως νὰ ἰσχύουν «*τὰ κοινὰ δόξαντα τῶν Θρακῶν*» καὶ τὸ χρυσαορικὸν σύστημα, πού, κατὰ τὸν Πολύβιο («*Ιστ. XVIII, 29 κ.έ.*»), «*ἦτο σύστημά τι τῶν ἐπὶ Θράκης 'Ελλήνων ἐλληνικώτατον*».

Σύμφωνα μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ ὁ βασιλεὺς τῶν 'Οδρυσῶν Θράκης εἶχε τὸ προνόμιο τῆς αὐτονομίας τῶν Μακεδονικῶν πόλεων («*ἡ Θράκη δὲ καὶ Μακεδονία καλεῖται*» Στράβων, *Γεωγρ. Ζ', 30*), στίς ὁποῖες λειτουργοῦσε ἡ ἐκκλησία τοῦ Δήμου μ' ἐπικεφαλῆς τὸν *βούλαρχον* ἢ *γερουσιάρχη*ν, τοὺς *ἐπωνύμους* ἄρχοντες, τοὺς *πολιτάρχας*, *πολεμάρχους*, *ἐπιμελητάς* κ.ο.κ. καὶ ἴσχυε τὸ σύστημα τῶν τριῶν κοινωνικῶν τάξεων ἥτοι τῶν *αἰγικορέων* (= κτηνοτρόφοι, ἀγρότες), τῶν *ἀργαέων* (= ἐργάτες, βιοτέχνες) καὶ τῶν *γελεύντων* (= ἰθύνουσα τάξη, μορφωμένοι, στρατιωτικοί). Ἄς σημειωθεῖ ὅτι οἱ Θράκες διατήρησαν ἀμιγῆ τὴ θρησκεία τους ἐπὶ μακρὸν χρόνον μὲ τοὺς ἱερομνήμονες, τοὺς ὀργεῶνες καὶ θιάσους, τοὺς ἀμφικτύονες κ.ο.κ., ὅπως καὶ τὸ οἰκονομικὸν σύστημά τους μὲ τοὺς ταμίεις, τοὺς ἀγορανόμους, σιτάρχες, πανηγυριάρχες, τελῶνες, ἀργυροταμίεις, ὥστε δίκαια ὁ Πολύβιος παρατηρεῖ ὅτι «*Μακεδόνας ἀφιᾶσι ἐλευθέρους... νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις*» (δ.π.).

* * *

Τὸ παραπάνω καθεστὼς τῆς Θράκης καταργήθηκε σταδιακὰ ἀπ' τοὺς βυζαντινοὺς αὐτοκράτορες, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, ἀσκοῦσαν μεγάλες οἰκονομικοπολιτικὲς καὶ ἰδεολογικὲς πιέσεις ἐπὶ ὅλου τοῦ ἑλληνισμοῦ. Στὰ χρόνια τοῦ Θεοδοσίου ἐξάλλου ἄρχισε ἡ ἐγκατάσταση στὴ βαλκανικὴ χερσόνησο τῶν Σκλαβο-Βουλγάρων, πού ἐν συνδυασμῷ μὲ τοὺς Τούρκους ἐμελλαν νὰ παίξουν τὸ ρόλο τῶν «συμπληγᾶδων πετρῶν», μεταξὺ τῶν ὁποίων συνθλίβονται ἔκτοτε οἱ Θρακο-μακεδόνες κι εἰδικώτερα οἱ Πομάκοι.

Οἱ Βούλγαροι, πού κατὰ τὴν ἀφιξή τους στὰ Βαλκάνια οὐδὲν πολιτιστικὸ στοιχεῖο διέθεταν πέραν τῶν μερικῶν ἑκατοντάδων λέξεων, ἐξελληνίσθηκαν καὶ πολλὰ ὠφελήθηκαν ἀπ' τοὺς Θράκες. Ἡ συνύπαρξή τους ἦταν ἀρμονικώτατη μέχρι καὶ τὸν 9ο αἰῶνα, ὅταν ἐντελῶς ξαφνικὰ ἐνεφάνισαν ἐθνικιστικὲς τάσεις καὶ ἐπῆλθαν ἐναντίον τῶν Θρακῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν εὐεργέτες τους. Τὴν ἴδια ἐποχὴ οἱ μοναχοὶ Μεθόδιος καὶ Κύριλλος δίδαξαν στοὺς Βουλγάρους ἓνα νέο σύστημα γραφῆς, ἐνῶ μέχρι τότε ὠμιλοῦσαν καὶ ἔγραφαν τὴ δημόδη ἢ ἓνα εἶδος δημῶδους ἑλληνικῆς γλώσσας (καὶ σήμερα οἱ Βούλγαροι χρησιμοποιοῦν 10.000 περίπου ἑλληνικὲς λέξεις, ὥστε δίκαια ν' ἀναρωτιοῦνται πολλοὶ πρὸς τί ἡ χρησιμότητά τῆς τότε «ἐφευρέσεως» τοῦ κυριλλείου ἀλφαβήτου;...).

Μετὰ τὴν κατάλυση τῆς αὐτοκρατορίας ἀπ' τοὺς Σταυροφόρους (1204 μ.Χ.) οἱ Βούλγαροι, ἐκμεταλλευόμενοι τὴν κατάστασι, ἐπετέθησαν ἐναντίον τῆς Θράκης καὶ τὴν κατέκτησαν. Ἡ συμπεριφορὰ τους ὑπῆρξε ἀπερίγραπτη: Ἐκαυσαν τὴ γῆ, γκρέμισαν τὰ σπιτία, ἔγδαραν ζωντανοὺς τοὺς προκρίτους, ἑκατοντάδες ἀ-

νασκολόπισαν, βίασαν παρθένους, παιδομάζευσαν κ.ο.κ. Οί άγριότητες και οί θηριωδίες τους, σύμφωνα με τὸ χρονογράφο Νικήτα Χωνιάτη, ὑπῆρξαν τόσες, «ὅσες δὲν ἔχει μεταδεῖ ἄνθρώπου μάτι». Δέν εἶναι περίεργο, λοιπόν, ὅτι ἡ κατοπινὴ κατάρκτηση τῶν Θρακῶν ἀπ' τοὺς Τούρκους (1365 μ.Χ.) χαιρετίσθηκε ὡς «ἀπελευθέρωση».

Στὸ διάστημα τῶν 160 ἐτῶν βουλγαροκατοχῆς οἱ Θραῖκες ἀναγκάστηκαν νὰ προσαρμόσουν τὴ γλῶσσα τους σύμφωνα με τὴ σλαβοβουλγαρικὴ, ἡ ὁποία τουλάχιστον τὸν 8ο καὶ 9ο αἰῶνα ἦταν ἡ ἑλληνικὴ δημῶδης γλῶσσα (Ξ. Λίβας, δ.π. σελ. 158). Ὁ τουρκικὸς ζυγὸς γιὰ τοὺς Θραῖκες διήρκεσε 437 ἔτη. Στὸ διάστημα αὐτὸ οἱ Θραῖκες μπροστὰ στὸ δῖλημμα «ἐξισλαμισμὸς ἢ ἀποκεφαλισμὸς» «ἀσπασθηκαν» τὸν Μωαμεθανισμό. Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ σημειώσω, ὅτι οἱ φρικαλεότητες ποὺ διέπραξαν οἱ Βούλγαροι (Χριστιανοὶ ἤδη, ἐναντίον τῶν Θρακῶν συνέτειναν, ὥστε νὰ προσχωρήσουν στὸ θρήσκευμα αὐτὸ χωρὶς μεγάλη ἀντίσταση. Τοιουτοτρόπως οἱ Θραῖκες κι ἰδιαίτερα οἱ «Ἕλληνες Πομάκοι ἀπέκτησαν δύο χαρακτηριστικά, θρησκεία καὶ γλῶσσα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν γι' αὐτοὺς τὴν αἰτία τῆς κακοδαιμονίας τους, ἀφοῦ ἐξαιτίας αὐτῶν τοὺς ζητοῦν ἄλλοτε νὰ τουρκέσουν κι ἄλλοτε νὰ ἐκβουλγαρισθοῦν...

Τὸ Ἑλλαδικὸν κράτος, τὸ ὁποῖον προσάρτησε τὴ νοτιοδυτικὴ Θράκη (1918), ἀδιαφόρησε παντελῶς γιὰ τὴν πατρίδα τοῦ Ὀρφέως, τοῦ Δημοκρίτου καὶ τοῦ Διογένη, ἀγνόησε δὲ τοὺς ἀπογόνους τῶν ἡρωϊκῶν Δίων καὶ Ἀγριάνων, ποὺ ξεχασμένοι ἀπ' τὸ ἐπίσημο κράτος ἀντιμετωπίζουν τὴν ἐχθρότητα καὶ τὴν καταφρόνια τῶν ἡμιμαθῶν ὀργάνων τῆς λογοκρατίας, ὥστε ἀδιάφοροι παρακολουθοῦν τοὺς διάφορους πράκτορες νὰ τοὺς ἀποκαλοῦν Τούρκους... Κι ὅμως οἱ Ὑπομάκοι αἰσθάνονται Ἕλληνες, ἴσως πιὸ «Ἕλληνες ἀπ' ὅλους μας, πρᾶγμα ποὺ ἀπέδειξαν τόσο τὸ 1918 — ὅταν διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τους βουλευτῶν στὴ βουλγαρικὴ βουλὴ (πρόκειται γιὰ τοὺς Βῆσους τῆς Βουλγαρίας) ζήτησαν ἀπ' τὸ «Συνέδριο Εἰρήνης» τὴν ἐνσωμάτωση τῆς Ροδόπης στὴν Ἑλλάδα — ὅσο καὶ τὸ 1946 — ὅταν τὸ ἴδιο αἶτημα μετέφεραν ἄλλοι βουλευτὲς τους στὸν Ο.Η.Ε. Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἀπορίας ἄξιον, πῶς οἱ σημερινοὶ Ὑπομάκοι, καὶ μάλιστα τῆς Ἑλλάδος, ἐπέτρεψαν — ἂν ἐπέτρεψαν — σ' ἓνα βουλευτὴ, ποὺ δὲν ἐκπροσωπεῖ αὐτοὺς ἀλλὰ τοὺς μουσουλμάνους, νὰ τοὺς χαρακτηρίσῃ «Τούρκους» — ἔνας χαρακτηρισμὸς ποὺ πληγώνει ἀφάνταστα τοὺς δύσμοιρους Ὑπομάκους, ὅπως γνωρίζω ἀπὸ δική μου ἀντίληψη τουλάχιστον.

Ὅ,τι ὅμως ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἀπορίας εἶναι ἡ στάση τοῦ ἐθνοφάγου Ἑλλαδικοῦ κράτους, τὸ ὁποῖο, ἐσκεμμένα θαρρεῖς, ὁδηγεῖ τοὺς Ὑπομάκους στὴν τουρκοποίησή τους. Διότι πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός νὰ ὑποχρεῶνται τὰ παιδιὰ τῶν Ὑπομάκων νὰ φοιτοῦν στὰ τουρκόφωνα μειονοτικὰ σχολεῖα καὶ νὰ παρακολουθοῦν τὰ μαθήματα σὲ μιὰ γλῶσσα (τὴν τουρκικὴ), ποὺ δὲν γνωρίζουν καὶ ποτὲ δὲν μίλησαν; Πῶς λειτουργοῦν τὰ σχολεῖα αὐτὰ καὶ ποῖο σκοπὸ ὑπηρετοῦν, εὐκολα ἀντιλαμβάνεται κανεὶς, ἂν ἀναλογισθῇ ὅτι τὴν ιδιότητα τοῦ δασκάλου μετέρχονται Τούρκοι ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ, εἰδικὰ ἐκπαιδευμένοι στὴ διαφώτιση καὶ τὸν προσηλυτισμὸ, ποὺ ἀσκοῦν κάθε μορφῆς βιασμούς, προκειμένου νὰ ἐκτουρκίσουν τὰ παιδιὰ τῶν Πομάκων!

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι στέλνει δασκάλους καὶ τὸ Ἑλλαδικὸ κράτος, ἴσως για-

τὶ ἔτσι προβλέπουν οἱ διεθνεῖς συμβάσεις, πὶο πολὺ ὅμως πρὸς ἐξαπάτηση καὶ χλευασμὸ τῶν Πομάκων. Διότι κατὰ ποίαν λογικὴ ὁδηγοῦν τὰ παιδιὰ τῶν Ἀγριάνων στὰ τουρκόφωνα σχολεῖα; Μήπως χάριν οἰκονομίας; Καὶ τί εἶδους δάσκαλοι διορίζονται ὡς ἀντίβαρο τῶν Τούρκων ἀξιοματικῶν, ποὺ ἐνσταλλάζουν τὸ δηλητήριο στὶς ψυχὰς τῶν Πομάκων καὶ κραυγάζουν κατόπιν «περὶ καταπατήσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων», γεμίζοντας ὀκτάστηλα; Δάσκαλοι νεοδιόριστοι, ἀρχάριοι, ἄφτιαχτοι ἠθικο-πνευματικά, ἀνίδεοι τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τους καὶ ἀνυποψίαστοι ὅσον ἀφορᾷ στὸ ποιόν, τὴν καταγωγή, τοὺς ἀγῶνες καὶ προπαντὸς τὸν πόνο τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ποὺ ἀγωνίζονται νὰ διατηρήσουν τὴν ἐλληνικὴ τους συνείδηση... Δὲν εἶναι περίεργο, λοιπόν, ὅτι οἱ δάσκαλοί μας ἐτοῦτοι ἀντιμετωπίζουν τοὺς Πομάκους ὡς ἀλλόφυλους ἢ καὶ ἐχθροὺς ἀκόμη... Δὲν εἶναι καθόλου περίεργο, ὅτι οἱ δάσκαλοί μας αὐτοί, ἄπειροι καθὼς εἶναι, πέφτουν θύματα τῶν ἐμπειρότατων Τούρκων ἀξιοματικῶν - «συναδέλφων» τους, ποὺ τοὺς «δουλεύουν» καταλλήλως καὶ μετὰ ἓνα ἢ δύο μῆνες τοὺς θέτουν «ἐκτὸς μάχης», παρέχοντάς τους «φιλία» καὶ «κάλυψη» ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ἐλλαδικῶν ἀρχῶν, ὥστε νὰ μὴ διδάσκουν οὔτε τὴν ἐλληνικὴ ἀλφάβητο στὰ παιδιὰ τῶν Πομάκων. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ — πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὸ ἐξῆσα — ὅτι οἱ δάσκαλοί μας αὐτοὶ παρουσιάζονται — μάλιστα, παρουσιάζονται! — στὸν Τοῦρκο διευθυντὴ τους καθ' ἑκάστην Δευτέρα, προκειμένου ν' ἀνανεώσουν τὴν ἄδειά τους, καὶ στὸ Δημόσιο Ταμεῖο καθ' ἑκάστην πρώτη τοῦ μηνός, προκειμένου νὰ λάβουν τὸ μισθὸ τῶν κόπων τους...

Ἐξυπακούεται, ὅτι ἡ στάση καὶ τῶν ὑπολοίπων κρατικῶν ὑπαλλήλων — γιατρῶν, ἀστυνομικῶν, κτηνιάτρων, γεωπόνων κ.ο.κ. — ἐναντι τῶν Πομάκων δὲν διαφέρει ἐκείνης τῶν δασκάλων, ποὺ περιέγραψα, πρᾶγμα ποὺ δικαιολογεῖ τὴν πικρία τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν ἀνθρώπων.

Ἀπὸ τὰ παραπάνω ἐξάγονται τὰ ἐξῆς συμπεράσματα:

1ον. Οἱ Πομάκοι εἶναι ἀμιγῆς ἐλληνικὸ γένος [γιά περισσότερες πληροφορίες βλέπετε καί: Ὀμήρου *Ἰλιάδα* Α 594, *Ὀδύσσεια* Η 294 — Ἡροδότου *Ἱστ.* Δ' 10 καὶ Η' 116 — Ἀριστοτέλους, *Πολιτικά* 1252α — Στράβωνος, *Γεωγραφικά*, Ε' 221 καὶ 237 — Ξενοφῶντος, *Κύρου Ἀνάβασις*, VII, 2 — Διοδώρου Σικελιώτου, *Ἱστορ. Βιβλιοθήκη*, Ε' 111 — Ἀντώνη Καψῆ, *Θρακολογία* — Ξέρξη Λίβα, *Ἡ Αἰγὴς*].

2ον. Οἱ Πομάκοι κι οἱ Θράκες γενικώτερα ἔχουν δώσει γιγάντιους ἀγῶνες, προκειμένου νὰ διατηρήσουν τὴν ἐθνικὴ τους συνείδηση. Ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν εὐγενεῖς ἄνθρωποι καὶ τὰ στήθη τους φλέγονται ἀπὸ ἐλληνικότητα [γιά περισσότερες πληροφορίες βλέπετε ὁ.π. καί: Ἀποστολίδου, *Ἱστορίες* — Ἀντώνη Καψῆ, *Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Θράκης στοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους* — Γιάννη Μαγκριώτη, *Πομάκοι ἢ Ροδοπαῖοι* — Παύλου Χιδηρόγλου, *Οἱ Ἑλληνες Πομάκοι κι ἡ σχέση τους μετὰ τὴν Τουρκία* — Ἐγκ. Λεξικά «Πυρσὸς», «Ἥλιος»].

3ον. Οἱ Πομάκοι ζοῦν, σκέπτονται καὶ αἰσθάνονται Ἑλληνικά. Τὰ ἦθη καὶ ἔθιμά τους, ἡ παραδοσιακὴ φορεσιά τους, ὁ τύπος τῶν οἰκιῶν τους, τὰ τραγούδια κι ἡ γλῶσσα τους καὶ προπαντὸς τὰ χαρακτηριστικὰ τους ἀποδεικνύουν ὅτι ἀπολύτως καμμιὰ σχέση δὲν ἔχουν μετὰ τοὺς Τούρκους. Οἱ κραυγὲς τοῦ βουλευτῆ Φαῖ-

κογλου καὶ τῶν λοιπῶν ὀργάνων τῆς λογοκρατίας δὲν εἶν' ἀπλῶς παράλογες κι ἀδικαιολόγητες ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ πονηροῦ...

4ον. Τὸ 'Ελλαδικὸν κράτος ἀγνόησε καὶ ἐξακολουθεῖ ν' ἀγνοῇ καὶ νὰ ἐμπαί-
ζη τοὺς 'Πομάκους, ὑποχρεώνοντας τὰ παιδιὰ τους νὰ φοιτοῦν στὰ Τουρκό-
γλωσσα μειονοτικὰ σχολεῖα. 'Ελληνικὰ γράμματα οὔτε τοὺς διδάσκει οὔτε καὶ
τοὺς δίδαξε ποτέ!

5ον. Οἱ «διεθνεῖς» ὀργανισμοί, ἐπιτροπές, σωματεῖα κ.ο.κ., ποὺ κόπτονται τά-
χα γιὰ «τ' ἀνθρώπινα δικαιώματα», τὴν αὐτοδιάθεση τῶν λαῶν, τὰ δικαιώματα
στὴν Παιδεία, στὴν ὑγεία κι ὅλα τὰ σχετικὰ ἡχηρά, ἢ ἀποτελοῦν παρακλάδι τῆς
ἐξ-ουσίας ἢ εἶναι ἀναποτελεσματικὰ καὶ ἀποτυχημένα. 'Η περίπτωση τῶν 'Πο-
μάκων, ἂν δὲν ἦταν μέχρι τώρα γνωστή, παρέχει σ' ὅλους αὐτοὺς μιὰ ἐξαιρετικὴ
εὐκαιρία γιὰ ν' ἀποδείξουν τὸ ἀντίθετο.

ΘΕΟΠΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Κοῦρδοι

*Ξερριζωμένο μοιρολόι
σὰν χτές ἀκάνθινο τὸ στέφανο
στὸ μέτωπό σου.*

*Πόντιοι, Κύπριοι, πηγές
τῆς αἰώνιας δροσιᾶς τῆς λευτεριᾶς,
μὰ δὲν σᾶς ἄφησε νὰ τὴ γευθεῖτε
ὁ κυνηγὸς ποὺ σᾶς ἐλάβωσεν.*

*'Ο πανδαμάτωρ χρόνος
ξερριζωμένος πλάτανος
δὲν ἄντεξε κι ἔγειρε
μέσα στὸν πονεμένο βόγγο του.*

*Οὔτε μιὰ ἀχτίδα
χαρᾶς δὲν ξεγλυστρᾷ
νὰ βαφτίσει τὸν πόνο
τῆς σκλαβιάς.*

*'Αδέλφια, ὅμως ἡ ἐλπίδα —
— θρησκεία μας —
ἐρχεται, θά'ρθει,
νὰ μᾶς ἀπαγγεῖλει
σὰν πρὶν στὴ γιορτὴ,
ποὺ μᾶς ἀπάγγειλε
ἡ αὐγὴ τοῦ γέλιου.*

Τὰ δερμάτινα μπουφάν καὶ οἱ εὐνοῦχοι

Σκέφτηκε ἄραγε κανεὶς, πόσο ἀξίζει ἡ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια τῶν Νεοελλήνων; Κάτι λιγότερο ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας ἑνὸς δερμάτινου μπουφάν, ἢ τὸ πολὺ-πολὺ ἰσοῦται μὲ τὸ ἀντίτιμο τοῦ χαλιοῦ ποὺ ἀγοράζεται «κοψοχρο-νιά» ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη. Τέτοια ξεφτίλα, δηλαδή. Καὶ τρέχουν στὰ μογγόλικά γκαρντάσια μας οἱ καλοὶ μας συμπατριώτες καὶ ἀφήνουν τὸ ὥραϊο τους συνάλλαγμα. Κι οἱ Τοῦρκοι, ὅπως πάντα φιλόφρονες, τοὺς ξε-παραδιάζουν καὶ πότε-πότε ἀνατινάζουν τὸ ξενοδοχεῖο ποὺ διαμένουν ἢ πυρπολοῦν κανένα πούλμαν μὲ τοὺς ἐπιβάτες του. Τώρα, βέβαια, θὰ μοῦ πῇ κάποιος: σιγὰ μὴ στάξῃ ἡ οὐρὰ τοῦ γαϊδάρου! Ἐδῶ σφάξανε τοὺς Ἀρμε-νηδες, ξεκληρήσαν τοὺς Πόντιους, σβήσανε ἀπὸ τὸν χάρτη τὸν Μικρασια-τικὸ Ἑλληνισμό καὶ κόντεψαν νὰ καταλάβουν ὅλη τὴν Κύπρο· στὸ πούλ-μαν θὰ κομπλάρουνε; Φυσικὰ ὄχι.

Ὅμως, γιὰ νὰ ποῦμε καὶ τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο, δὲν φταῖνε μόνον οἱ Τοῦρκοι. Εἶναι γνωστὴ, ἐδῶ καὶ αἰῶνες, ἡ ἐκτίμηση ποὺ τρέφουν οἱ γείτο-νές μας γιὰ τὸν σβέρκο μας. Γι' αὐτὸ κι ὅλο τροχᾶνε τὸ γιαταγάκι τους προσμένοντας τὸ «πράσινο φῶς» ἀπὸ τὴν «Δύναμη». Ἐμᾶς, ὅμως, δὲν μᾶς τρομάζει τίποτε! Τί ἀπειλὲς κατὰ τῶν νησιῶν, καὶ τί παραβιάσεις τοῦ FIR καὶ τῶν χωρικῶν μας ὑδάτων. Τὸ μόνο ποὺ καταλαβαίνουμε εἶναι τὰ φτηνὰ δερμάτινα καὶ ὁ μισοτιμῆς χρυσός· ἄντε καὶ κανένα χασισάκι Προυσσαλί-δικο μυρωδάτο. Τρυφηλοί, χωρὶς τσίπα, καὶ παρακμίες, καταντήσαμε ἐθني-κῶς χειρότεροι κι' ἀπ' τοὺς εὐνούχους τῶν πάλαι ποτὲ χαρεμιῶν.

Καὶ μέσα σ' ὅλα αὐτὰ βγήκε καὶ ὁ κύριος Μίκης Θεοδωράκης νὰ κἀνῃ δηλώσεις περὶ «συνομοσπονδίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας». Κύριε Θεοδωράκη μου, ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν βίτσια, ἀλλὰ σὲ τέτοιο μαζοχι-σμὸ δύσκολα θὰ βρεῖτε συμπαραστάτη! Εἶναι φανερό, ὅτι ἔχετε ἔλθει ἀπὸ ἄλλο πλανήτη, καθὼς δὲν ἔχετε πληροφορηθῇ τίποτε γιὰ τοὺς ἀγνοούμε-νους τοῦ Κυπριακοῦ, τίς καθημερινὲς ἀμφισβητήσεις τῶν ὀρίων μας καὶ τὰ ὅσα διαδραματίζονται κάθε μέρα στὴν γείτονα εἰς βάρος τῶν ἐθνικῶν μειο-νοτήτων τῶν Κούρδων.

Ἀλλὰ ἄντε, πὲς ὅτι ἔγινε! Δηλαδή, τί νομίζεις ὅτι θὰ συμβῇ; Ἀπλᾶ οἱ Τοῦρκοι θὰ βάλουν τὸν πληθυσμιακὸ τους ὄγκο καὶ τὴν κακομοιριά τους νὰ μᾶς πνίξουν καὶ μεῖς θὰ βάλουμε τὴν ἱστορία μας, τὴν Εὐρωπαϊκὴ μας ταυτότητα καὶ τὸ κεφάλι μας στὸν τορβά. Γιατὶ παρᾶς γιόκ. Ἄσε ποῦ μὲ αὐτὴ τὴν «συνομοσπονδία», ἐκτὸς τοῦ ὅτι τοὺς δίνουμε συγχωροχάρτι γιὰ ὅσα διέπραξαν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, κινδυνεύουμε νὰ γίνουμε συ-νεργοὶ σὲ ἐνδεχόμενα νέα τους ἐγκλήματα ἐναντίον τῶν ἐθνικῶν, πολιτι-κῶν καὶ πολιτιστικῶν μειονοτήτων.

Ἀλλά, ἀγαπητέ μου Μίκη, τί διάλογο μυῖγα σὲ τσίμπησε καὶ μᾶς σερβί-ρεις ξαναζεσταμένο φαγητό! Γιατὶ αὐτὸ τὸ σενάριο ποὺ εὐαγγελίζεσαι τὸ προωθοῦσαν μὲ ἐπιμονὴ κάποιοι κύκλοι τοῦ Λονδίνου εἴτε στὰ πρῶτα χρό-νια τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α', εἴτε ἀργότερα· κάπου ἐκεῖ στὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμο. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ εὖλογο ἐρώτημα ἀναβλύζει ἀβίαστα: Ποιανοῦ παιγνίδι παίζετε, ἐν ἀγνοίᾳ σας προφανῶς, κύριε Μίκη Θεοδωρά-κη;

Γιῶργος Πετρόπουλος

Ήτανε, όταν άνοιγα τὰ μάτια μου στὸν κόσμο, κι' ἀρχίζα κάτι νὰ καταλαβαίνω· στὸ πρῶτο ρόδισμα τὸ αὐγινὸ τῆς ζῆς μου, αὐτὸ ποὺ λένε οἱ γραμματιζόμενοι λυκαυγές. Λέξι κομπή κι' ἀριστοκρατική, λαμπερή σὰν ἐλπίδα.

Δίπλα στὸ πατρικὸ μου σπίτι, παλιό, πέτρινο, δίπατο ἀπ' τὴν πάνω μεριά καὶ τρίπατο ἀπ' τὴν κάτω, κάμωμα αὐτὸ τῆς κατηφόρας, ἦταν καμμιά δεκαριά πελώριες λεῦκες, περήφανες γιὰ τὸ μπόι τους καὶ λυγρές, σὰν χορευτὲς φλαμένκο. Ὅταν φυσούσε — καὶ οἱ ἀέρηδες, ποὺ τοὺς γένναγαν τὰ διάσελα τῆς Βουνούκας καὶ τοῦ Διαφόρτι, ἦταν χωρὶς σχεδὸν σταματημό —, οἱ φουντωτὲς «τζιούφες» τοῦ σύδεντρου κουνιούνταν ξέφρενα σ' ἀτέλειωτο χορό. Κι' ἐγώ, πεντάχρονος, καμάρωνα ἀπ' τὸ πάνω μπαλκόνι τὸ γλεντοκόπι τοῦ ἄνεμου στὰ ἀσημόχρωμα φυλλώματα, ποῦ φτιαχναν λογιῆς-λογιῆς φιγουρες στὸ φόντο τοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ. Νόμιζα, τότε, ὅτι οἱ λεῦκες μὲ τὰ κουνήματά τους ἦταν ποὺ γένναγαν τὸ φυσομάνι κι' ὄχι τ' ἀντίθετο. Ἔτσι μιὰ παλιοβεντάλλια τῆς μάνας μου τῆς ἀέριζε τὸ πρόσωπο, ὅταν τὸ μούσκευε ὁ ἰδρώτας. Σὲ καμιὰ εικοσαριά χρόνια μετὰ κατάλαβα γιὰ καλὰ τοὺς ἀέρηδες καὶ τοὺς μελλᾶδες τους, ὅταν σὰν ἀεροπόρος γευόμουν τὶς λαχτάρεις ποὺ μοῦκαναν.

Ἔτσι μ' ἀποκοτιὰ πάλι νόμιζα, ὅτι θὰ μοῦ ἦταν εὐκόλο νὰ σκαρφαλώσω στὸ φεγγάρι, ὅταν ὀλόγιομο ξεπρόβαλλε ἀστραφτερό ἀπ' τὴ ράχη τ' ἀντικρυνοῦ βουνοῦ. Ἐβλεπα τὶς ψηλόκορμες βελανιδιές, ποὺ ἦτανε παραταγμένες στὴν κορφογραμμὴ, νὰ φιγουράρουν πάνω του τὴν ὥρα τῆς ἀνατολῆς του καὶ μοῦ φαίνονταν ὅτι αὐτὲς τὰ κατάφεραν νὰ σκαρφαλώσουν. Ἄν βρισκόμουν κι ἐγὼ ἐκεῖ τὶς στιγμὲς αὐτές, μ' ἓνα πήδημα θὰ τὰ κατάφερνα νὰ γίνω σεληνίτης. Καὶ σκότιζα τὴν μάνα μου, ποὺ βλωδερνε μὲ ἐννιά παιδιὰ, ῥωτώντας τὴν ποῖο μονοπάτι θὰ μ' ἀνέβαζε στὴν κορυφὴ μὲ τὶς βαλανιδιές, γιὰ νὰ πετύχω τ' ἀκατόρθωτο. Ἡ μάνα μου, πάντα σωστή καὶ καλόβολη, δὲν μ' ἀπόπαιρνε οὔτε μ' ἔλεγε ἀπόκουτο (μιὰ κι' ἤμουνα ὁ πρῶτος

μαθητὴς στὴν πρώτη μικρὴ τοῦ Δημοτικού), ἀλλὰ μοῦ ἐξηγοῦσε ὅτι, ἂν πήγαινα ἐκεῖ, τὸ ὀλόγιομο φεγγάρι θὰ βρισκόταν σ' ἄλλη ράχι μακρυνή, ἄπιαστο κι' εἰρωνικὸ γιὰ τὶς παιδιάστικες σκέψεις μου. Κι' ὅμως, σὲ μισὸ αἶώνα ἀπὸ τότε, τὸ δαιμόνιο ἀνθρώπινο μυαλὸ ἱκανοποίησε τὶς φαντασμάρες μου κι' ἔστειλε ἀνθρώπους στὸ φεγγάρι. Πῆγαν ἐκεῖ ἀνήμερα τοῦ Ἁγιο-Λιά, τοῦ ἁγίου μὲ τὶς ἐκκλησίες του στὰ κορφοβούνια, ποὺ τὰ εἰκονίσματά του τὸν παριστάνουν πάνω σὲ πετούμενο ἄρμα, σὰν ν' ἀνοίγη διαστημικοὺς δρόμους στοὺς ἀστροναῦτες. Ὅπως κι' ἐγινε, γιὰ πρώτη φορὰ 20 Ἰουλίου τοῦ 1969. Τότε οἱ Ἀμερικανοὶ Ἀρμστρονγκ καὶ Ὡλντριν (Α καὶ Ω, συμβολικὸ αὐτό, τ' ἀρχικά τους) κατέβηκαν στὸ φεγγάρι ἀπ' τὸ ἄρμα τους τὸ πετούμενο, κι' ἔκαναν τὸν περίπατό τους στ' ἀπάτητο χῶμα του. Καὶ κατεβαίνοντας τὴ σκάλα ὁ πρῶτος ἀνθρωπος στὴν ἴστορία τοῦ κόσμου, ποὺ πάτησε τὸ σεληνιακὸ ἔδαφος, εἶπε τὴν μνημειώδη φράσι: «Μικρὸ βῆμα γιὰ μένα, ἀλλὰ μεγάλο γιὰ τὴν Ἀνθρωπότητα». Τὸ εἶπε αὐτό, γιὰτι ἔτσι τοῦ εἶπαν νὰ εἰπῇ.

Ἄλλη παιδιάστικη ἀποκοτιὰ μου ἦταν τὸ οὐράνιο τόξο, ποὺ ἀγκάλιαζε συχνὰ τ' ἀπόβροχο τὸ ὄρεινὸ χωριό μου, ποὺ τὸ μούσκευαν ἀσταμάτητες βροχές, μὲ δῶρα τους, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ρευματισμοὺς στοὺς γέρους, τὶς πολλὲς βρύσες, τὶς πολὺβουες νεροσυρμές, τὶς πρασινάδες καὶ τὰ γεννήματα. Ἦθελα, λοιπόν, νὰ τὸ πιάσω αὐτὸ τὸ πολύχρωμο καὶ φανταχερὸ «ζουνάρι τῆς καλόγριας», ποὺ ξεκινῶντας ἀπ' τὰ δυὸ γιγάντια πόδια του, τὶς δυὸ ἀκρινὲς ροῦγες τοῦ χωριοῦ, τεντώνονταν μεγαλόπρεπο ὡς τὰ μεσοῦρανα. Τὸ ἓνα πόδι του τὸ λογάριζα νὰ πατάη στὴν Τρανὴ Βρύσι. Ἐτρεχα ἐκεῖ σὰν παλαβός, νὰ κάνω τὸ κατόρθωμα, ποὺ θὰ τὸ διαλαλοῦσα περήφανος μετὰ, ἀλλὰ σὰν ἔφθανα στὴν κελαρυστὴ Τρανὴ Βρύσι, τὴν ἐννιάκρουνη, μὲ τὰ δροσερά, διάφανα καὶ μπόλικά νερά, ποὺ τῆς τὰ δώριζαν ἀπλόχερα τὰ σπλάγγχνα τῆς Βουνούκας (ἀλλιῶς Μίνθης, πρώτης φύτρας στὸν κόσμὸ τοῦ ταπεινόχορτου τῆς

μέντας με την μοναδική γεύσι και μυρουδιά), τὸ οὐράνιο τόξο, ἡ γιγαντοποδάρρα του, εἶχε ξεμακρύνει γιὰ τὴν πιὸ πέρα ροῦγα. "Έτρεχα κι' ἐκεῖ λαχανιασμένος, ἀλλὰ καὶ πάλι τὰ ἴδια. "Απιαστο κι' εἰρωνικό. Νικημένος, μιὰ καὶ πάλευα μ' ἓνα φάντασμα, γύριζα στὸ σπῖτι δακρυσμένος, ἀλλὰ καὶ μουσκεμένος ἀπ' τὸ ψιλόβροχο.

Δίπλα στὸν κήπο μας ἦταν ὁ κήπος τοῦ Πατσέλα με πολλὰ καρπερὰ δέντρα, τὰ περισσότερα κερασιές, ποῦκαναν τὰ τραγανὰ πετροκέρασα, ποῦ δὲν πρόφταιναν νὰ ὠριμάσουν ἀπ' τὴ βουλιμῖα μας. Τὸ Πατσέλας ἦταν παρατσούκλι, καὶ τοῦ τὸ κόλλησαν, γιατί μικρὸς εἶχε ἀδυναμία στὰ πολὺ γνώριμα σῦκα, ποῦσταζαν μέλι. Τὰ λέγαμε πατσέλες. Αὐτὰ ἔπεφταν ἀπ' τὶς συκιές, σὰν ὠριμάζαν πολὺ. Κυνηγῶς τοὺς μανιασμένους ἦταν ὁ μικρὸς Λεωνίδας, ποῦ ἀπὸ τότε τὸν βάφτισαν Πατσέλα (λέξι Βενετσιάνικη), παρατσούκλι ποῦ τοῦμεινε προικιὸ γιὰ ὅλη του τὴ ζωὴ. Δὲν τοῦ κακοφαινόταν ὁμως.

Πιὸ πάνω ἀπ' τὸν κήπο τοῦ Πατσέλα ἦταν ὁ κήπος τοῦ Κικιρίκα. Κι' αὐτὸ παρατσούκλι. Ἡ ἱστορία τοῦ παρατσουκλιοῦ αὐτοῦ εἶναι πιὸ παράξενη ἀπ' τὴν πιὸ πάνω καὶ πρωτότυπη. Ὁ Κικιρίκας ἦταν ἀγρότης καὶ πολὺ δουλευταρᾶς. Γιὰ νὰ μὴν μένει πίσω ἢ δουλειὰ στὰ χωράφια του, ποῦ ἦσαν κάμποσο ἀλάργα, ἤθελε νὰ τὴν ἀρχίξει μπονόρα (ἰταλικὴ λέξι κι' αὐτή), δηλ. πολὺ πρωτῆ, πρὶν λαλήσουν τὰ κοκόρια, ποῦ λαλᾶνε τὰ χαράματα. Ἐπειδὴ ἤθελε κι' ἄλλους ἀγρότες παρέα στὸ πηγαίμό του στοὺς χωραφότοπους, γιατί σκιαζόταν νὰ πηγαίῃ μοναχός, κοντὰ στ' ἄγρια μεσάνυχτα, στίς κατασκότεινες ἐρημιές — φοβόταν μὴν τοῦ κλέψουν τὸ μονάκριβο βασταγοῦρι του (γαϊδούρι) καὶ τὰ συνέργά του — κι' ἀκόμα ἤθελε καὶ τὸ ξεκίνημά του νᾶναι πολὺ πρὶν λαλήσουν τὰ κοκόρια, ἔβαλε στὸ νοῦ του μιὰ τετραπέρατη ἰδέα, καὶ γιὰ τὸ νωρίς καὶ γιὰ τὴν παρέα. Νὰ κάνη αὐτὸς σὰν κόκορας τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ μιὰ-δυὸ ὥρες νωρίτερα ἀπ' τὸ κανονικό, νὰ τὸν ἀκοῦνε τὰ κοκόρια καὶ νὰ βάζουν κι' αὐτὰ ἔμπρὸς τὸ φυσικὸ ξυπνητήρι τοῦ χωριοῦ. Ἀρχισε, λοιπόν, νὰ λαλή τὸσο φυσικά, ὥστε ξεγέλαγε τὰ κοκό-

ρια, ποῦ ἀρχίζαν κι' αὐτὰ ἀσταμάτητα τὰ κικιρίκου. Ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ξυπνήῃ ὀλὴ ἡ ἐργατὶὰ τῆς γῆς μιὰ-δυὸ ὥρες νωρίτερα (τότε δὲν ὑπῆρχαν ρολόγια, γιὰ νὰ ξεσκεπαστῇ τὸ κόλπο) καὶ νὰ φεύγῃ γιὰ τὰ χωράφια παρέα με τὸν Κικιρίκα, τὴν ὥρα ποῦ γύρευε αὐτός. Τὸ κόλπο κράτησε πολὺ καιρό. Κάποτε ἓνας γραμματιζούμενος ἦρθε στὸ χωριὸ ἀπ' τὴν Ἀθήνα, φέρνοντας κι' ἓνα διαβολο-ρόλογο, τότε τὸ κόλπο ξεσκεπάστηκε καὶ δὲν ἔπιανε πιὰ. Ἀλλὰ τὸ παρατσούκλι Κικιρίκας τοῦμεινε γιὰ πάντα.

Ὁ κήπος τοῦ Κικιρίκα ἦταν γεμάτος πανύψηλες καρυδιές, πολὺ καρπερές. Κάμποσες ἔκαναν καὶ ἀφροκάρυδα. Στὸ χωριὸ μας τὰ καρύδια τὰ λέγαμε κοκόσιες. Κοκόσια εἶναι λέξι σέρβικη (κατάλοιπο ἀπ' τὶς ἐπιδρομὲς τοῦ Δουσάν στὰ μέρη μας). Εἶχα μεγάλῃ ἀδυναμία στίς κοκόσιες, ὅπως καὶ στὰ γλυκίσματα, ποῦ ἔφτιαχναν με τὴν ψίχα του (σουζούκια, μπακλαβάδες κι' ἄλλα).

"Ὅταν ὠρίμαζαν τὰ καρύδια, ἔσκαγαν σταυρωτὰ οἱ κουκοῦλες τοὺς — ποῦ μαύριζαν τὰ δάχτυλά μας ὅταν τὶς ξεκολλάγαμε μόνοι μας — καὶ τὰ καρύδια ἔπεφταν κατὰ γῆς. Σ' αὐτὸ βοήθαγαν καὶ οἱ ἀγέρηδες καὶ τὰ κοράκια ἀκόμα, ποῦ τὰ νοστίμιζε ὁ καρυδομεζές, ἀλλὰ τοὺς ξέφευγε κάπου-κάπου, ὅταν ἤθελε νὰ κρᾶζουν γιὰ κάποιο λόγο ποῦ αὐτὰ ἤξεραν. Μαζὺ με τὰ ὠριμα καρύδια ἔπεφταν καὶ καρυδόφυλλα (ποῦ τὸ ζουμί τοὺς εἶναι ἄριστη μογιὰ γιὰ τοὺς ἀσπρομάλληδες), ποῦ σκέπαζαν πολλὰ καρύδια. "Ὅπως ὁ Πατσέλας κινήγαγε ἀχόρταγα τὶς πατσέλες, τὰ σῦκα, ἔτσι κι ἐγὼ κινήγαγα ἀπληστα τὰ καρύδια ποῦπεφταν κάτω. Εὐτυχῶς δὲν μοῦ κόλλησαν παρατσούκλι. Μποροῦσαν νὰ με βαφτίσουν Κοκόσια. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὸ σκέφτηκε. Τὰ πεσμένα καρύδια ἦταν κάμποσα, προτοῦ τεμπλιάσουν (τέμπλα ἦταν ἓνα πολὺ μακρὺ ραβδί, ποῦ χτύπαγαν, ἀνεβασμένοι στὰ δέντρα ἢ κι' ἀπὸ κάτω, τὰ καρποφόρα κλαριά, ἐλιές, καρυδιές κ.ἄ., γιὰ νὰ πέσουν οἱ καρποὶ τοὺς). Λιγότευαν ὁμως πολὺ, στὸ ἐλάχιστον, μετὰ τὸ τέμπλιασμα. Ἀλλὰ καρυδοκυνῆγι δὲν ἔλειπε καὶ τότε. Παραφύλαγα, λοιπόν, πότε θάλειπε ὅλο τὸ Κικιρι-

κείμε σοί, κι' ἔκανα τὴν ἔφοδό μου, κρατῶντας ἓνα μικρὸ κανίστρι (καλαθάκι). Ἄλλοτε τὸ γιόμιζα, ἀλλὰ τὶς πιὸ πολλές φορές μόλις σκεπαζόταν ὁ πάτος του. Τὰ πεσμένα καρύδια ἦσαν λίγα, γιατί τὰ τέμπλιαζαν νωρίς, ἀλλὰ ἡ προσπάθειά μου νὰ μὴν φύγω ἄπρακτος ἦταν μεγάλη. Θυμᾶμαι μὲ τὶ λαχτάρα σήκωνα τὰ καρυδόφυλλα, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βρῶ κοκόσιες ἀπὸ κάτω τους. Κι' ὅταν εὗρισκα, νόμιζα ὅτι μάζευα διαμαντόπετρες. Τὸ καθάρισμα ἀπ' τὶς κουκούλες, ἂν ὑπῆρχανε, τῶκανα κατόπιν. Τὴν περίοδο τοῦ καρυδοκυνηγιοῦ τὰ δάχτυλά μου ἦσαν κατάμαυρα, κάτι ποὺ στενοχώραγε τὴν μάνα μου, ἀλλὰ κι' ὁ δάσκαλος μᾶς μάλωνε. Καρύδια ἔπεφταν καὶ στὸν διπλανὸ κῆπο τοῦ Πατσέλα, ποὺ τὸ κυνήγι ἦταν ἀκίνδυνο, μιὰ κι' ὁ ἴδιος δὲν μᾶς ἐμπόδιζε, ἀρκεῖ νὰ μὴν τοῦ πατοῦσαμε τὰ φυτέματα. Βέβαια καρυδοκυνηγοὶ ἦσαν κι' ἄλλοι, τὰ μικρότερα ἀδελφία μου, γειτονόπουλα, περαστικοί. Μὲ τ' ἀδελφία μου συναγωνιζόμαστε ποιὸς θὰ μάζευε τὶς περισσότερες κοκόσιες. Κάναμε κι' ἀγοραπωλησίες, μιὰ πεντάρα χάλκινη, δύο κοκόσιες. Κάπου-κάπου κάνας Κικιρικο-

γυιὸς (ἦσαν τρεῖς) μὲ πρόγκαγε. Μία φορά μάλιστα ὁ πιὸ ἄσχημος καὶ κακὸς μοῦ τράβηξε γιὰ καλὰ τ' αὐτί, στρίβοντάς το, ἀφοῦ μὲ τσάκωσε, ὀρμώντας ἀπὸ κάτι βάτα, κοντὰ στὸ φράχτη, ὅπου παραμόνευε. Ἄμυνά μου τότε ἦταν τὸ σκούξιμο. Ἄπλωνα τὶς κοκόσιες σ' ἓνα τσίγκο, ποὺ ἦταν σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς σκεπασμένης μὲ κεραμίδια στέγης τῆς χαμοκέλλας τοῦ πλυσταριοῦ μας, ποὺ γιὰ νὰ τὸν φτάσω ἔσπαγα καὶ κάνα κεραμίδι. Ἐπρεπε ἐκεῖ οἱ κοκόσιες νὰ στεγνώσουν καλὰ ἀπ' τὸν ἥλιο, κι' ὁ τσίγκος, ὅταν ζεσταινόταν, βοήθαγε τὸ στέγνωμα. Κι' ἔτσι ξερὲς πιά οἱ κοκόσιες δὲν μούχλιαζαν κι' οὔτε ἡ ψίχα τους ἦταν πικρή. Κι' ἡ λιχουδιὰ ἦταν ἔτοιμη γιὰ χειμωνιάτικη κατανάλωση μαζὺ μὲ σταφίδες.

Τὰ πιὸ πάνω εἶναι λίγα ἀπ' τὰ θυμήματά, ποὺ μ' ἄφησαν ἀνεξίτηλα γραμμένα στὶς κάτασπρες, μέχρι τότε, σελίδες τοῦ τεφτεριοῦ τῆς μνήμης μου, οἱ πρῶτες ματιές μου στὸν πολὺπλοκο καὶ μερδεμένο κόσμον μας. Ὅταν ἔρχονται στὸ μνημονικὸ προσκῆνιο καὶ ζωντανεύουν, μοιάζουν μὲ δροσερὸ ἀγέρι, ποὺ ἀνακουφίζει τὸν κάθιδρο ὁδοιπὸρο μιᾶς ἀπέραντης ἐρημιᾶς...

ΤΑΤΙΑΝΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Σκληρὲς στιγμὲς

Τὰ μάτια μου βαθιὰ
στὰ δικά σου ψάχνουνε ἀπεγνωσμένα.
Καὶ οἱ δύο μας θέλαμε νὰ ποῦμε κάτι.
Ὅμως κανεὶς δὲν μίλησε.
Ἦμασταν δύο νεκροί.
Μιὰ σιωπὴ ἀπλωμένη.
Μιὰ σιωπὴ, ποὺ δείχνει ἐνοχλή.
Πρέπει νὰ ὑπάρχει ἐνοχος.
Σκεπτόμαστε τὰ ἴδια.
Θέλουμε νὰ ποῦμε τὰ ἴδια.
Καὶ ὅμως κανεὶς μας δὲν λέει τίποτα.
Κι οὔτε ποὺ μιλήσαμε γιὰ τίποτα.
Καὶ μέيناμε ἐκεῖ.
Μείναμε ἐκεῖ γιὰ πάντα.
Καὶ τώρα, καὶ αὔριο, καὶ πάντα.
Σὰν δύο ἐνοχοὶ νεκροί.
Ἡ μοῖρα τῶν πραγμάτων.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

K.J. DOVER, *Ἡ ὁμοφυλοφιλία στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα*

«Εἶμαι τυχερός» — δηλώνει, ἀνευθυνότητα φαντάζομαι, ὁ καθηγητὴς καὶ συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἡ ὁμοφυλοφιλία στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα», — *«γιατὶ δὲν αἰσθάνομαι καμμὶὰν ἠθικὴ ἀναστάτωση ἢ ἀποτροπιασμὸ γιὰ καμμὶὰν ἀπολύτως γενετήσια πράξη, ὑπὸ τὸν ὅρο ὅτι εἶναι εὐπρόσδεκτη καὶ εὐχάριστη σὲ ὅλους ὅσους συμμετέχουν (εἴτε αὐτοὶ εἶναι ἕνας, δύο ἢ καὶ περισσότεροι ἀπὸ δύο)...* (Πρόλογος πρῶτος, σελ. XII).

★ ★ ★

Συμφωνῶ ἀπολύτως καὶ ἐγὼ ὅτι ὁ καθηγητὴς K.J. Dover στάθηκε πράγματι τυχερός, ὅμως γιὰ ἄλλο λόγο: Γιατὶ γεννήθηκε τὸν 20ὸν αἰῶνα στὴν Ἀγγλία καὶ ὄχι στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα — τοῦ 5ου π.Χ., ἐπὶ παραδείγματι, αἰῶνα — ὅποτε θὰ τὸν περιμένε ἐξορία ἢ θάνατος ἐξάπαντος, μετὰ μάλιστα ἀπὸ μιὰ τέτοια δήλωση-ὁμολογία. Γιατὶ ἡ ὁμοφυλοφιλία, ἡ παιδεραστία καὶ γενικὰ οἱ φοινικικὲς διαστροφές δὲν εἶχαν θέση στὴ χώρα τῶν θεῶν, ὅπως ἀρέσκονται νὰ διαλαλοῦν οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον φοινικιστές, ἀλλ' ἀντιμετώπιζαν τοὺς ὄντως δρακόντειους νόμους τῶν ἐλληνικῶν πόλεων, τοὺς ὁποίους ὁ καθηγητὴς Dover ἐπιμελῶς ἀποφεύγει νὰ ἀναφέρῃ στὸ ἐν λόγω βιβλίον του.

★ ★ ★

Εἶναι ἀλήθεια, πῶς τὸ βιβλίον αὐτὸ ἔχει κάτι τὸ ἐντελῶς ξεχωριστό· καὶ δὲν ἐννοῶ βέβαια τὴν πλουσιώτατη συλλογὴ εἰκόνων πορνογραφικοῦ περιεχομένου, ποὺ μὲ τόσο μεράκι συνέλεξε ὁ κ. καθηγητὴς «χάριν τῆς ἐπιστήμης», οὔτε φυσικὰ τὴν ὑπερπολυτελεῖ ἔκδοσή του: Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι τὸ μοναδικό, θὰ 'λεγα, ποὺ ἀποφεύγει τὴν ἀναφορὰ στὶς πηγές. Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Αἰσχίνης, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Πλούταρχος, ὁ Μάξιμος ὁ Τύριος, ὁ Διόδωρος Σικελιώτης καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλοι ἱστορικοί, γεωγράφοι, περιηγητές, τῶν ὁποίων οἱ πληροφορίες φωτίζουν καὶ καλύπτουν τὸ θέμα ἀπόλυτα, παρασιωπῶνται καὶ ἀγνοοῦνται. Ἀντ' αὐτῶν ὁ συγγραφέας ἐπικαλεῖται τὶς «σοβαρές» μαρτυρίες «πολιτικῶν ἀνεκδότων καὶ λιβέλων», κάποιες «πρόχειρες ξυστὲς ἐπιγραφές σὲ βράχους τῆς Θήρας», μιὰ παράσταση «ἐνὸς τάφου στὴν Ποσειδωνία» κ.ο.κ. (σελ. 2).

Γιὰ νὰ μὴν εἶμαι ἄδικος, πρέπει νὰ πῶ ὅτι ἀναφέρεται καὶ στὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνος καὶ στὸν Αἰσχίνους «κατὰ Τιμάρχου» λόγον μ' ἕνα τρόπο ὅμως ἐντελῶς πρωτότυπο καὶ καινοφανῆ: καὶ ἀπὸ μὲν τὰ «Συμπόσιον» καὶ «Φαῖδρος» ἀπομονώνει λέξεις μόνο, στὶς ὁποῖες δίνει τὰ νοήματα ποὺ τὸν βολεύουν, ὥστε νὰ ἐμφανίσῃ τὰ ἔργα αὐτὰ ὡς περίπου «πορνογραφήματα», ἀπὸ δὲ τὸν λόγο τοῦ Αἰσχίνου ἀποσπᾷ δικανικὲς παραγράφους· ἀποφεύγει, πάντως, συστηματικὰ τὴν παράθεση τοῦ σχετικοῦ Νόμου, ποὺ περιέχεται στὸ λόγο (§ 21), καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς ἐπὶ λέξει:

«Ἐάν κάποιος Ἀθηναῖος ἐκδοθῇ ὡς παθητικὸς ὁμοφυλόφιλος, νὰ μὴν ἐπιτρέπεται σ' αὐτὸν νὰ ἐκλέγεται ὡς ἕνας ἐκ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, οὔτε ν' ἀναλαμβάνη τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱερέως, οὔτε νὰ γίνεται σύνδικος τοῦ δήμου, οὔτε ν' ἀναλαμβάνη κανένα ἀπολύτως ἀξίωμα, οὔτε στὸ ἐσωτερικὸ οὔτε στὸ ἐξωτερικὸ, οὔτε κληρωτὸ οὔτε αἰρετό, οὔτε ν' ἀποστέλλεται σὲ διπλωματικὴ ἀποστολή, οὔτε νὰ ἐκφέρῃ τὴ γνώμη του, οὔτε νὰ εἰσέρχεται στὰ δημόσια ἱερά, οὔτε νὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ φέρῃ στεφάνι στὶς γιορτές, πού συνηθίζεται τοῦτο, οὔτε νὰ πηγαίνῃ στὰ περιρραντήρια πού βρίσκονται στὴν ἀγορά. Ἄν δὲ κάποιος κἀνῇ κάτι ἀπ' αὐτά, ἐφόσον ἔχει ἀποδειχθεῖ δικαστικῶς ὅτι ἐταιρεῖ, νὰ τιμωρῇται μὲ θάνατο». (Βλ. τὸ ἀρχαῖο κείμενο τοῦ νόμου στὸν «Δαυλό», τ. 47).

Μετὰ ἀπὸ ἓνα τέτοιο ἐξοντωτικὸ νόμο ἀντιλαμβάνεται κανεῖς, ὅτι ἡ Ἀθήνα δὲν προσφερόταν γιὰ τοὺς «δεινούς περὶ τὰς ἡδονάς», καθὼς ἀποκαλεῖ τοὺς «τοιούτους» ὁ Πλάτων.

Ὅμως καὶ στὶς ἄλλες ἑλληνικὲς πόλεις κι ἰδιαίτερα στὴ Σπάρτη τὰ πράγματα δὲν ἦταν καλύτερα γιὰ τοὺς ἐπιρρεπεῖς στὰ τοιαῦτα. Γιατί, «... ἂν ἐπαρουσιάζετο κανεῖς ἐπιθυμητῆς τοῦ παιδικοῦ σώματος, τοῦτο πολὺ ἀναίσχυντον ἐθεώρησεν ὁ Λυκοῦργος, πού ἐνομοθέτησε ν' ἀπέχουν οἱ ἄνδρες ἀπ' αὐτά, ὅσο ἀπέχουν ...οἱ γονεῖς ἀπ' τὰ τέκνα τους κι οἱ ἀδελφοὶ ἀπ' τὰ ἀδελφία τους» («Λακ. Πολιτεία», II, 13)· «... τυχὸν ἐγκληθεῖς ὡς ἐπ' αἰσχύνῃ πλησιάζων ἄτιμος διὰ βίου ἦν», συμπληρώνει ὁ Πλούταρχος («Λακ. Ἐπιτηδ.» 7, 237c).

Κατόπιν αὐτῶν γίνεται σαφές, ὅτι τὰ «περὶ ὁμοφυλοφιλίας στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα» τοῦ κ. καθηγητοῦ καὶ τὰ περὶ «δωρικοῦ» ἢ «πλατωνικοῦ ἔρωτος» παραληρήματα τῶν φοινικιστῶν γκρεμίζονται ὡς χάρτινος πύργος. Βέβαια ἡ ὑπαρξη τῶν νόμων προϋποθέτει τὴν ὑπαρξη καὶ τοιούτων φαινομένων καὶ κανεῖς δὲν ἀμφιβάλλει πὼς θὰ ἐμφανίζονταν σποραδικά· αὐτὸ ὅμως πολὺ ἀπέχει ἀπ' τὸ νὰ ὁμιλοῦμε περὶ κανόνος καὶ παραδεκτοῦ τρόπου ζωῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα στὸ πρόβλημα τῶν εἰκόνων καὶ τῶν ἐπιγραφῶν, πού παρὰθετεῖ ὁ συγγραφεὺς στὸ βιβλίο του, αὐτὲς ἀπὸ κανένα ἐπιστήμονα δὲν μπορεῖ νὰ λαμβάνωνται στὰ σοβαρά. Ἀλλωστε ἡ Ἑλλάδα οὐδέποτε κατοικεῖτο ἀποκλειστικά ἀπὸ Ἕλληνες... Οἱ Γεφυραῖοι κι οἱ Φοίνικες, γιὰ παράδειγμα, δὲν ἔλειπαν ποτέ. Εἶχαν δέ, ὡς γνωστόν, πολλὲς τοιοῦτες ἐπιρρέπειες (πρβλ. τοὺς Γεφυραῖους Ἀρμόδιο καὶ Ἀριστογείτονα). Ἄς μὴν μᾶς διαφεύγει ὅτι καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίου δὲν εἶναι Ἕλληνας!

Σαράντος Πὰν

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ:

Στὸ προηγούμενο 113ο τεῦχος τοῦ «Δ» στὸ ἀρθρο τοῦ κ. Κων. Κουτρουβέλη «Προϊστορικά Ἡμερολόγια» συνέβη ἐκ παραδρομῆς μετάθεση τῶν ὥρων στὴ σχέση μετατροπῆς τῶν ἐβραϊκῶν ἐτῶν σὲ τροπικά, ἡ ὁποία ὠδήγησε σὲ πολλαπλασιασμό ἐπὶ τὸν συντελεστή 1,127 ἀντὶ διαίρεσεως. Ἔτσι οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐξαγομένων κατὰ σειρὰν τῶν σελίδων 6522 καὶ 6523 τοῦ κειμένου

505, 505, 1065 π.Χ., 1061 π.Χ., 541, 541, 1602 π.Χ., 1602 π.Χ., 485, 485, 2087 π.Χ., 2087 π.Χ., 2087 π.Χ. καὶ 2232 π.Χ.

ἀντικαθίστανται ἀντίστοιχα μὲ τοὺς ὀρθοὺς ἀριθμοὺς

398, 398, 958 π.Χ., 954 π.Χ., 426, 426, 1380 π.Χ., 1380 π.Χ., 382, 382, 1762 π.Χ., 1762 π.Χ., 1762 π.Χ. καὶ 1907 π.Χ.